

B U L G A R I A N

BASIC COURSE

Volume X

Lessons 86 - 95

December 1963

Revised March 1984

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

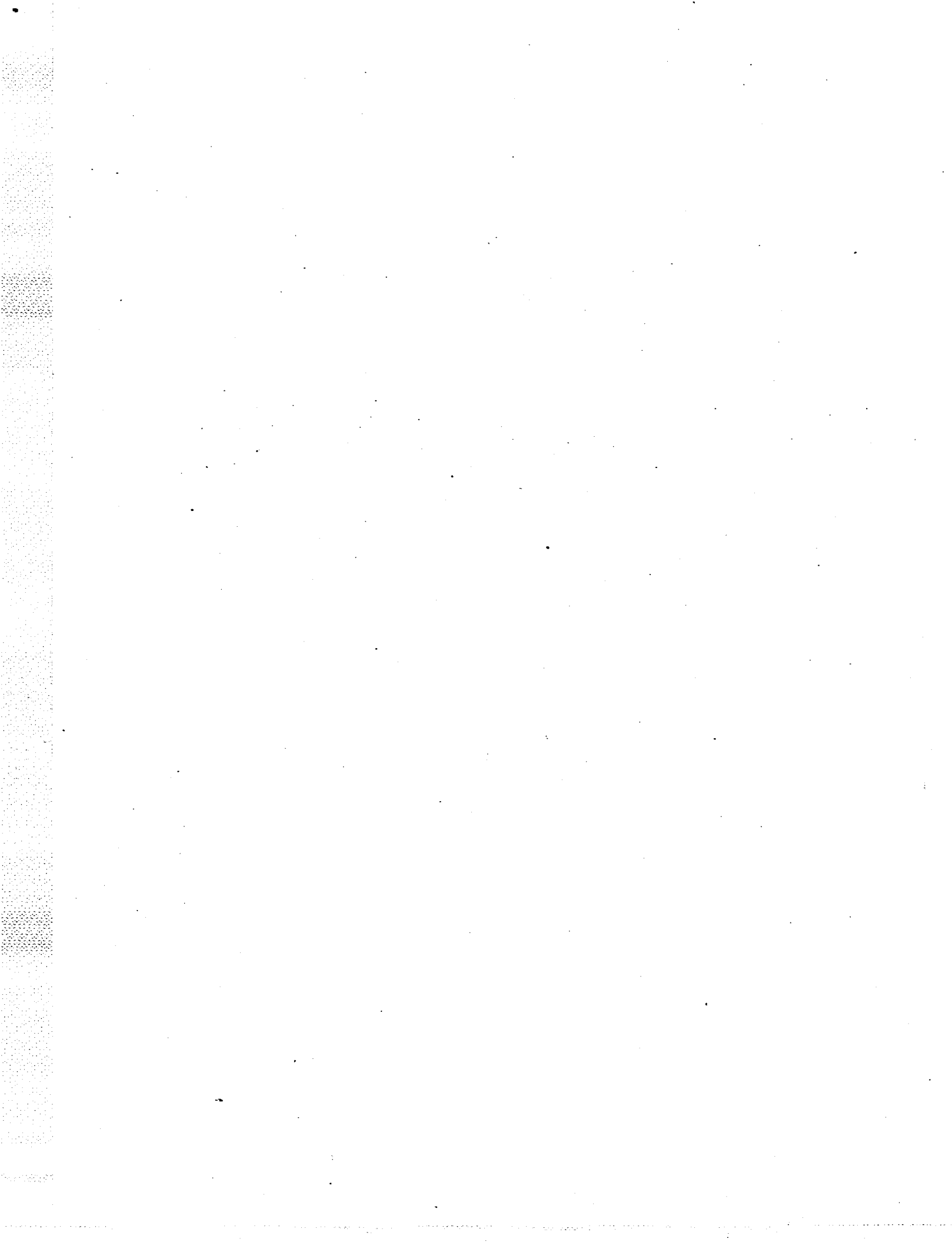

TABLE OF CONTENTS

Lessons 86-95 _____	1-201
Lesson 86 _____	1-8
Cartoon Guide _____	2
Dialogue: At the Tavern _____	3
Reading Text _____	5
Questions _____	6
Homework _____	7
Vocabulary _____	8
Lesson 87 _____	9-32
Grammar Perception Drill _____	10
Cartoon Guide _____	17
Dialogue: Behind the Enemy Lines _____	18
Grammar Analysis:	
Collective Numeral Nouns _____	19
Grammar Drill _____	21
Reading Text _____	28
Questions _____	29
Homework _____	31
Vocabulary _____	32

Lesson 88 _____ 33-60

Grammar Perception Drill _____	34
Cartoon Guide _____	43
Dialogue:	
Behind the Enemy Lines (cont.) _____	44
Grammar Analysis:	
The Adverb _____	45
Grammar Drill _____	48
Reading Text _____	55
Questions _____	56
Homework _____	58
Vocabulary _____	59

Lesson 89 _____ 61-71

Cartoon Guide _____	62
Dialogue:	
Refugees, Saboteurs, and Guerilla	
Activities _____	63
Reading Text _____	64
Questions _____	65
Homework _____	67
Interpreting _____	68
Vocabulary _____	70

Lesson 90 _____ 72-100

Grammar Perception Drill _____	73
Cartoon Guide _____	84
Dialogue:	
Newspapers _____	85
Grammar Analysis:	
Future in the Past - Passive Voice _____	86
Grammar Drill _____	87
Reading Text _____	94
Questions _____	96
Homework _____	98
Vocabulary _____	99

Lesson 91 _____ 101-123

Grammar Perception Drill _____	102
Cartoon Guide _____	109
Dialogue:	
On a Trip to the Inn at the 16th Kilometer _____	110
Grammar Analysis:	
Conditional Sentences (cont.) _____	112
Grammar Drill _____	113
Reading Text _____	119
Questions _____	120
Homework _____	122
Vocabulary _____	123

Lesson 92 _____ 124-145

Grammar Perception Drill _____	125
Cartoon Guide _____	132
Dialogue:	
Preparation for Maneuvers _____	133
Grammar Analysis:	
The Descriptive Imperative Form -	
Passive Voice _____	134
Grammar Drill _____	137
Reading Text _____	141
Questions _____	142
Homework _____	144
Vocabulary _____	145

Lesson 93 _____ 146-159

Cartoon Guide _____	148
Dialogue:	
Unsuccessful (Beach-) Landing _____	149
Reading Text _____	151
Questions _____	152
Homework _____	154
Interpreting _____	155
Vocabulary _____	157

Lesson 94 _____ 160-181

Grammar Perception Drill _____	161
Cartoon Guide _____	168
Dialogue:	
In Mourning _____	169
Grammar Analysis:	
Usage of the Perfective Aspect in Subordinate Clauses _____	170
Grammar Drill _____	171
Reading Text _____	177
Questions _____	178
Homework _____	180
Vocabulary _____	181

Lesson 95 _____ 182-201

Grammar Perception Drill _____	183
Cartoon Guide _____	189
Dialogue:	
In a Government Office _____	190
Grammar Analysis:	
Verbal Nouns _____	191
Grammar Drill _____	192
Reading Text _____	197
Questions _____	198
Homework _____	200
Vocabulary _____	201

Grammar Index: See Volume XI, pp. 94

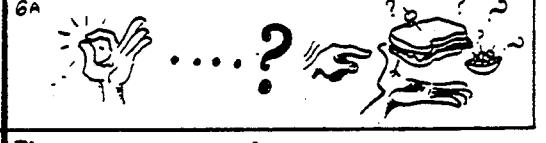
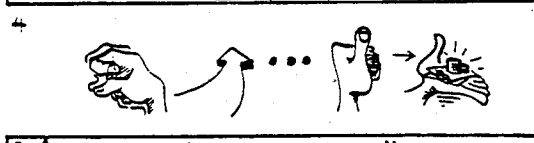
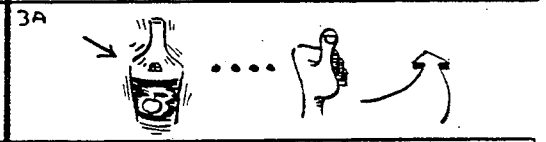
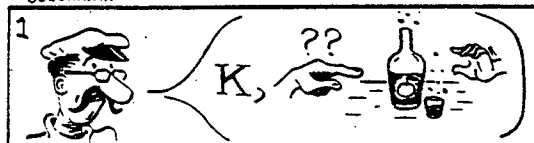
Table of Illustrations: See Volume XI, pp. 102

О С Е М Д Е С Е Т И Ш Е С Т И У Р О К

LESSON 86

LESSON 86

В ПИВНИЦАТА

Илия:
Коста:

Коста, ще пиеш ли една ракия?

5 - Ще пия, защо не?

- Хайде да отидем в пивницата на площад "Възраждане"!

- Чак там ли? Много е далече.

- Далече е, но си заслужава. Те пак имали хубава троянска ракия.

10 - Щом е за троянска сливова - отивам.

- Хайде, тръгвай тогава! Аз плащам.

- Добре де! Щом си решил да почерпиш, идвам!

/След половин час двамата влизат в пивницата на площад "Възраждане"./

15 - Илия:

Сервитьорът:

- Хубава ли е троянската ви сливова?

- Чудесна! Ще пиете ли по една?

- Ще приемем, ама загрей я малко!

20 - Дадено! Ще хапнете ли по едно мезе?

- Ще хапнемем и още как!

- Ще ви донеса от туршията.

/Сервитьорът донесе поръчаното и двамата почват да пият./

Илия:

25 Коста:

- Големии майстори са. Чудесна туршия правят!

- Да, затова покойният ми баща все тука идваше.

LESSON 86

Или́я:
Коста:

- Баша́ ти бе́ше мно́го ве́сел чо́век.
- Оби́чаше компа́ния. Ни́кога не ся́даше сам, ни́то пи́еше сам.

- 30 - Ще пи́еш ли о́ще една́ раки́я?
- Не, благода́ря! Тря́бва да си хо́дя. Же́на ми ще се сърди,
ако́ закъ́сне́я.

/Ви́кат сервита́ора. Или́я пла́ща сме́тката и си тря́гват за
кѝши./

1. пи́вница - tavern.
7. Ча́к там ли? - All the way there?, That far?
9. тро́йска раки́я - Trojan brandy.
16. сервита́ор - waiter.
19. ама́ - but
21. Ще ха́пнеме и о́ще как! - We would have a bit with
pleasure!
26. Голѐми ма́йстори са! - They are great experts.
33. Тря́бва да хо́дя. - I have to go home.
33. Же́на ми ще се сърди, ако́ закъ́сне́я . - My wife will
be angry with
me if I am late.

ЧЕТИВО

Една вечер Илия срещнал приятеля си Коста и го запитал дали ще пие една ракия в пивницата на площад "Възраждане". Отначало Коста не искал да отиде чак там, понеже било далеч. Но щом чул, че там имало хубава троянска сливова ракия, той се съгласил веднага, още повече, че Илия щял да го почерпи.

Когато влезли в пивницата, те попитали сервитьора дали сливовата е хубава. Ракията била чудесна и те си поръчали по една чаша. Илия помолил сервитьора да позагрее ракията малко. Сервитьорът ги запитал дали ще хапнат по едно мезе. Коста му казал, че на гладно сърце не се пиело. Като чул, че сервитьорът щял да им донесе туршия, Илия поискал да им донесе и малко маслини и няколко филии ръжен хляб.

Ракията наистина била чудесна. Двамата приятели си поръчали още по една чаша. Така те си хапнали, пийнали си добре и останали много доволни от мезето и сливовата.

Коста си спомнил, че покойният му баща често идвал в тази пивница. Бащата на Коста бил много весел човек. Никога не сядал сам, нито пиел без другари.

Поглеждайки часовника си, Коста се сетил, че жена му го чакала в къщи и че щяла да се сърди, ако той закъснеел. Илия не бързал, понеже бил ерген и никой не го чакал, но заради Коста и той станал. Платили сметката и двамата се запътили весели към домовете си.

ВЪПРОСИ

1. Кого срещнал Илия една вечер?
2. Какво запитал Илия приятеля си Коста?
3. Какво отговорил Коста отначало?
4. Защо се съгласил Коста да отиде в пивницата на площад "Възраждане"?
5. Кой щял да черпи?
6. Какво попитали двамата приятели сервитьора, когато влезли в пивницата?
7. Каква била сливовата?
8. По колко ракии си поръчали двамата приятели?
9. Какво помолил Илия?
10. Какво ги запитал сервитьорът тогава?
11. Какво казал Коста, когато сервитьорът ги запитал дали хапват по едно мезе?
12. Какво мезе щял да им донесе сервитьорът?
13. Какво мезе поискал Илия, като чул, че сервитьорът щял да им донесе туршия?
14. Защо двамата приятели си поръчали още по една ракия?
15. Как си хапнали и пийнали двамата приятели?
16. От какво останали доволни те?
17. Какво си спомнил Коста през време на пиенето?
18. Какъв човек бил бащата на Коста?
19. Бащата на Коста сядал ли да пие сам?
20. Какво се сетил Коста, поглеждайки часовника си?
21. Какво щяло да стане, ако той закъснеел.
22. Защо Илия не бързал да си ходи?
23. Какво направили двамата, след като платили сметката?

LESSON 86

ДОМАШНА РАБОТА

Част 1

Translate the following sentences into English!

Аз бих пил вино сега.

1. Ние бихме пили вино сега.
2. Той би отишел на кино довечера.
3. Те биха хапнали кебапчета с удоволствие.
4. Ти би ли ял фасул?
5. Тя би дошла, ако може.
6. Аз бих изпил една чашка ракия.
7. Вие бихте ли пили бира снощи, ако имахте?

Част 2

Упражнение на магнитофон.

РЕЧНИК

дадено!	all right, O.K., agreed!
запътвам се /към/	to start (toward)
запътя се, и се, и се	
заради	for (someone's) sake
заслужава /си/	it is worth it, it is worth the trouble
загрявам	to warm up
загрéя, éе, загрéях	
маслина f.	olive
покóбен, покóйна, о, и	late, deceased
поръчаното n.	that which has been ordered, the order
пóходен, пóходна, о, и	(of) march
пóходна кúхня	field kitchen
рýжен, а, о, и	(of) rye
ставам	to stand (get) up
ста́на, е	
ставам от масата	to leave the table
сърце́ n.	heart
на глáдно сърце́	on an empty stomach
троя́нски, а, о, и	(of) Trojan
турши́я f.	pickled vegetable
фили́я f.	slice
фили́я хляб	slice of bread
хо́дя	to go, to walk
тря́бва да си хо́дя	I have to go home
че́рпя, и, их	to treat somebody
поче́рпя	to foot the bill

О С Е М Д Е С Е Т И С Е Д М И У Р О К

LESSON 87

LESSON 87

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Collective Numeral Nouns

Игра на карти.

Аз имам една единица.
двойка
тройка
четворка
петорка
шесторка
седморка
осморка
деветорка
десеторка

Аз имам една петорка.
две
шест
осем
четири
три
девет
едно
десет
пет
седем

Аз имам една петорка.
двойка
шесторка
осморка
четворка
тройка
деветорка
единица
десеторка
петорка
седморка

Ти имаш една петорка.
шесторка
седморка
осморка
деветорка
десеторка

Ти имаш една петица.
шестица
седмица
осмица
деветица
десетица

LESSON 87

Той има една петорка.
седморка
деветорка
шесторка
осморка
десеторка

Той има една петица.
седмица
деветица
шестица
осмица
десетица

Аз имам една осмица.
шест
девет
седем
десет
пет
осем
десет

Аз имам една осмица.
Аз имам една шестица.
деветица
седмица
десетица
петица
осмица
десетица

Аз имам две единици.
двойки
тройки
четворки
петорки
шесторки
седморки
осморки
деветорки
десеторки

единица
шесторка
осморка
десеторка
петорка
тройка
четворка
седморка
деветорка
двойка

Аз имам две единици.
шесторки
осморки
десеторки
петорки
тройки
четворки
седморки
деветорки
двойки

LESSON 87

Аз имам една двойка.
петорка
осморка
десеторка
шесторка
единица
деветорка
четворка
седморка
тройка

Аз имам три двойки.
петорки
осморки
десеторки
шесторки
единици
деветорки
четворки
седморки
тройки

Аз имам една шестица.
седмица
петица
деветица
седмица
десетица

Аз имам две шестици.
седмици
петици
деветици
седмици
десетици

Аз имам единица по български език.
двойка
тройка
четворка
петорка
шесторка

три
едно
четири
две
шест
пет

Аз имам тройка по История.
единица
четворка
двойка
шесторка
петорка

Учителят ми писа четворка по български.
Учителят ми писа единица по български.

Аз имам четворка по български.
Аз имам единица по български.

LESSON 87

<p>Учителят ми писа шесторка по български.</p> <p>Учителят ми писа петорка по български.</p> <p>Учителят ми писа двойка по български.</p> <p>Учителят ми писа петица по български.</p> <p>Учителят ми писа шестица по български.</p>	<p>Аз имам шесторка по български.</p> <p>Аз имам петорка по български.</p> <p>Аз имам двойка по български.</p> <p>Аз имам петица по български.</p> <p>Аз имам шестица по български.</p>
--	---

<p>Колко двойки има в картите?</p> <p>" четворки "</p> <p>" шесторки "</p> <p>" осморки "</p> <p>" десеторки "</p> <p>" единици "</p> <p>" тройки "</p> <p>" петорки "</p> <p>" седморки "</p> <p>" деветорки "</p> <p>" петици "</p> <p>" седмици "</p> <p>" деветици "</p> <p>" шестици "</p> <p>" осмици "</p> <p>" десетици "</p>	<p>В картите има четири двойки.</p> <p>" " " четворки "</p> <p>" " " шесторки "</p> <p>" " " осморки "</p> <p>" " " десеторки "</p> <p>" " " единици "</p> <p>" " " тройки "</p> <p>" " " петорки "</p> <p>" " " седморки "</p> <p>" " " деветорки "</p> <p>" " " петици "</p> <p>" " " седмици "</p> <p>" " " деветици "</p> <p>" " " шестици "</p> <p>" " " осмици "</p> <p>" " " десетици "</p>
---	--

Двойката е по-голяма от единицата.

Тройката е по-голяма от двойката.

Четворката е по-голяма от тройката.

Петорката е по-голяма от четворката.

Шесторката е по-голяма от четворката.

Шесторката е по-голяма от петорката.

Седморката е по-голяма от шесторката.

Осморката е по-голяма от седморката.

Деветорката е по-голяма от осморката.

Десеторката е по-голяма от деветорката.

LESSON 87

пет
осем
десет
шест
четири
две
девет
седем
пет
три

Петорката е по-голяма от единицата.
Осморката " " " "
Десеторката
Шесторката
Четворката
Двойката
Деветорката
Седморката
Петорката
Тройката

Един петак е пет лева/монета/. Един петак е пет лева.
Един десетак е десет лева.
Един дваисетак е дваисет лева. и т.н.
Един петдесетак е петдесет лева.
Един стотак е сто лева:

Една петачка е пет лева /банкнота/.
Една десатарка е десет лева.
Една дваисетарка е 20 лева.
Една петдесетарка е 50 лева.
Една стотарка е 100 лева.
Една хилядарка е 1000 лева.

десет
дваисет
сто
пет
петдесет

Един десетак е десет лева.
Един дваисетак е 20 лева.
Един стотак е 100 лева
Един петак е 5 лева.
Един петдесетак е 50 лева.

дваисет
петдесет
сто
пет
хиляда
десет

Една дваисетарка е 20 лева.
Една петдесетарка е 50 лева.
Една стотарка е 100 лева.
Една петачка е 5 лева.
Една хилядарка е 1000 лева.
Една десатарка е 10 лева.

LESSON 87

Той има много петаци.
 Той има много десетаци.
 Той има много двацетаци.
 Той има много петдесетаци.
 Той има много стотаци.

Той има много петаци.
 и т.н.

десетак
 двацетак
 стотак
 петдесетак
 петак

Аз имам много десетаци.
 Аз имам много двацетаци.
 " " " стотаци.
 петдесетаци
 петаци

Аз имам един десетак.
 " " " двацетак
 петдесетак
 стотак
 петак

Аз имам много десетаци.
 " " " двацетаци.
 петдесетаци
 стотаци
 петаци

На масата има една двацетарка. На масата има много двацетарки.
 " " " " петдесетарка " " " " петдесетарки.
 стотарка стотарки
 десетарка десетарки
 петачка петачки

Дай ми един десетак.
 " " " двацетак
 петдесетак
 петак
 стотак

Дай ми една десетарка.
 " " " двацетарка
 петдесетарка
 петачка
 стотарка

Той има ли един десетак?
 една стотарка
 две десетарки
 три петдесетарки
 един петак
 два петака
 една десетарка
 една петачка

Да, той има един десетак.
 " " " една стотарка
 две десетарки
 три петдесетарки
 един петак
 два петака
 една десетарка
 една петачка

LESSON 87

Той има ли две хилядарки?
" " " един десетак?

Да, той има две хилядарки.
" " " един десетак.

Петдесетакът е на масата.

Петдесетакът е на масата.

Двайсетакът " " "

Петакът " " "

Десетакът " " "

Стотакът

Петачката

Десетарката

Двайсетарката

Петдесетарката

Стотарката

Хилядарката

Петациите

Десетациите

Двайсетациите

Петдесетациите

Стотациите

Петачките

Десетачките

Двайсетачките

Петдесетарките

Стотарките

Хилядарките

и т.н.

На масата ли е петакът?

Да, петакът е на масата.

" " " " двацетакът

десетакът

и т.н.

петдесетакът

стотакът

петдесетачката

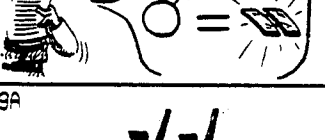

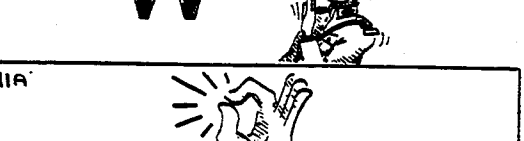

десетарката

двайсетарката

стотарката

хилядарката

LESSON 87

1 	1a
2 	2a
3 	3a
4 	4a
5 	5a
6 	6a
7 7a 	8 8a
9 	9a
10 	10a
11 	11a

УРОК 87 - РАЗГОВОР

ЗАД БОЙНАТА ЛИНИЯ

Баталионният командир:

Дежурният офицер:

- Върнаха ли се разузнавателните двójки?
- 5 - Само две двójки. И то не всички войници, другáрю майóр!
- Кóлко дýши се върнаха?
- Само трéма. Четвóртият бил убит при престрélка.
- Какви са резултáтите от тáхното разузнáване?
- 10 - Отлíчни. Събрали подрóбни свéдения за протíвника.
- Успéли ли са да заловят нýкой плéнник?
- Изненадали едíн неприятел, но той откáзал да се предаде.
- 15 - Тогáва ли е стáнала престрélката?
- Тогáва, другáрю майóр! Убили неприятеля и му взели документите.
- Покажете ми ги!
- Ето: удостоверение за самоличност, писмá, снíмки и парé.
- 20 - Кóлко са парéте?
- Три хилядáрки, еднá петдесетáрка и шест десетáрки. Всíчко 3110 лв.
- /Разглежда документите на убития./ По всíчко изглежда, че убитият е неприятелски офицér.
- 25 - И аз такá предполáгам, другáрю майóр.
- Наредéте да се приберé трупът на убития разузнавач!
- Ще наредя веднáга.
- Войниците да бóдат крáйно предпазливи! Неприятелят сíгурно ще наблюдава товá място внимáтелно.
- 30 - Слúшам, другáрк майóр!
- Доложете ми, когáто се върне остáналата двójка!
- Слúшам, другáрю майóр!

1. удостоверение за самоличност - ID certificate

LESSON 87

ГРАМАТИКА

COLLECTIVE NUMERAL NOUNS

Collective numeral nouns are formed by adding the endings /ОР/КА: ОЙКА or /ОР/ИЦА to the stem of the cardinal numeral.

един, една, едно, едни един-ица		unit, 1 - worst school grade, the figure 1
два, две	дв-ойка	pair, couple, deuce, 2 - bad school grade, figure 2
три	тр-ойка	3 horses, tray, 3 - average school grade, figure 3
четири	четв-орка	4 horses, etc. 4 - good school grade.
пет	пет-орка	5 horses, 5 in cards, 5 - very good school grade, figure 5
шест	шест-орка	6 in cards, 6 - excellent school grade, figure 6
седем	седм-орка седм-ица	7 in cards, figure 7
осем	осм-орка осм-ица	8 in cards, figure 8
девет	девет-орка девет-ица	9 in cards, figure 9
десет, десет-орка десет-ица		10 in cards, figure 10

All these nouns are of feminine gender.

Examples:

Той спечели с четири седмици. He won with four sevens.

Иван не отговори добре на из- Иван didn't answer well at
пита, затова учителят му писа the examination, therefore the
една двойка. teacher gave him two.

LESSON 87

Аеропланът правеше осморки във въздуха.	The aeroplane was making (the figures) 8 in the sky (air).
Той се нуждаеше от една тройка, за да направи 21.	He needed a three in order to make 21.
Колко студенти отсъствуват днес? - Трима.	How many students are absent today? - Three.
Колко разузнавателни двойки изпратихте днес? - Четири разузнавателни двойки.	How many reconnaissance teams did you send today? - Four reconnaissance teams.
От останалите трима един е леко ранен.	Of the remaining three, one is lightly wounded.
Той имаше три хилядарки, една петдесетарка и шест десетарки.	He had three thousand-dollar bills, one bill of fifty and six bills of ten.

The following collective numeral nouns showing banknotes, bills or coins are slang expressions:

петак /монета/	5 leva (coin)
петачка /банкнота/	5 leva (fin, sawbuck)
десетак, десетачка /монета/	10 leva (coin)
десетарка /банкнота/	10 leva (ten spot)
двайсетак, двайсетачка /мон./	20 leva (coin)
двайсетарка /банкнота/	20 leva (bill)
петдесетак, петдесетачка /монета/	50 leva (coin)
петдесетарка /банкнота/	50 leva (bill)
стотак, стотачка /монета/	100 leva (coin)
стотарка /банкнота/	100 leav (bill)
хилядарка /банкнота/	1000 leva (bill)

LESSON 87

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Collective Numeral Nouns

седем
девет
три
пет
осем
четири
шест
десет
две
едно

Аз имам една седморка.
" " " деветорка.
" " " тройка
" " " петорка
" " " осморка
" " " четворка
" " " шесторка
" " " десеторка
" " " двойка
" " " единица

Аз имам една десеторка.
" " " осморка.
" " " шесторка
" " " деветорка
" " " седморка
" " " петорка

Аз имам една десетица.
" " " осмица.
" " " шестица
" " " деветица
" " " седмица
" " " петица

Аз имам една единица.
Аз имам една тройка.
" " " петорка.
" " " седморка
" " " деветорка
" " " двойка
" " " четворка
" " " шесторка
" " " осморка
" " " десеторка
" " " петица
" " " седмица
" " " деветица
" " " шестица
" " " осмица
" " " десетица

Аз имам две единици.
Аз имам две тройки.
" " " петорки.
" " " седморки
" " " деветорки
" " " двойки
" " " четворки
" " " шесторки
" " " осморки
" " " десеторки
" " " петици
" " " седмици
" " " деветици
" " " шестици
" " " осмици
" " " десетици

LESSON 87

десеторка
петорка
осморка
шесторка
четворка
седморка
деветорка
тройка
единица
двойка
петица
седмица
деветица
шестица
осмица
десетица

двойки
четворки
шесторки
осморки
десеторки
единици
тройки
петорки
седморки
деветорки
петици
седмици
деветици
шестици
осмици
десетици

Осморката е на масата.
Шесторката " " "
Четворката
Тройката
Единицата
Петорката

Десеторката е на масата.
Петорката " " "
Осморката
Шесторката и т.н.
Четворката
Седморката
Деветорката
Тройката
Единицата
Двойката
Петицата
Седмицата
Деветицата
Шестицата
Осмицата
Десетицата

Двойките са на масата.
Четворките са на масата.
Шесторките " " "
Осморките
Десеторките и т.н.
Единиците
Тройките
Петорките
Седморките
Деветорки
Петиците
Седмиците
Деветиците
Шестиците
Осмиците
Десетиците

Осморките са на масата.
Шесторките са на масата.
Четворките " " "
Тройките
Единиците
Петорките

LESSON 87

Двойката е на масата.
 Седморката " " "
 Деветорката " "
 Десеторката
 Петицата
 Седмицата

Двойките са на масата.
 Седморките са на масата.
 Деветорките " " "
 Десеторките
 Петиците
 Седмиците

шест
 четири
 две
 пет
 едно
 три

Аз имам шесторка по български.
 " " четворка " "
 " " двойка " "
 " " петорка " "
 " " единица " "
 " " тройка " "

На масата има един десетак. На масата има много десетаци.
 На масата има един двацетак. " " " " двацетаци
 петдесетак петдесетаци
 стотак стотаци
 петак петаци
 десетак десетаци

На масата има една петачка. На масата има много петачки.
 На масата има една десетарка. На масата има много десетарки.
 двацетарка двацетарки
 петдесетарка петдесетарки
 стотарка стотарки
 хилядарка хилядарки
 петачка петачки

Имаш ли една стотарка?
 Имаш ли две стотарки?
 Имаш ли една десетарка?
 " " един стотак?
 две десетарки
 един десетак
 два петака
 две петачки
 една петачка
 един петак

Да, аз имам една стотарка.
 " " " две стотарки.
 " " " една десетарка.
 " " " един стотак.

и т.н.

LESSON 87

Имаш ли два двайсетака?	Да, аз имам два двайсетака.
" " една двайсетарка?	" " " една двайсетарка.
един двайсетак	един двайсетак.
една хилядарка	
две хилядарки	и т.н.
два десетака	
един петдесетак	
една петдесетарка	
два петдесетака	
две петдесетарки	
две десетарки	

Колко петака иска той?	/два/	Той иска два петака.
Колко стотарки има на масата?	/пет/	На масата има пет стотарки.
Колко петдесетарки има той?	/три/	Той има три петдесетарки.
Колко двайсетака имаше той?	/четири/	
Къде е петака?	/на масата/	и т.н.
Къде са хилядарките?	/в чекмеджето/	
Чи са тези стотарки?	/негови/	
Колко хилядарки ми даде ти?	/три/	
Искаш ли една десетарка?	/да/	
Колко стотарки му трябва на него?	/една/	
Къде остави двата петака той?	/на масата/	
Колко петдесетака ти даде той?	/три/	
Кой ти даде този стотак?	/баща ми/	
Колко хилядарки имаш ти?	/една/	
Колко ти писа учителят по български?	/тройка/	
Кой има четворка по история?	/тя/	
Ти имал ли си двойка по история?	/да/	
Завърна ли се разузнавателната двойка?	/да/	
Колко двойки бяха изпратени в разузнаване?	/три/	
Кой нареди да изпрати две двойки в разузнаване?	/командирът/	
Колко четворки има в картите?	/четири/	
Кой има нужда от една стотарка?	/Иван/	

LESSON 87

Аз се върнах от разузнаване.	Аз се върнах от разузнаване.
те	Те се върнаха от " "
ти	Ти се върна " "
ние	Ние се върнахме " "
той	Той се върна " "
вие	Вие се върнахте " "
аз	Аз се върнах " "

Ти се връщаш от разузнаване сега.	Ти се върна от разузнаване вчера.
Те се връщат " " "	Те се върнаха " " "
Ние се връщаме " " "	Ние се върнахме " " "
Той се връща " " "	Той се върна " " "
Вие се връщате " " "	Вие се върнахте " " "
Аз се връщам " " "	Аз се върнах " " "

Аз събирам сведения сега.	Аз събрах сведения вчера.
Той събира сведения сега.	Той събра " " "
Ти събираш " " "	Ти събра " " "
Ние събираме " " "	Ние събрахме " " "
Те събират " " "	Те събраха " " "
Вие събирате " " "	Вие събрахте " " "
Аз събирам " " "	Аз събрах " " "

Аз ще събера сведения за противника.	Аз ще събера сведения за про- тивника.
ти	Ти ще събереш " " "
те	Те ще съберат " " "
той	
ние	
аз	и т.н.
вие	

Аз ще прибера трупа на убития.	Аз ще прибера трупа на убития.
ти	Ти ще прибереш " " "
ние	
той	
вие	и т.н.
аз	

LESSON 87

Сега аз прибирам трупа на
убития.

той прибира
ние прибираме
те прибират
аз прибирам
ти прибираш

Вчера аз прибрах трупа на
убития.

той прибра
ние
те
аз
ти

Сега аз нареждам да се при-
бере трупа на убития.

ти
те
той
ние
аз
вие

Сега аз нареждам да се при-
бере трупа на убития.

ти нареждаш
те нареждат

и т.н.

Аз нареждам да се прибере
трупа.

Ти нареждаш " " "
Ние нареждаме
Вие нареждате
Те нареждат
Аз нареждам
Командирът нарежда
Сержантите нареждат
Лейтенантът нарежда

Аз наредих да се прибере
трупа.

Ти нареди " " "
Ние наредихме

и т.н.

Ти би ли събрал сведения за
противника.

Те биха ли събрали " " "
Аз бих ли събрал " " "
Ние бихме ли събрали " " "
Той би ли събрал " " "
Вие бихте ли събрали " "

Ти би ли събрал сведения за
противника.

и т.н.

LESSON 87

Ти би ли събрал сведения за
позицията на неприятеля?

те
ние
той
вие
ти
аз

Ти би ли събрал сведения за
позицията на неприятеля?

Те биха ли събрали " " "

и т.н.

Той ще събере ли сведения
за неприятеля?

ти
те
вие
той

Той ще събере ли сведения за
неприятеля?

Ти ще събереш " " " "

и т.н.

ЧЕТИВО

Една сутрин батальонният командир повика в палатката си дежурния офицер. Командирът искаше да знае дали са се върнали двойките, които бяха изпратени на разузнаване предишния ден.

Дежурният офицер му доложи, че се били върнали две от трите изпратени двойки. Един от разузнавачите не се бил върнал. Той бил убит при престрелка. Командирът се интересува за резултата от тяхното разузнаване. Резултатът бил отличен. Разузнавачите събрали подробни сведения за противника. Освен това те изненадали един неприятел, който наблюдавал и му предложили да се предаде. Той отказал и открил огън. При престрелката неприятелят бил убит. Разузнавачите му взели документите и оръжието. Освен документи убитият имал пари, фотографии и писма от домашните си. Парите били три хилядарки, една петдесетарка и шест десетарки. Всичко 3,110 лв.

Командирът поиска да разгледа документите и вещите на убития. От документите личеше, че разузнавачите са убили един неприятелски офицер. Според доклада на разузнавачите убитият офицер стоял до едно дърво в горичката на кота 350. Той оглеждал бойната линия с бинокъл. Убитият разузнавач поискал да се хвърли върху него и да го залови жив. Неприятелят обаче го видял, стрелял и го убил. Тогава друг разузнавач стрелял по неприятелския офицер и го убил.

След като чу доклада, командирът нареди да се прибере трупът на убития. Каза на дежурния офицер да напомни на войниците, които трябваше да приберат трупа, да бъдат крайно предпазливи. Командирът смяташе, че неприятелят може да наблюдава мястото на схватката.

LESSON 87

ВЪПРОСИ

1. Кого повика една сутрин батальонният командир?
2. Къде повика той дежурния офицер?
3. Какво искаше да знае командирът?
4. Какво доложи дежурният офицер на командира за изпратените двойки?
5. Колко двойки се били върнали?
6. Защо не се бил върнал един от разузнавачите?
7. Какъв бил резултатът от разузнаването?
8. Какви сведения събрали разузнавачите?
9. Кого изненадали разузнавачите?
10. Какво предложили разузнавачите на изненадания от тях неприятел?
11. Какво направил изненаданият неприятел?
12. Какво станало при престрелката?
13. Какво взели разузнавачите от убития неприятел?
14. Колко били парите, които разузнавачите взели от убития?
15. Какво поискал да разгледа командирът?
16. Какво личало от документите на убития?
17. Къде стоял убитият офицер?
18. Какво правел той до едно дърво?
19. Какво поискал да направи убитият разузнавач?
20. Защо разузнавачът не успял да залови жив неприятеля?

LESSON 87

21. Какво направил тогава един друг разузнавач?
22. Какво наредил командирът, след като изслушал доклада?
23. Какво напомнил дежурният офицер на войниците, които отивали да приберат трупа на убития си другар?
24. Какво смятал командирът?
25. Какво трябвало да направи дежурният офицер след завръщане на останалата двойка?

LESSON 87

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Отговорете на въпросите:

1, 3, 6, 8, 13, 20, 22, 25

Част II

Упражнения на магнитофон.

LESSON 87

РЕЧНИК

баталийонен, ина, ино, ини	(of) battalion
вещ f. with art. вещта	thing
pl. вещи	personal things
герой м. pl. герои	hero
горичка f.	grove
двойка f.	couple
разузнавателна двойка	reconnaissance team
дежурен, рна, рно, рни	on duty
дежурен офицер	an officer on duty
дейност f.	activity
десетарка f.	ten leva (bank note)
доклад м.	report
жив, а, о, и	alive, living
залаям	to catch
залоя, я, их	
изказвам	to speak out; to express
изказа, е	
изказах	
изненадвам	to surprise
изненадам	
изслушвам	to listen to (the end)
изслушам	
кота f.	elevation, height
крайно adv.	extremely
оглеждам	to look around
огледам	
откривам	to uncover, to discover
открива, е, их	
откривам огън	to open fire
петдесетарка f.	fifty leva (bank note)
подробен, она, о, и	detailed
предавам се	to surrender
предам се, предаде се	
предадох се, предаде се	
предпазлив	cautious
престрелка f.	firing, skirmish
при престрелка	during a skirmish
прибирам	to bring back (something)
прибера, е, прибрах	
разузнавач м.	reconnaissance man
схватка f.	skirmish
труп м. pl. трунове	corpse
фотография f.	photo
хвърлям се /върху/	to jump (on)
хвърля се, и се, их се	
хилядарка f.	thousand (bank note)

О С Е М Д Е С Е Т И О С М И У Р О К

LESSON 88

LESSON 88

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ.

Grammar: Adverbs

Повтаряйте!

Аз пиша хубаво.
Аз пиша красиво.
Аз пиша лошо.
Аз пиша бавно.
Аз пиша бързо.
Аз чета бавно.
Аз чета бързо.
Аз чета лошо.
Аз чета хубаво.
Аз вървя бързо.
Аз вървя бавно.
Аз пея хубаво.
Аз пея лошо.

Пример:

Аз пиша хубаво,
красиво

Аз пиша хубаво.
Аз пиша красиво.

Почнете!

Аз пиша хубаво.
лошо
бавно
бързо
красиво
хубаво

Аз пиша хубаво.
Аз пиша лошо.
" бавно.
" бързо.
" красиво.
" хубаво.

Аз чета лошо.
бързо
хубаво
бавно
лошо

Аз чета лошо.
Аз чета бързо.
" хубаво.
" бавно.
" лошо.

LESSON 88

Той пише хубаво.
 чете лошо
 пише бавно
 върви бързо
 говори бавно
 чете хубаво
 пее лошо
 пише бързо
 кара бавно
 яде бързо
 стреля лошо

Той чете хубаво.
 " " лошо.
 " пише "
 " " бавно.
 " върви "
 " " бързо.
 " говори "
 " " бавно.
 " чете "
 " " хубаво.
 " пее "
 " " лошо.
 " пише "
 " " бързо.
 " кара "
 " " бавно.
 " яде "
 " " бързо.
 " стреля "
 " " лошо.

Повтаряйте !

Аз пиша добре.
 Аз чета добре.
 Аз пея добре.
 Аз стрелям добре.
 Аз карам добре.
 Аз уча добре.
 Аз работя добре.
 Аз свиря добре.
 Аз ям добре.
 Аз живея добре.
 Аз виждам добре.
 Аз чувам добре.
 Аз слушам добре.
 Аз марширувам добре.
 Аз говоря добре.
 Аз се мия добре.
 Аз плувам добре.

Аз пиша добре.
 Т.Н.

LESSON 88

Пример:

Аз пиша добре.
чета

Аз пиша добре.
Аз чета добре.

Почнете!

Аз чета добре.
пея
говоря
карам
работя
свиря
играя
пиша
стрелям
уча
чувам
разбирам
живея
виждам
гледам
шия
готвя.

Аз чета добре.
" пея "

т. н.

Аз чета добре.
пиша
бързо
той
кара
бавно.
ние
вървие
бързо
те
пишеме
хубаво
той
пея
лошо

Аз чета добре.
" пиша "
" " бързо.
Той пише "
" кара "
" " бавно.
Ние караме "
" вървие "
" " бързо.
Те вървят "
Ние пишеме "
" " хубаво.
Той пише "
Аз пея "
" " лошо.

LESSON 88

Повтаряйте!

Аз пея ли добре?
Те говорят ли добре?
Тя шие ли бързо?
Той пише ли бавно?
Ние четеме ли лошо?
То пее ли хубаво?
Вие стреляте ли добре?
Ние говориме ли бавно?
Той учи ли добре?
Вие четете ли бързо?
Ти пишеш ли красиво?
Тя готви ли добре?
Аз пиша ли хубаво?
Той говори ли бързо?
Ние плуваме ли добре?

Аз пея ли добре?

и т.н.

Примери:

Аз пиша ли добре?
Той говори ли бързо?

Да, ти пишеш добре.
Да, той говори бързо.

Почнете!

Ние пееме ли добре?
Тя пише ли бавно?
Той говори ли бавно?
Ти пишеш ли красиво?
Вие четете ли лошо?
Те пеят ли хубаво?
Аз стрелям ли добре?
Той плува ли добре?
Вие четете ли бързо?
Тя готви ли добре?
Ти пееш ли лошо?
Те шият ли бавно?
Той живее ли добре?
Аз свиря ли хубаво?
Ние плуваме ли лошо?

Да, вие пеете добре.

и т.н.

LESSON 88

Повтаряйте!

Това дете е хубаво.	Хубавото дете пее хубаво.
Тази жена е хубава.	Хубавата жена пее хубаво.
Този студент е хубав.	Хубавият студент пее хубаво.
Това дете е лошо.	Лошото дете пее лошо.
Тази жена е лоша.	Лошата жена пее лошо.
Този човек е лош.	Лошият човек пее лошо.
Това дете е бавно.	Лошото дете пише бавно.
Тази жена е бавна.	Бавната жена пише бавно.
Този мъж е бавен.	Бавният мъж пише бавно.
Тези деца са бавни.	Бавните деца пишат бавно.
Това дете е бързо.	Бързото дете пише бързо.
Тази жена е бърза.	Бързата жена пише бързо.
Този работник е бърз.	Бързият работник работи бързо.
Тези работници са бързи.	Бързите работници работят бързо.

Пример:

Хубавото дете пее ли хубаво? Не, хубавото дете не пее хубаво.

Почнете!

Хубавото дете чете ли хубаво? Не, хубавото дете не чете хубаво.
Хубавата жена пише ли хубаво?
Лошото дете чете ли лошо?
Лошият студент пише ли лошо? и т.н.
Лошата ученичка пее ли лошо?
Бавното дете чете ли бавно?
Бавният войник стреля ли бавно?
Бавната студентка яде ли бавно?
Бавните студенти говорят ли бавно?
Бързото дете чете ли бързо?
Бързият учител чете ли бързо?
Бързата жена чете ли бързо?
Бързите деца говорят ли бързо?

LESSON 88

Пример:

Как говори той? /бързо/ Той говори бързо.

Почнете!

Как чете тя?	лошо	Тя чете лошо.
Как пееме ние?	хубаво	
Как стреля той?	добре	и т.н.
Как готви тя?	добре	
Как чете то?	бързо	
Как пишеш ти?	красиво	
Как говорят те?	бавно	
Как готвя аз?	лошо	
Как върви той?	бързо	
Как ядете Вие?	бавно	
Как пееш ти?	добре	
Как шие тя?	бавно	
Как кара той?	лошо.	
Как четеме ние?	бавно	
Как плуваш ти?	лошо	

Повтаряйте!

Той ще дойде днес.	Той ще дойде днес.
Ти ще заминеш утре.	и т.н.
Тя ще пристигне довечера.	
Ние ще си легнеме късно.	
Те ще станат рано.	
Аз ще отида в Европа наесен.	
Вие ще двършите курса догодина.	
То ще се върне скоро от училище.	
Ти пееш сега.	
Той ще учи тогава.	
Аз ще отида някога в Италия.	
Той дойде вчера.	
Вие ходихте на кино снощи.	
Аз не съм пил вино отдавна.	
Тя ще учи после.	
Ние ще се върнеме късно.	

LESSON 88

Пример:

Той ще замине днес. /утре/ Той ще замине утре.

Почнете!

довечера	Той ще замине довчера.
после	" "
рано	после.
късно	
наесен	и т.н.
утре	
догодина	
днес	
тогава	
някога	

Примери:

Кога ще учи той?/после/	Той ще учи после.
Кога дойдоха те?/вчера/	Те дойдоха вчера.

Почнете!

Кога ще заминеш ти? /утре/ Аз ще замина утре.
Кога ще дойде той? /днес/ Той ще дойде днес.
Кога ще пристигне тя?/довечера/
Кога ще си легнеме ние?/късно/ и т.н.
Кога ще стана аз?/рано/
Кога ще отидете във Европа?/догодина/
Кога ще свършиме курса ние?/наесен/
Кога ще вечерят те?/скоро/
Кога ще отиде в Италия тя?/някога/
Кога дойде той?/вчера/
Кога ходихте на кино вие?/снощи/
От кога не са пили вино те?/отдавна/
Кога ще учи то?/после/
Кога се обръсна ти?/вчера/
Кога се завърнаха те снощи?/късно/

LESSON 88

Повтаряйте !

Автомобилът идваше отдясно.
Ние завихме наляво.
Той ще донесе книгите тук.
Занесете стола там!
В неделя ще отидете ли някъде?
Той идва отгоре.
Тя гледаше напред.
Те погледнаха назад.
Градът е далеч от селото.

Пример:

Откъде идваше колата? /отляво/ Колата идваше от-
ляво.

Почнете !

Откъде идваше учителят? /отдясно/
Накъде зави автомобилът? /наляво/
Къде ще донесе виното той? /тук/
Къде ще занесе стола тя? /там/
Къде ще отидат те в неделя? /някъде/
Откъде идваше той? /отгоре/
Накъде гледаше тя? /напред/
Накъде погледнаха те? /назад/
Къде е гората? /далеч/

Повтаряйте !

Той пише майсторски.
Той работи майсторски.
Той свири на пиано майсторски.
Той играе на тенис майсторски
Той пее майсторски.
Те се биха геройски.
Те умряха геройски.
Те се бориха геройски.

LESSON 88

Повтаряйте!

Те нападаха геройски.
Те се отбраняваха геройски.
Те атакуваха геройски.
Те се сражаваха геройски.

Пример:

Той играе на тенис майсторски.
работи Той работи майсторски.

Почнете!

пее Той пее майсторски.
пише
свири и т.н.
чете
работи
готви
играе

Пример:

Те се биха геройски.
умряха Те умряха геройски.

Почнете!

нападаха Те нападаха геройски.
атакуваха
биха се и т.н.
сражаваха се
отбраняваха се
бориха се
защитаваха се
умряха
държаха се

LESSON 88

ЗАД БОЙНАТА ЛИНИЯ /продължение/

/Рано сутрин. Последната разузнавателна двойка, изпратена отвъд реката, се завръща. Двамата войници се явяват на доклад при дежурния офицер./

Дежурният офицер:
Редник Стоян Ганчев:

- Какво стана с вас бе, момчета? Мислехме ви за убити.
- Бяхме далеч в тила на противника, другарю лейтенант!

- Как успяхте да се промъкнете през позицията му?
- 10 - Доста мъчно. Нощната тъмнина ни помогна много.

- До къде стигнахте?
- До кота 450. От нея се наблюдаваше много добре.

- Какво видяхте?
- Отляво на кота видяхме голям продоволствен склад.

- 15 - Не видяхте ли някой муниционен склад?
- Видяхме. Той е зад продоволствения.

- Как разбрахте, че е муниционен склад?
- През нощта видяхме камиони, на които товареха бойни припаси.

- 20 - Как се върнахте? Не срещнахте ли мъчнотии?
- Много трудно. Трябваше да вървиме твърде бавно и безшумно.

- Защо сте толкова кални и мръсни?
- Пропълзяхме през блатото между реката и хълма.

- 25 - Вървете да се преоблечете и нахраните!
- Слушам, другарю лейтенант!

- Явете се след това да докладвате лично на командира!
- Слушам, другарю лейтенант!

17. Как разбахте, че е... = How did you recognize it to be....

20. Не срещнахте ли мъчнотии? = Didn't you have (encounter) any difficulties?

LESSON 88

ГРАМАТИКА

THE ADVERB

1. Most adverbs are identical in form to the neuter forms of the corresponding adjective.

<u>Adjective</u>	<u>Adverb</u>
мъчен, мъчна, <u>мъчно</u> , мъчни = difficult	мъчно = with difficulty
бавен, бавна, <u>бавно</u> , бавни = slow	бавно = slowly
личен, лична, <u>лично</u> , лични = personal	лично = personally
дълбок, дълбока, <u>дълбоко</u> = deep	дълбоко = deeply

Войниците потънаха дълбоко във водата.	The soldiers sank deeply in the water.
--	--

2. When the masculine of an adjective ends in И the adverb is identical to this form.

<u>Adjective</u>	<u>Adverb</u>
български, а, о, и Bulgarian	/по, на/ български in Bulgarian
английски, а, о, и English	/по, на/ английски in English
майсторски, а, о, и skillfull	майсторски skillfully

Тази книга е написана майсторски.	This book is skillfully written.
-----------------------------------	----------------------------------

LESSON 88

3. Exceptions to rule 1, above:

Adjective		Adverb	
добър, добра, добро, добри	good	добре	well (good)
зъл, зла, зло, зли	malicious	зле	maliciously

От този хълм войниците мо-
жеха да наблюдават окол-
ността много добре.

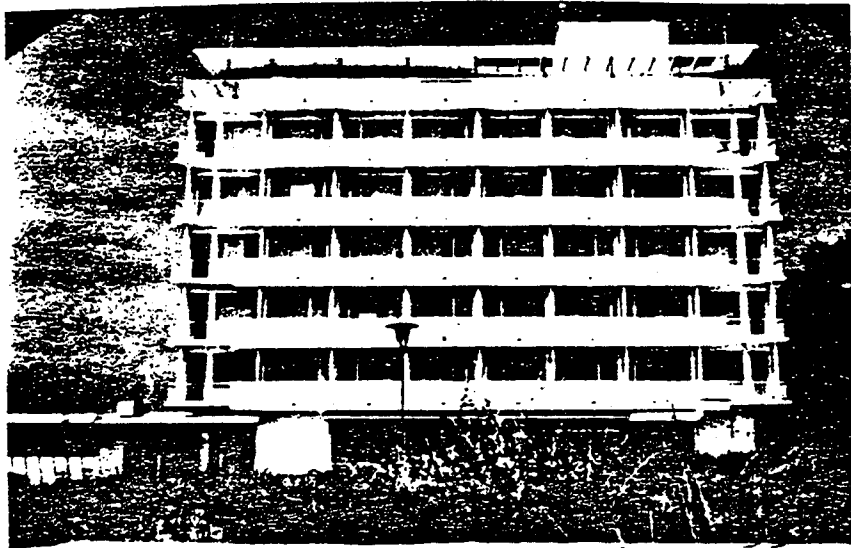
From this hill the soldiers
could observe the surroundings
very well.

4. The most common adverbs ending in E are the following:

вкратце	briefly	изсетне	later on
всякъде	everywhere	изпосле	later on
всъде	everywhere	набърже	in a hurry,
въобще	generally		quickly
горе	up, upstairs	навсякъде	everywhere
догде	how far	навсъде	everywhere
догдето	so far	навътре	inwards
догоре	to the top	нагоре	upward
далече	far	надалече	far
докъде	how far	надве	in two, in
донегде	to a certain		two parts
	distance	надире	at the rear
донейде	to a certain	надоле	downwards
	distance	наздраве	good luck
донигде	to anywhere	накъде	where
донякъде	to somewhere	наникъде	to nowhere
доутре	till tomorrow	насаме	alone
закъде	to where	насетне	later on
извътре	from inside	насъне	in dream, in
изотвъде	from the other		sleep
	side	наяве	in clear,
изотгоре	from above		openly
изотдалече	from afar	негде	somewhere
изотдире	from behind	нейде	somewhere
изотзаде	from behind	неотколе	lately

LESSON 88

нигде	nowhere	отнигде	from nowhere
ни къде	nowhere	отнийде	from nowhere
някъде	somewhere	отникъде	from nowhere
овреме	in time	отнине	hence forth
одве	in two parts	отпреде	in front
одеве	some minutes ago	отподире	afterwards
		отпосле	afterwards
отвсъде	from everywhere	оттаме	from there
отвътре	from inside	повече	more
отгде	from where	подире	afterwards
отгоре	from above	после	afterwards
отдалече	from afar	приживе	while still living
отдире	from behind		at heart, to
отзаде	from behind	присърдце	one's taste
отколе	long ago		to nowhere
откъде	from where	донийде	
отнегде	from somewhere		
отнейде	from somewhere		

Хотел "Олимп" в морския курорт "Слънчев бряг".

LESSON 88

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Adverbs

Пример:

красиво

Аз пиша красиво.

Почнете!

лошо
бавно
хубаво
бързо
красиво
добре

Аз пиша лошо.

и т.н.

Той пише хубаво.
чете
добре
върви
бързо
пише
бавно
говори
добре
стреля
бързо
яде
бавно
върви
лошо
стреля
точно

Той пише хубаво.
" чете "
" " добре.
" върви "
" " бързо.
" пише "
" " бавно.
" говори "
" " добре.
" стреля "
" " бързо.
" яде "
" " бавно.
" върви "
" " лошо.
" стреля "
" " точно.

LESSON 88

Пример:

далече

Ние бяхме далече в тила на
противника.

Почнете!

наляво
надясно
назад
недалече
далеч

Ние бяхме наляво в тила на...

и т.н.

Пример:

мъчно

Ние вървяхме мъчно.

Почнете!

лесно
трудно
добре
бързо
бавно
безшумно
тихо
мъчно
шумно

Ние вървяхме лесно.

и т.н.

Пример:

трудно
добре
бързо
бавно
безшумно
трудно
мъчно
лесно

Те пропъзяха блатото трудно.
Те пропъзяха блатото добре.

и т.н.

LESSON 88

Пример:

Те бяха ли наляво в тила
на противника?

Да, те бяха наляво в тила
на противника.

Почнете!

Те бяха ли надясно в тила
на противника?

Да, те бяха надясно в тила
на противника.

Той беше ли назад в тила
на противника?

и т.н.

Ти беше ли далеч в тила
на противника?

Той беше ли наляво в тила
на противника?

Вие вървахте ли лесно?

Да, ние вървахме лесно.

Той вървеше ли трудно?

и т.н.

Те върваха ли добре?

Ти вървеше ли бързо?

Ние вървахме ли бавно?

Той вървеше ли безшумно?

Те върваха ли тихо?

Аз вървах ли мъчно?

Той пропъзля ли блатото
трудно?

Да, той пропъзля блатото
трудно.

Те пропъзляха ли блатото
лесно?

и т.н.

Вие пропъзляхте ли блатото
бързо?

Те пропъзляха ли блатото
бавно?

Той пропъзля ли блатото
безшумно?

Ние пропъзляхме ли блатото
трудно?

Аз пропъзлях ли блатото
тихо?

Те пропъзляха ли блатото
лесно?

Ти пропъзля ли блатото
безшумно?

LESSON 88

Те върнаха ли се трудно? Да, те се върнаха трудно.
Той върна ли се бавно?
Ти върна ли се бързо? и т.н.
Той върна ли се мъчно?
Аз върнах ли се безшумно?
Те върнаха ли се лесно?
От котата наблюдаваше ли се Да, от котата се на-
лесно? блюдаваше лесно.
От котата наблюдаваше ли се
трудно?
От котата наблюдаваше ли се
добре?
От котата наблюдаваше ли се
мъчно?
От котата наблюдаваше ли се
хубаво?

Пример:

Ние се промъкнахме лесно през неприятелските позиции.
трудно Ние се промъкнахме трудно през
неприятелските позиции.

Почнете!

мъчно Ние се промъкнахме мъчно през
бързо неприятелските позиции.
бавно
тихо и т.н.
безшумно
добре
лесно
наляво
трудно
надясно
много мъчно
много лесно

LESSON 88

Пример:

Те се биха геройски.
умряха

Те умряха геройски.

Почнете!

нападаха
сражаваха се
атакуваха
отбраняваха се
бориха се
защишаваха се
биха се
умряха

Те нападаха геройски.
Те се сражаваха геройски.
Те атакуваха геройски.
Те се отбраняваха геройски.
Те се бориха геройски.
Те се защишаваха геройски.
Те се биха геройски.
Те умряха геройски.

Пример:

Как се промъкнаха те през
неприятелската позиция? /трудно/

Те се промъкнаха трудно през
неприятелската позиция.

Почнете!

Как пропълзя той
блатото? /трудно/

Той пропълзя блатото трудно.

Как вървеше тя? /бавно/ Тя вървеше бавно.

Как се върнаха те? /трудно/

Как се наблюдаваше от
котата? /лошо/

и т.н

Как пропълзях аз през
блатото? /трудно/

Как се промъкна той
през телените мрежи? /лесно/

Как намери пътя той? /трудно/

LESSON 88

Как пропъзяха те през блатото, трудно или лесно?
Как вървеше той, бавно или бързо?
Как се наблюдаваше от котата, добре или зле?
Как пее тя, хубаво или лошо?
Как се промъкнаха те, безшумно или шумно?
Как чете той, бързо или бавно?
Как пише то, лошо или красиво?
Кога ще атакуваме неприятеля, днес или утре?
Кога ще заминат те за Европа, наесен или догодина?
Кога ще се върнат разузнавачите, днес или утре?
Откъде дойде той, отляво или отдясно?
Накъде зави автомобилът, наляво или надясно?
Къде отиде той, надолу или нагоре?
Как се промъкнаха те, успешно или безуспешно?
Къде се намираше складът, отляво или отдясно?
Къде бил муниционният склад, напред или назад?
Как намерили пролаза те, лесно или трудно?
Откога си тук, отдавна или отскоро?
Накъде погледна тя, напред или назад?
Къде били те, далече или близо в тила на противника?
Как се прикривали те, добре или лошо?
Как се нахраниха те, бързо или бавно?
Как се преоблече той, бавно или бързо?
Кога докладва той на командира, снощи или вчера?
Къде беше складът, пред или зад горичката?
Кога си тръгнаха те, преди полунощ или след полунощ?
Как готви тя, добре или лошо?
Колко пихте Вие, много или малко?
Докога ще останете там, до довечера или до утре?
Къде бяха те, наляво от котата или надясно от котата?

ЧЕТИВО

Разузнавателната двойка, изпратена отвъд реката, се завърна с голямо закъснение.¹ Дватама разузнавачи се явиха веднага на доклад при дежурния офицер. Последният се зарадва много, тъй като, поради голямото им закъснение,² той предполагаше, че войниците са убити или пленени. Офицерът поиска да му разправят какво е станало с тях и къде са ходили.

Тогавашният редникът Стоян Ганчев, водач на патрула, доложи, че били далече в тила на противника. Дежурният офицер се изненада от доложеното³ и поиска да му разкажат с подробности какво са правили и видели.

Според доклада, двамата разузнавачи се промъкнали през позицията на неприятеля. Те направили това доста трудно, но успешно. Помогнала им много и нощната тъмнина. Стигнаха до котата 450, от която се наблюдавало много добре. Отляво на котата се намирал голям склад, добре замаскиран. Този склад бил продоволствен. Те видели и един муниционен склад, който бил на около 300 метра зад продоволствения. Те разбрали, че това било муниционен склад, понеже видели камиони, на които товарели бойни припаси за танкове.

През деня, за да не бъдат забелязани от противника, те се скрили в горичката западно от котата. След като разузнали добре, те отбелязали на картата събраните сведения. Към полунощ те тръгнали да се връщат, обаче връщането им било много трудно. Едва⁴ намерили пролеза в неприятелската позиция. Трябвало да пропълзят през блатото, което се намирало между реката и хълма. Те се върнали много кални и мръсчи. Те не били яли от 24 часа и били гладни като вълци.⁵

След като свърши разпита, дежурният офицер каза на двамата разузнавачи да отидат да се преоблекат и нахранят. Заповяда им да се явят в 9 ч. в щаба, за да докладват лично на командира на баталиона.

1. се завърна с голямо закъснение = was very late
2. поради голямото им закъснение = because they were very late
3. от доложеното = by that which was reported
4. едва = barely, hardly
5. гладни като вълци = starved

LESSON 88

ВЪПРОСИ

1. Рано ли се завърна изпратената отвъд реката разузнавателна двойка?
2. При кого се явиха на доклад двамата войници?
3. Какво направи дежурният офицер като видя двамата войници?
4. Какво предполагаше дежурният офицер?
5. Защо дежурният офицер предполагаше, че войниците са убити или пленени?
6. Какво поиска дежурният офицер да му направят двамата войници?
7. Какво направили двамата разузнавачи?
8. Как се промъкнали разузнавачите през неприятелската позиция?
9. Какво им помогнало по време на промъкването?
10. До къде стигнали те?
11. Как се наблюдавало от кота 450?
12. Какво се намирало отляво на котата?
13. Как бил замаскиран складът?
14. Какъв бил замаскираният склад?
15. Къде се намирал муниционният склад?
16. Как разбрали войниците, че това било муниционен склад?
17. Къде се скрили разузнавачите през деня?
18. Защо се скрили двамата разузнавачи през деня?

LESSON 88

19. Какво отбелязали те на картата?
20. Кога тръгнали те да се връщат?
21. Как станало връщането им?
22. Как намерили пролеза в неприятелската позиция?
23. През какво трябвало да пропълзят те?
24. Къде се намирало блатото?
25. Защо разузнавачите били много кални и мръсни?
26. Защо двамата войници били гладни като вълци?
27. Какво каза дежурният офицер на двамата разузнавачи, след като свърши разпита?
28. Какво им заповяда той след това?
29. На кого трябваше да докладват те лично?
30. Какво трябваше да докладват те на командира на баталиона?

LESSON 88

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Отговорете на следните въпроси:

4, 5, 7, 12, 15, 16, 18, 26, 30.

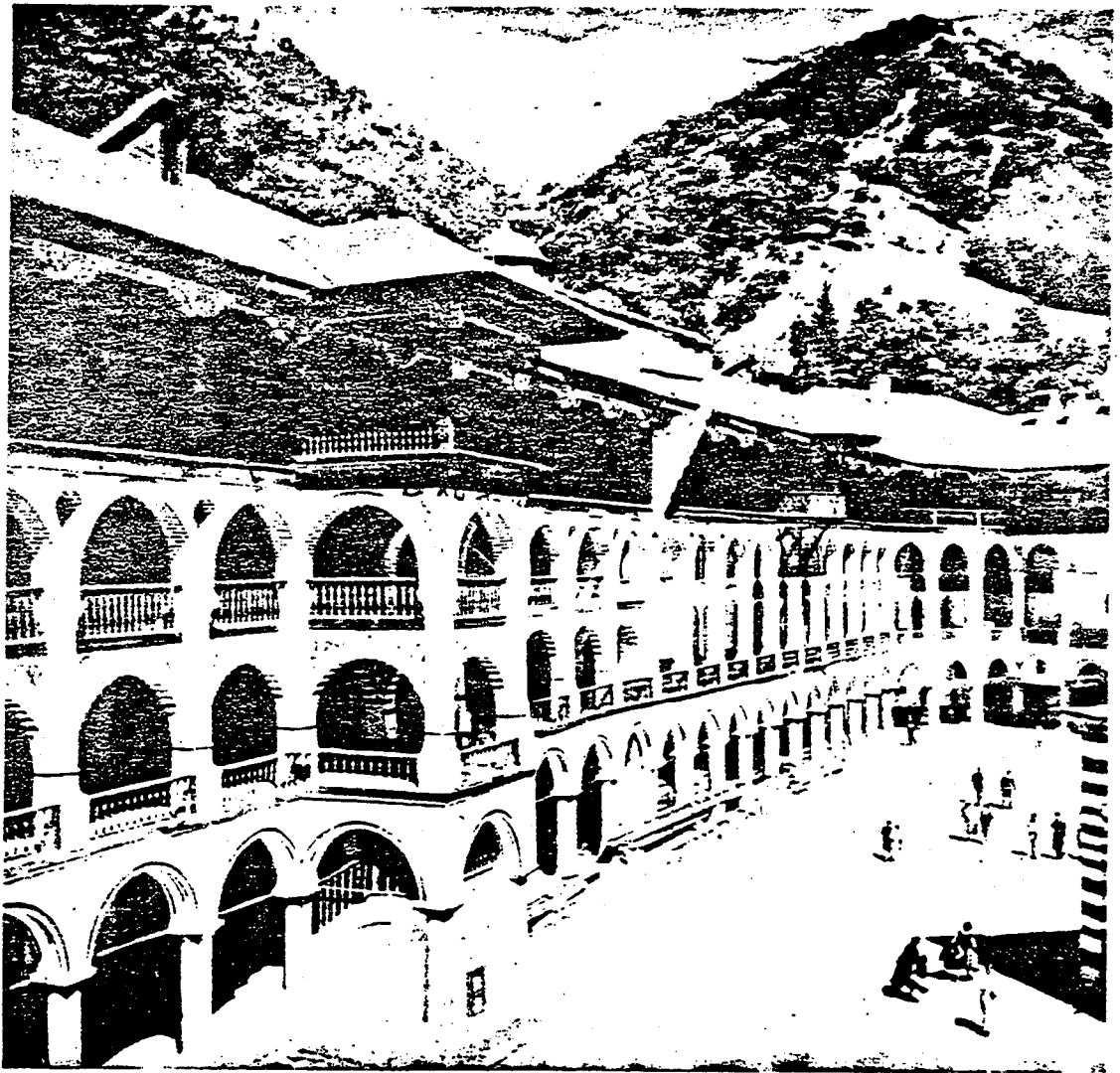
Част II

Упражнение на магнитофон.

LESSON 88

РЕЧНИК

бавно adv.	slowly
блато n. pl. блатá	swamp, marsh
безшумно adv.	noiselessly
бойни припаси	ammunition
водач m.	leader
водач на патрул	leader of a patrol
докладвам	to report
докъде adv.	how far
достигам	to reach
достигна, е, ах	
задача f.	task, mission
закъснение n.	tardiness
замаскиравм	to mask
замаскирам	
зарадвам се /от:радвам се/	to be pleased (glad), to rejoice
кален, кална, о, и	muddy
муниционен, нна, нно, нни	(of) ammunition
мъчнотия f.	difficulty
назад	behind
нахранвам се	to eat enough
нахраня се, и се, их се	
отвъд	beyond, across
подробност f.	detail
преобличам се	to change someones clothes
преоблекá се, преоблече се	
преоблякох се, преоблече се	
приключение n.	adventure
прикривам	to hide
прикривя, е, их	
продоволствен, а, о, и	(for) food supplies
продоволствен склад	food supply depot
проблез m.	pass
промъквам се	to slip (through)
промъкна се, е, ах	
пропълзявам	to crawl
пропълзя, я, ях	
разпит m.	questioning, interrogation
товаря, я, их	to load
натоваря	
трудно adv.	with difficulty
тъмнина f.	darkness
успешно adv.	successfully

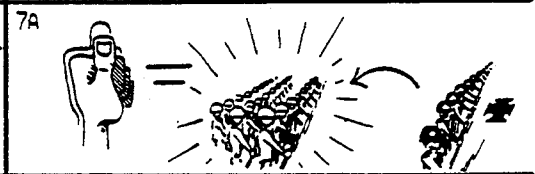
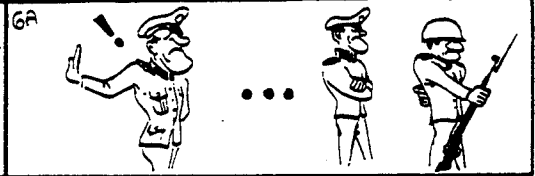
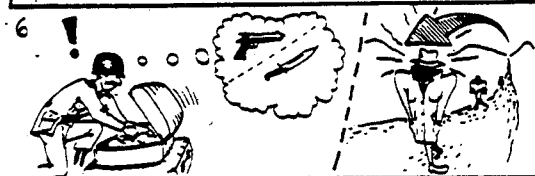
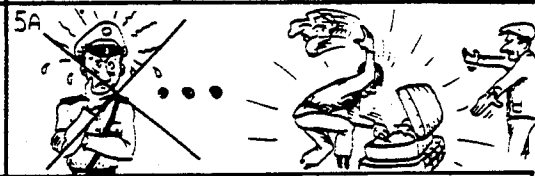
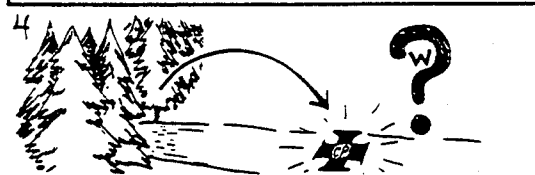
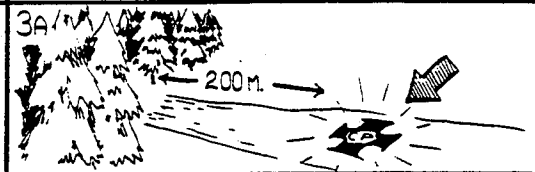
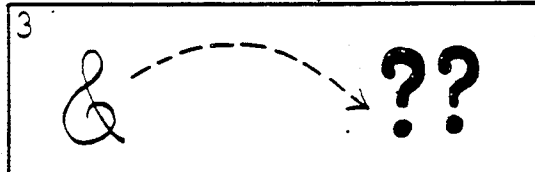
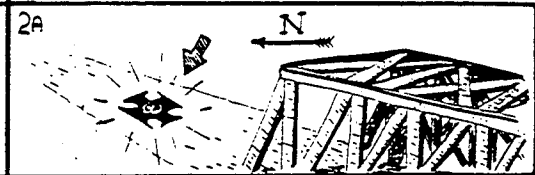
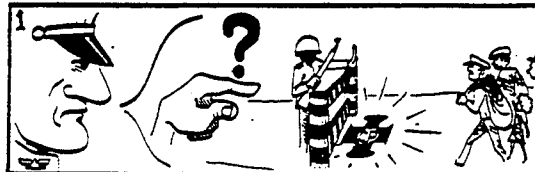

Рилският манастир

О С Е М Д Е С Е Т И Д Е В Е Т И У Р О К

LESSON 89

LESSON 89

БЕЖАНЦИ, САБОТЬОРИ И ПАРТИЗАНСКИ ДЕЙСТВИЯ

/На фронта. В палатката на командира на полка. Полковник Янев, командир на полка, и майор Христов са пред една военна карта./

Полковникът:

Майорът:

- Организирахте ли пропускателни пунктове за бежанците?
 - Организирахме, другарю полковник!
 - Къде са тези пунктове? Покажете ми ги на картата!
 - 10 Единият е на главното шосе. Ето тук, на север от моста.
 - А другият?
 - На черния път. На 200 метра пред горичката.
 - Защо пред горичката?
 - Теренът там е открит. Няма опасност съмнителни лица
 - 15 да се укриват в горичката.
 - Войниците да проверяват добре документите на бежанците!
 - Слушам, другарю полковник! Те претърсват най-внимателно и багажа им.
 - Да внимават много за оръжие! Неприятелят сигурно
 - 20 ще изпрати саботьори и шпиони между бежанците.
 - Взели сме всички мерки за това.
 - Трябва да си отваряме очите добре! Да не позволим никакви партизански действия и саботаж!
 - Ще засилим контрола и в тила, другарю полковник!
 - 25 - Подсилихте ли охраната на мостовете?
 - Подсилихме и нея и тази на снабдителните и муниционните складове.
-
25. Трябва да си отваряме очите добре! = We have to keep our eyes open. We have to be very alert.

ЧЕТИВО

През време на война се случва бежанци да бягат от неприятеля и да се оттеглят в тила на войските ни.

Тези бежанци трябва да бъдат проверявани от военни полицаи. Това се прави, за да не се допусне неприятелски саботьори и шпиони да минават като бежанци. Проверките стават обикновено на пропускателни постове /пунктове/ по пътищата, по които се движат бежанците. Там военни полицаи проверяват документите на бежанците, като претърсват и багажа им. Те търсят скрито оръжие.

След като са проверени и претърсени, бежанците се изпращат в лагери за бежанци. Там те се настаняват в палатки. Храната за бежанците се готви в походни военни кухни. За да получат храна, те се нареждат на опашки. За болните има специални болнични палатки.

Въпреки проверката на бежанците, често между тях минават и неприятелски войници облечени като цивилни. Понякога те успяват да пренесат и оръжие: пушки, автомати, бомби, адски машини и пр., за да правят саботажи. Те минират и хвърлят във въздуха мостове и железопътни линии, когато по тях минават камиони и влакове.

Партизанските отряди представляват друга голяма опасност. Те правят засади, нападат камионни колони, снабдителни и муниционни складове и села. За това във военно време охраната на тези места се засилва много.

LESSON 89

ВЪПРОСИ

1. Какво се случва с наши бежанци през време на война?
2. Защо бежанците се оттеглят в тила на войските си?
3. Какво става с бежанците, когато се оттеглят в тила на войските?
4. От кого се проверяват бежанците?
5. Защо военни органи проверяват бежанците?
6. Къде стават обикновено проверките на бежанците?
7. Какво проверяват военните полицаи на бежанците?
8. Защо военните полицаи претърсват багажа на бежанците?
9. Защо пропускателните пунктове се организират на открити места?
10. Какво става с бежанците, след като те са проверени и претърсени?
11. В какво се настаняват те в лагерите?
12. Къде се изпращат болните бежанци?
13. В какво се готви храната за бежанците?
14. Как получават бежанците храната си?
15. Какво може да изпрати неприятелят между бежанците?
16. Какво успяват да пренесат войниците-саботьори?
17. Какви саботажки правят неприятелските саботьори?
18. Как хвърлят те мостове във въздуха?
19. Кога обикновено минират и хвърлят във въздуха мостове и железопътни линии?

LESSON 89

20. Каква дейност развиват партизанските отреди?
21. Как трябва да се охраняват мостовете и ж.п. линии през време на война?
22. Защо през време на война се засилва охраната и на снабдителни и на муниционни складове?

Бежанци

LESSON 89

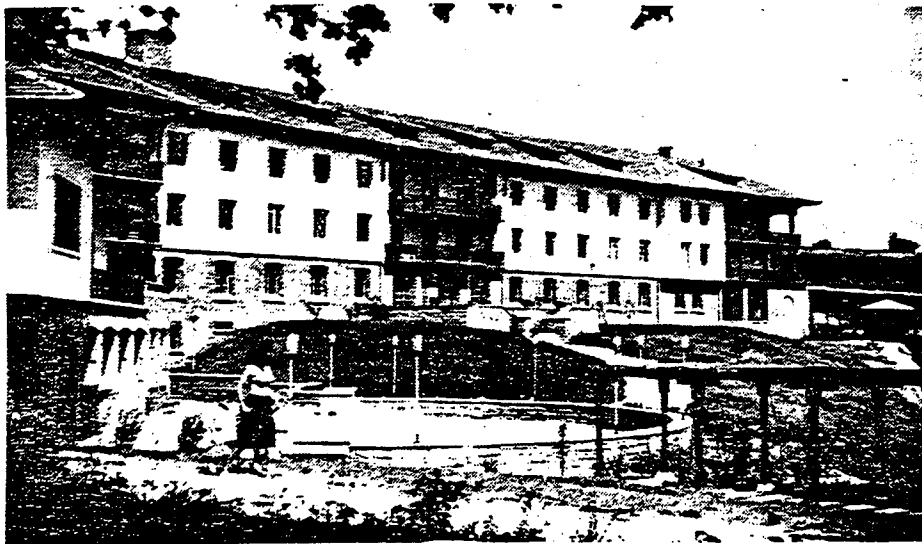
ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Опишете какво правят партизаните в тила на
неприятеля.

Част II

Упражнение на магнитофон.

Почивна станция в местността „Люляците“ край Габрово

LESSON 89

РАЗПИТ

1. Who arrested you?
2. Ваши военни полицаи.
3. Where did they arrest you?
4. На пропускателния Ви пункт за бежанци в гората до с. Ботево.
5. Were you traveling alone?
6. Не. Бях в една колона за бежанци.
7. Why were you traveling with this column?
8. Защото съм бежанец.
9. And why were you carrying a pistol and a booby trap?
10. На този въпрос няма да отговоря.
11. I know you are a saboteur. If you want to help yourself, answer my questions.
12. Добре. Какво обичате?
13. Are you a saboteur?
14. Да, саботьор съм.
15. What was your mission?
16. Да разруша моста при село Иваново, но аз не мислех да направя това.
17. I believe that. Did they train you only in sabotage activity?
18. Да. Определените войници за партизански действия бяха обучавани отделно.
19. In what did they train them?
20. Да минират и хвърлят във въздуха мостове и железопътни линии.
21. I heard they were trained to ambush also.
22. Да, обучаваха ги да правят засади, да атакуват камионни колони, снабдителни складове и малки населени места.
23. I will again call you for interrogation tomorrow. Take these cigarettes.
24. Благодаря.

LESSON 89

РАЗПИТ

1. Кой Ви арестува?
2. Your military policemen.
3. Къде Ви арестуваха?
4. At your refugee control point in the forest next to the village of Botevo.
5. Сам ли пътувахте?
6. No. I was in a column with refugees.
7. Защо пътувахте с тази колона?
8. Because I am a refugee.
9. А защо носехте пистолет и адска машина?
10. I won't answer this question.
11. Аз знам, че Вие сте саботьор. Ако искате да си помогнете, отговаряйте на въпросите ми.
12. Fine. What do you want?
13. Саботьор ли сте?
14. Yes, I am a saboteur.
15. Каква беше задачата Ви?
16. To destroy the bridge at the village of Ivanovo, but I didn't intend to do that.
17. Вярвам това. Само в саботажни действия ли Ви обучаваха?
18. Yes. The soldiers assigned for guerilla activity were trained separately.
19. В какво ги обучаваха?
20. To mine and blow up bridges and railroad tracks.
21. Аз чух, че ги обучаваха да правят и засади.
22. Yes. They trained them to ambush and to attack truck columns, supply depots (storages) and small, populated settlements.
23. Ще Ви извикам пак за разпит утре. Вземете тези цигари.
24. Thank you.

LESSON 89

РЕЧНИК

áдска мáшина	booby trap
бежанéц ш. рl. бежанци	refugee
гoтвя, и, их	to cook
сгoтвя	
дéйствиe п.	activity
жeлeзoпéтeн, тнa, тнo, тни	(of) railroad
жeлeзoпéтнa линия	railroad line, RR
кoнтрoл ш.	control
крéя, e, их	to hide, to conceal
скрéя	
мéрка f. рl. мéрки	measure
взéли смe всéчки мéрки	we have taken all measures
зa тoвá	about that
нaблюдéниe п.	observation
нaрéждам сe	to arrange one's self
нaрeдя сe, и сe, их сe	
oпáснoст f.	danger
oпáшкa f.	tail
нaрéждам сe нa oпáшкa	to line up, to queue up
oргaнизирам	to organize
oткрéт, a, o, и	open
oткрéт тeрeн	open terrain
oтрéд ш.	detachment
oттéглям сe	to withdraw
oттéгля сe, и сe, их сe	
oхрáнa f.	guard
oхрaнявaм	to guard
пaртизáнски, a, o, и	(of) guerilla
пoдси́лвaм /заси́лвaм/	to strengthen, to reinforce
пoдси́ля /заси́ля/, и, их	
заси́лвaм кoнтрoл	to strengthen control
пoлицéй ш. пoлицéи	policeman
пoпрeчвaм /нa/	to prevent, to hinder
пoпрeчa, и, их	
пpeтърсвaм	to search
пpeтърся, и, их	
пpoпyскáтeлeн, лнa, лнo, лни	(of) control
пpoпyскáтeлeн пyнкт	control point
пpoпyскáтeлeн пyнкт зa	refugee control point
бeжaнци	
пyнкт ш. пyнктoвe	point
caбoтáж ш.	sabotage
caбoтър ш.	saboteur

LESSON 89

РЕЧНИК

заса́да f.	ambush
ла́гер	camp
мини́рам	to lay mines, to mine
опреде́лен, а, о, и	definite
опреде́лям	define
опреде́ля, и, их	
разруша́вам	to destroy, to demolish
разруша́, и, их	
свѝрзвам	to join
свѝржа, е, свѝрзах	
снабди́телен, лна, лно, лни	(of) supply
съмни́телен, лна, лно, лни	suspicious (looking)
съмни́телно лице́	suspicious (looking) person
тере́н m.	terrain
открит тере́н	open terrain
укри́вам се	to hide
укри́я се, е, се, их се	
фронт	front
на фро́нта	at the front
хвѝрлям	to throw
хвѝрля, и, их	
хвѝрлям вѝв вѝздуха	to blow up
шо́се n. pl. шо́сета	highway
чер пъ́т pl. че́рни пъ́тища	dirt road
шпио́нин m. pl. шпио́ни	spy
юг	south

ДЕВЯТДЕСЯТИ УРОК

LESSON 90

LESSON 90

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Future in the Past - Passive Voice

Повтаряйте!

Автомобилът щеше да ме удари.

Аз щях да бъда ударен от автомобила.

Автомобилът щеше да те удари.

Ти щеше да бъдеш ударен от автомобила.

Автомобилът щеше да го удари.

Той щеше да бъде ударен от автомобила.

Автомобилът щеше да я удари.

Тя щеше да бъде ударена от автомобила.

Автомобила щеше да го удари.

То щеше да бъде ударено от автомобила.

Автомобилът щеше да ни удари.

Ние щяхме да бъдем ударени от автомобила.

Автомобилът щеше да ви удари.

Вие щяхте да бъдете ударени от автомобила.

Автомобилът щеше да ги удари.

Те щяха да бъдат ударени от автомобила.

Капитанът щеше да ме накаже.

Аз щях да бъда наказан от капитана.

Учителят щеше да го накаже.

Той щеше да бъде наказан от учителя.

Сержантът щеше да те накаже.

Ти щеше да бъдеш наказан от сержанта.

Офицерът щеше да ни накаже.

Ние щяхме да бъдем наказани от офицера.

Учителката щеше да я накаже.

Тя щеше да бъде наказана от учителката.

Сержантът щеше да ги накаже.

Те щяха да бъдат наказани от сержанта.

Учителят щеше да ви накаже.

Вие щяхте да бъдете наказани от учителя.

Учителката щеше да накаже детето.

Детето щеше да бъде наказано от учителката.

Сержантът щеше да накаже войниците.

Войниците щяха да бъдат наказани от сержанта.

LESSON 90

Повтаряйте!

Аз щях да изнеса стоката.
 Стоката щеше да бъде изнесена от мен.
 Той щеше да купи къщата.
 Къщата щеше да бъде купена от него.
 Вие щяхте да повикате нас.
 Ние щяхме да бъдем повикани от вас.
 Тя щеше да накаже детето.
 Детето щеше да бъде наказано от нея.
 Ние щяхме да прочетем списанията.
 Списанията щяха да бъдат прочетени от нас.
 Ти щеше да накажеш войника.
 Войникът щеше да бъде наказан от теб.
 Те щяха да изпият виното.
 Виното щеше да бъде изпито от тях.
 То щеше да ступи прозореца.
 Прозорецът щеше да бъде ступен от него.
 Аз щях да ударя теб.
 Ти щеше да бъдеш ударен от мен.
 Те щяха да накажат нея.
 Тя щеше да бъде наказана от тях.

ла.

в.
 Обила.

в.
 Обила.

и.

и.
 а.

ия.

ия.

теб Той щеше да бъде повикан от мен.
 Той щеше да бъде повикан от теб.

тях Той щеше да бъде повикан от тях.
 нас Той щеше да бъде повикан от нас.
 нея Той щеше да бъде повикан от нея.
 него Той щеше да бъде повикан от него.
 вас Той щеше да бъде повикан от вас.
 мен Той щеше да бъде повикан от мен.
 теб Той щеше да бъде повикан от теб.

в.

и.

LESSON 90

Аз щях ли да бъда наказан?	Да, ти щеше да бъдеш наказан.
Те щяха ли да бъдат оперирани?	Да, те щяха да бъдат оперирани.
Тя щеше ли да бъде ударена?	Да, тя щеше да бъде ударена.
Ние щяхме ли да бъдем наказани?	Да, вие щяхте да бъдете наказани.
Той щеше ли да бъде изпратен в затвора?	Да, той щеше да бъде изпратен в затвора.
Вие щяхте ли да бъдете поканени на гости?	Да, ние щяхме да бъдем поканени на гости.
Аз щях ли да бъда арестуван?	Да, ти щеше да бъдеш арестуван.
То щеше ли да бъде ударено?	Да, то щеше да бъде ударено.
Войникът щеше ли да бъде наказан?	Да, войникът щеше да бъде наказан.
Списанията щяха ли да бъдат прочетени?	Да, списанията щяха да бъдат прочетени.
Автомобилът щеше ли да бъде поправен?	Да, автомобилът щеше да бъде поправен.
Болният щеше ли да бъде опериран?	Да, болният щеше да бъде опериран.
Децата щяха ли да бъдат умити от майката?	Да, децата щяха да бъдат умити от майката.
Дърветата щяха ли да бъдат изкоренени?	Да, дърветата щяха да бъдат изкоренени.
Къщата щеше ли да бъде измазана от него?	Да, къщата щеше да бъде измазана от него.
Виното щеше ли да бъде изпито от тях?	Да, виното щеше да бъде изпито от тях.
Стоката щеше ли да бъде превозена с влак?	Да, стоката щеше да бъде превозена с влак.

LESSON 90

Повтаряйте!

От кого шеше да бъде ударен той?
От кого шахме да бъдем повикани ние?
От кого шеше да бъде купена стоката?
От кого шаха да бъдат наказани те?
От кого шахте да бъдете ударени вие?
От кого шеше да бъде изпито виното?
От кого шеше да бъде повикана тя?
От кого шах да бъда опериран аз?
От кого шаха да бъдат наказани войниците?
От кого шеше да бъде изнесена стоката?
На какво шеше да бъде натоварена стоката?
С какво шеше да бъде пренесена стоката?

Повтаряйте!

Аз нямаше да бъда ударен от автомобила.
Ти нямаше да бъдеш ударен от автомобила.
Той нямаше да бъде ударен от автомобила.
Тя нямаше да бъде ударена от автомобила.
То нямаше да бъде ударено от автомобила.
Ние нямаше да бъдем ударени от автомобила.
Вие нямаше да бъдете ударени от автомобила.
Те нямаше да бъдат ударени от автомобила.

те Аз нямаше да бъда наказан.
 Те нямаше да бъдат наказани.

ние Ние нямаше да бъдем наказани.
той Той нямаше да бъде наказан.
вие Вие нямаше да бъдете наказани.
ти Ти нямаше да бъдеш наказан.
те Те нямаше да бъдат наказани.
аз Аз нямаше да бъда наказан.
тя Тя нямаше да бъде наказана.
то То нямаше да бъде наказано.

LESSON 90

Повтаряйте !

Аз щях да бъда ударен, ако не бях внимавал.
Ти щеше да бъдеш ударен, ако не беше внимавал.
Той щеше да бъде ударен, ако не беше внимавал.
Тя щеше да бъде ударена, ако не беше внимавала.
То щеше да бъде ударено, ако не беше внимавало.
Ние щяхме да бъдем ударени, ако не бяхме внимавали.
Вие щяхте да бъдете ударени, ако не бяхте внимавали.
Те щяха да бъдат ударени, ако не бяха внимавали.

Аз щях да бъда ударен, ако не бях се пазил.
той Той щеше да бъде ударен, ако не беше се пазил.

ти Ти щеше да бъдеш ударен, ако не беше се пазил.
те Те щяха да бъдат ударени, ако не бяха се пазили.
ние Ние щяхме да бъдем ударени, ако не бяхме се пазили.
тя Тя щеше да бъде ударена, ако не беше се пазила.
аз Аз щях да бъда ударен, ако не бях се пазил.
той Той щеше да бъде ударен, ако не беше се пазил.
вие Вие щяхте да бъдете ударени, ако не бяхте се пазили.
то То щеше да бъде ударено, ако не беше се пазило.

Автомобилът щеше да ме удари,
ако не бях внимавал. Аз щях да бъда ударен
от автомобила, ако не
бях внимавал.

Иван щеше да ме удари, ако
не бях внимавал. Аз щях да бъда ударен от
Иван, ако не бях внимавал.
Капитанът щеше да те нака-
же, ако не беше внимавал. Ти щеше да бъдеш наказан
от капитана, ако не беше....

LESSON 90

Милиционерът щеше да арестува студентите, ако те не бяха спряли пред светофара.

Учителят щеше да накаже Иван, ако той не беше написал домашната работа. Сержантът щеше да накаже войника, ако той беше закъснял.

Студентите щяха да бъдат арестувани от милиционера, ако не бяха спряли пред светофара.

Иван щеше да бъде наказан от учителя, ако не беше написал домашната работа. Войникът щеше да бъде наказан от сержанта, ако беше закъснял.

Повтаряйте!

Аз нямаше да бъда ударен, ако бях внимавал.

Ти нямаше да бъдеш наказан, ако беше внимавал.

Той нямаше да бъде арестуван, ако не беше убил човека.

Ние нямаше да бъдем наказани, ако бяхме внимавали.

Те нямаше да бъдат наказани, ако бяха научили урока.

Вие нямаше да бъдете изпратени в Европа, ако не бяхте искали.

То нямаше да бъде наказано, ако беше написало домашната работа.

Тя нямаше да бъде наказана от майка си, ако беше зашила роклята си.

Аз нямаше да бъда ударен, ако бях внимавал.

те Те нямаше да бъдат ударени, ако бяха

ние Ние нямаше да бъдем ударени, ако бяхме внимавали.

ти Ти нямаше да бъдеш ударен, ако беше внимавал.

той Той нямаше да бъде ударен, ако беше внимавал.

вие Вие нямаше да бъдете ударени, ако бяхте внимавали.

тя Тя нямаше да бъде ударена, ако беше внимавала.

аз Аз нямаше да бъда ударен, ако бях внимавал.

то То нямаше да бъде ударено, ако беше внимавало.

LESSON 90

Те щяха ли да бъдат ударени,
яко бяха внимавали?

Не, те нямаше да бъдат
ударени, ако бяха внимавали.

Ти щеше ли да бъдеш ударен,
ако беше внимавал?

Не, аз нямаше да бъда уда-
рена, ако бях внимавал.

Той щеше ли да бъде арес-
туван, ако не беше убил
човека?

Не, той нямаше да бъде
арестуван, ако не беше
убил човека.

Те щяха ли да бъдат нака-
зани, ако бяха научили
урока?

Не, те нямаше да бъдат
наказани, ако бяха нау-
чили урока.

Аз щях ли да бъда опериран,
ако не бях искал?

Не, ти нямаше да бъдеш
опериран, ако не беше
искал.

Тя щеше ли да бъде наказа-
на, ако не беше внимавала?

Не, тя нямаше да бъде на-
казана, ако не беше вни-
мавала.

Ние щяхме ли да бъдем
ударени, ако бяхме внима-
вали?

Не, вие нямаше да бъдете
наказани, ако бяхте вни-
мавали?

Повтаряйте!

Аз щях да бъда ударен от Иван, ако не внимавах.

Ти щеше да бъдеш ударен от Иван, ако не внимаваше.

Той щеше да бъде ударен от Иван, ако не внимаваше.

Тя щеше да бъде ударена от Иван, ако не внимаваше.

То щеше да бъде ударено от Иван, ако не внимаваше.

Ние щяхме да бъдем ударени, ако не внимавахме.

Вие щяхте да бъдете ударени, ако не внимавахте.

Те щяха да бъдат ударени, ако не внимаваха.

Той щеше да бъде наказан, ако не внимаваше.

То щеше да бъде наказано, ако не учеше.

Те щяха да бъдат изпратени в Европа, ако искаха.

LESSON 90

те Аз щях да бъда ударен, ако не внимавах.
Те щяха да бъдат ударени, ако не внимавах.

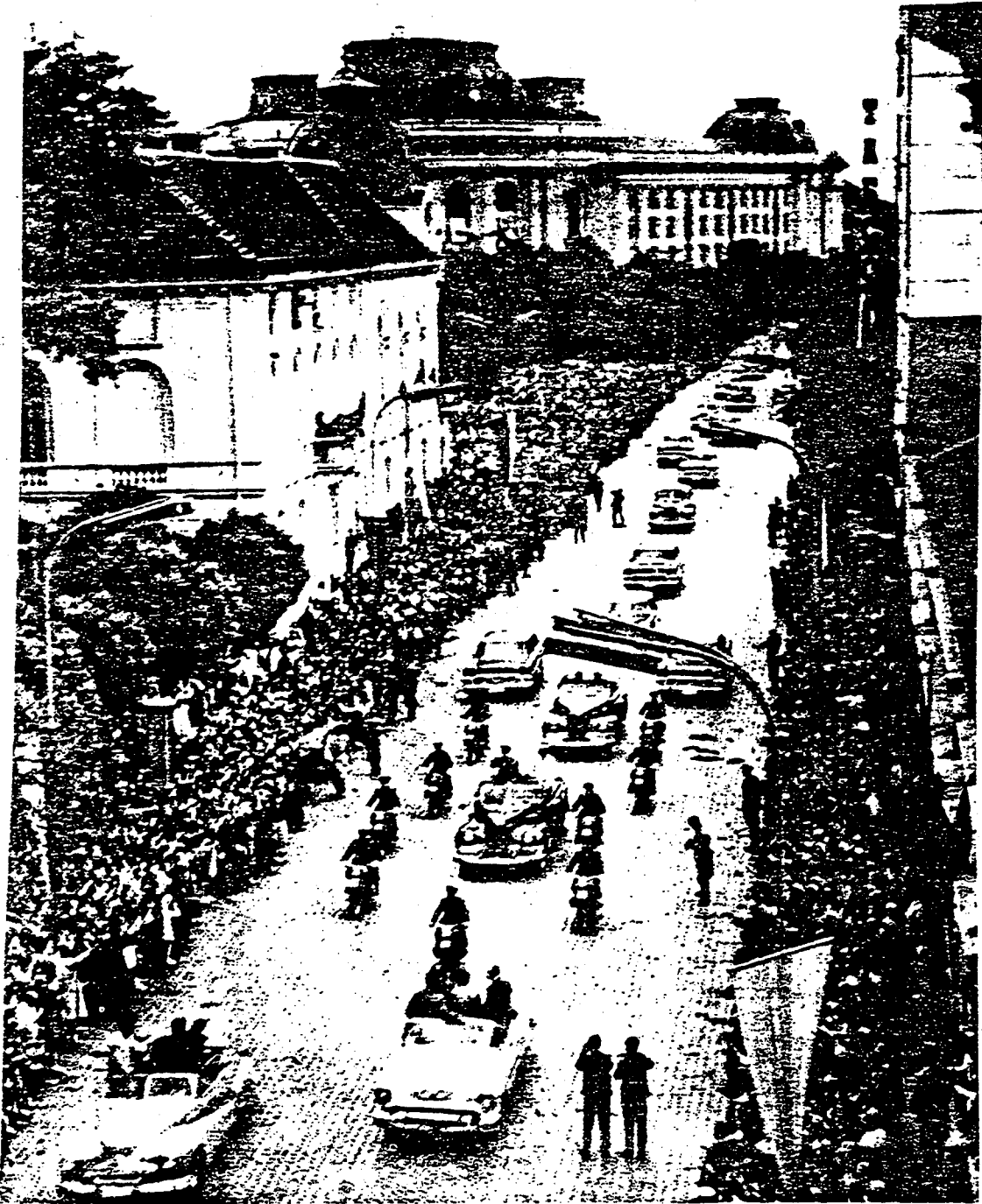
той Той щеше да бъде ударен, ако не внимавах.
вие Вие щяхте да бъдете ударени, ако не внимавахте.
тя Тя щеше да бъде ударена, ако не внимавах.
ние Ние щяхме да бъдем ударени, ако не внимавахме.
ти Ти щеше да бъдеш ударен, ако не внимавах.
то То щеше да бъде ударено, ако не внимавах.
те Те щяха да бъдат ударени, ако не внимавах.
аз Аз щях да бъда ударен, ако не внимавах.

Аз щях да бъда опериран,
ако бях искал.

Аз щях да бъда опериран,
ако исках.

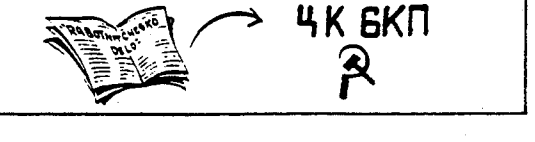
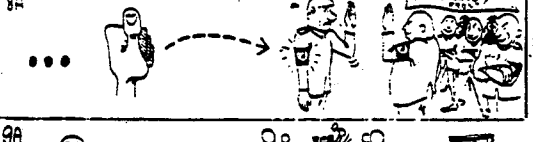
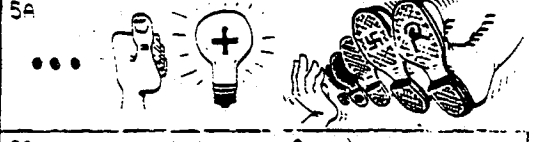
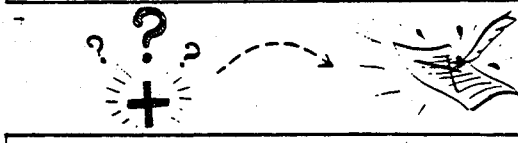
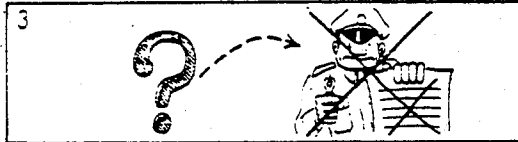
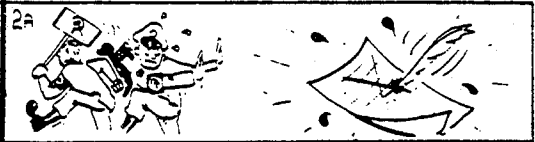
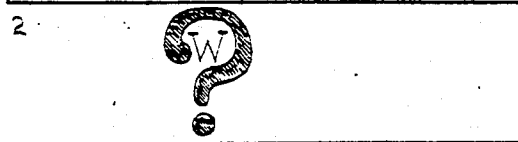
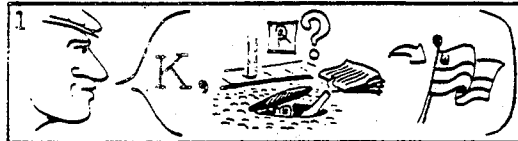
Той щеше да бъде опериран, ако беше искал.	Той щеше да бъде опериран, ако искаше.
Те щяха да бъдат оперирани, ако бяха искали.	Те щяха да бъдат оперирани, ако исках.
Тя щеше да бъде оперирана, ако беше искала.	Тя щеше да бъде оперирана, ако искаше.
Ние щяхме да бъдем оперирани, ако бяхме искали.	Ние щяхме да бъдем оперирани, ако искахме.
Вие щяхте да бъдете оперирани, ако бяхте искали.	Вие щяхте да бъдете оперирани, ако искахте.
Той нямаше да бъде опериран, ако не беше искал.	Той нямаше да бъде опериран, ако не искаше.
Аз нямаше да бъда опериран, ако не бях искал.	Аз нямаше да бъда опериран, ако не исках.
Тя нямаше да бъде оперирана, ако не беше искала.	Тя нямаше да бъде оперирана, ако не искаше.

LESSON 90

Посещение на чуждестранен държавник в София

LESSON 80

ВЕСТНИЦИ

Асен:

Крум:

- 5 - Круме, съществуват ли още опозиционни вестници в България?
- Не, те бяха забранени в 1946 година от правителството.
- Каква беше причината за това?
- Комунистите се страхуваха от критиките на тези вестници.
- 10 - Какво щеше да стане, ако тези вестници не бяха забранени?
- Много сведения на правителството щяха да бъдат опровергавани.
- Нямаше ли да бъдат постигнати по-добри резултати, ако имаше критика?
- Критика! Комунистите не търпят никаква критика.
- 15 - Защо мислиш така?
- Защото зная какво е тоталитаризъм.
- Ти защо избяга от България?
- Защото там беше много хубаво!
- Кажи де! Не се шегувай!
20 - Избягах, защото работех в един опозиционен вестник.
- Какво щеше да стане с теб, ако не беше избягал?
- Щях да бъда наказан или съден.
- Чий орган е в "Работническо дело"?
- На Централния комитет на Българската комунистическа партия.

-
6. те бяха забранени = they were banned
13. Много сведения на правителството = many of the government announcements
22. Кажи де! = come on, tell me
29. съден = tried

LESSON 90

ГРАМАТИКА

FUTURE IN THE PAST - PASSIVE VOICE

1. The Participial Passive

It is made up of **щях да бъда, щеше да бъдем, etc.**
(see Vol. IX, pp. 81, 82) and the past passive participle
(see Vol. VIII, L. 70, p. 92).

Много сведения на правител- Much of the government infor-
ството щяха да бъдат опровер- mation would have been refuted.
гани.

Вестникът щеше да бъде че- The newspaper would have been
рен от всички. read by all.

2. The Reflexive Passive

It is formed with **щях да, щеше да, etc.**,
the reflexive particle **СЕ** + a transitive verb (see Vol. VIII,
L. 70, p. 93).

Вестникът щеше да се чете The newspaper would have been
от всички. read by all.

Много сведения на правител- Much of the government infor-
ството щяха да се опровергават. mation would have been refuted.

3. The Negative

Нямаше да бъдат постигнати Better results wouldn't have
по-добри резултати. been achieved.
Нямаше да се постигнат по-
добри резултати.

4. Past Unreal Conditions (see Vol. IX, pp. 133).

Той нямаше да бъде наказан, He would not have been punish-
ако беше останал в града. ed if he had stayed in the
city.

Щях да бъда съден, ако I would have been tried if I
не бях избягъл. had not escaped.

LESSON 90

РАЖНЕНИЯ

re in the Past - Passive Voice

да бъда наказан.
да бъдеш наказан.

да бъдат наказани.
ме да бъдеме наказани.
е да бъде наказан.
те да бъдете наказани.
да бъде наказана.
да бъда наказан.
да бъде наказано.
да бъдеш наказан.

е да бъде съден.
да бъдат съдени.

да бъдеш съден.
ме да бъдеме съдени.
да бъде съдена.
те да бъдете съдени.
да бъда съден.
да бъдат съдени.
е да бъде съден.

да бъдат изпратени в затвора.
ме да бъдеме изпратени в затвора.

да бъда изпратен в затвора.
да бъде изпратена в затвора.

е да бъдете на-
от комунистите,
бяхте избягали.
да бъде наказана
унистите, ако не
збягала.
да бъдеш наказан
унистите, ако не
збягал.
да бъда наказан
унистите, ако не
бягал.

ни.

ни.

и.

и.

LESSON 90

Той нямаше да бъде изпратен в затвора.
вие. Вие нямаше да бъдете изпратени в затвора.

ние Ние нямаше да бъдем изпратени в затвора.
те Те нямаше да бъдате изпратени в затвора.
ти Ти нямаше да бъдеш изпратен в затвора.
аз Аз нямаше да бъда изпратен в затвора.
вие Вие нямаше да бъдете изпратени в затвора.
тя Тя нямаше да бъде изпратена в затвора.
той Той нямаше да бъде изпратен в затвора.

Учителят нямаше да ме накаже, ако бях учил.

Аз нямаше да бъда наказан от учителя, ако бях учил.

Сержантът нямаше да го накаже, ако той беше внимавал.

Той нямаше да бъде наказан от сержанта, ако беше внимавал.

Учителката нямаше да я накаже, ако тя беше научила урока.

Тя нямаше да бъде наказана от учителката, ако беше научила урока.

Автомобилът нямаше да ни удари, ако бяхме внимавали.

Ние нямаше да бъдем ударени от автомобила, ако бяхме внимавали.

Мотоциклетът нямаше да те блъсне, ако ти беше внимавал.

Ти нямаше да бъдеш блъснат от мотоциклета, ако беше внимавал.

Автомобилът нямаше да го прегази, ако то беше внимавало.

То нямаше да бъде прегазено от автомобила, ако то беше внимавало.

Учителят нямаше да ви накаже, ако вие бяхте научили урока.

Вие нямаше да бъдете наказани от учителя, ако бяхте научили урока.

Автомобилът нямаше да ме блъсне, ако се бях пазил.

Аз нямаше да бъда блъснат от автомобила, ако се бях пазил.

Майката нямаше да накаже детето, ако то беше изпило млякото си.

Детето нямаше да бъде наказано от майката, ако то беше изпило млякото си.

LESSON 90

	Той шеше да бъде блъснат от мен.
тях	Той шеше да бъде блъснат от тях.
теб	Той шеше да бъде блъснат от теб.
нас	Той шеше да бъде блъснат от нас.
тях	Той шеше да бъде блъснат от тях.
нея	Той шеше да бъде блъснат от нея.
вас	Той шеше да бъде блъснат от вас.
мен	Той шеше да бъде блъснат от мен.

Повтаряйте!

Аз щях ли да бъда ударен, ако бях внимавал?
 Ти шеше ли да бъдеш наказан, ако беше научил урока?
 Тя шеше ли да бъде наказана, ако беше научила урока?
 То шеше ли да бъде наказано, ако беше внимавало в клас?
 Ние щяхме ли да бъдем съдени, ако не бяхме избягали?
 Той шеше ли да бъде блъснат, ако беше внимавал?
 Те щяха ли да бъдат наказани, ако бяха счупили пушките?
 Вие щяхте ли да бъдете съдени, ако не бяхте избягали?

Аз щях ли да бъда ударен,
ако бях внимавал?

Не, ти нямаше да бъдеш уда-
рен, ако беше внимавал.

Той шеше ли да бъде нака-
зан, ако беше научил урока?
Те щяха ли да бъдат ударе-
ни, ако бяха внимавали?

Не, той нямаше да бъде нака-
зан, ако беше научил урока.
Не, те нямаше да бъдат уда-
рени, ако бяха внимавали?

Тя шеше ли да бъде аресту-
вана, ако беше спряла пред
светлофара?

Не, тя нямаше да бъде аресту-
вана, ако беше спряла пред
светлофара.

Ние щяхме ли да бъдем на-
казани, ако не бяхме счу-
пили карабините си?

Не, вие нямаше да бъдете на-
казани, ако не бяхте счу-
пили карабините си.

Ти шеше ли да бъдеш блъс-
нат от автомобила, ако се
беше пазил?

Не, аз нямаше да бъда блъс-
нат от автомобила, ако се
бях пазил.

То шеше ли да бъде наказа-
но, ако беше изпило мляко-
то си?

Не, то нямаше да бъде нака-
зано, ако беше изпило мля-
кото си.

Вие щяхте ли да бъдете на-
казани, ако бяхте написали
домашната си работа?

Не, ние нямаше да бъдем на-
казани, ако бяхме написали
домашната си работа.

LESSON 90

Аз щях да бъда ударен,
ако не бях внимавал.

Аз щях да бъда ударен,
ако не внимавах.

Те щяха да бъдат ударени,
ако не бяха внимавали.
Той щеше да бъде наказан,
ако не беше внимавал.
Ние щяхме да бъдем нака-
зани, ако не бяхме внима-
вали.

Те щяха да бъдат ударени,
ако не внимаваха.
Той щеше да бъде наказан,
ако не внимаваше.
Ние щяхме да бъдем наказа-
ни, ако не внимавахме.

Тя щеше да бъде блъсната,
ако не беше се пазила.
Ти щеше да бъдеш изпратен
в Европа, ако беше искал.
Ние щяхме да бъдем опери-
рани, ако бяхме искали.

Тя щеше да бъде блъсната,
ако не се пазеше.
Ти щеше да бъдеш изпратен
в Европа, ако искаше.
Ние щяхме да бъдем опери-
рани, ако искахме.

Те щяха ли да бъдат нака-
зани, ако не бяха избяга-
ли от България? / да /

Да, те щяха да бъдат нака-
зани, ако не бяха избягали
от България.

Ти щеше ли да бъдеш опе-
риран, ако не беше отишъл
на време при лекаря? / не /

Не, аз нямаше да бъда опе-
риран, ако не бях отишъл
на време при лекаря.

Кой щеше да бъде съден,
ако не беше избягал от
България? / те /

Те щяха да бъдат съдени,
ако не бяха избягали от
България.

Щеше ли да бъде наказана
тя, ако беше научила уро-
ка си? / не /

Не, тя нямаше да бъде нака-
зана, ако беше научила уро-
ка си.

Вие щяхте ли да бъдете
ударени от автомобила,
ако внимавахте? / не /

Не, ние нямаше да бъдем уда-
рени от автомобила, ако
внимавахме.

Той щеше ли да бъде из-
пратен в Европа, ако ис-
каше? / да /

Да, той щеше да бъде изпра-
тен в Европа, ако искаше.

Кой щеше да бъде наказан
от учителя, ако не беше
научил урока? / ти /

Ти щеше да бъдеш наказан
от учителя, ако не беше
научил урока.

От кого щеше да бъде на-
казано детето, ако не бе-
ше изпило млякото?

Детето щеше да бъде наказа-
но от майка си, ако не беше
изпило млякото.

/ майка си /

LESSON 90

Стоката щеше ли да бъде внесена от него, ако той имаше пари? / да /

Щяха ли да бъдат постигнати по-добри резултати, ако имаше критика в България? / да /

Кой щеше да бъде наказан дисциплинарно, ако не беше избягал? / Иван /

Изборите щяха ли да бъдат спечелени от опозицията, ако опозиционните вестници не бяха спряни? / да /

Ако опозиционните вестници в България не бяха спряни, много сведения на правителството щяха ли да бъдат опровергавани? / да /

Опозиционните вестници щяха ли да бъдат забранени, ако не пишеха срещу правителството? / не /

Да, стоката щеше да бъде внесена от него, ако той имаше пари.

Да, щяха да бъдат постигнати по-добри резултати, ако имаше критика в България.

Иван щеше да бъде наказан дисциплинарно, ако не беше избягал.

Да, изборите щяха да бъдат спечелени от опозицията, ако опозиционните вестници не бяха спряни.

Да, ако опозиционните вестници в България не бяха спряни, много сведения на правителството щяха да бъдат опровергавани.

Не, опозиционните вестници нямаше да бъдат забранени, ако не пишеха срещу правителството.

Селска сцена

ЧЕТИВО I

На 9 септември 1944г. в България дойде на власт така нареченият "Отечествен фронт".¹ Той се образуван от комунистите, левите земеделци, социалистите, групата "Звено"² и някои независими. "Отечественият фронт" дойде на власт с помощта на съветските войски, които бяха влезли вече в България.

Старото законно правителство престана да съществува. Всички други политически партии, които не участваха в Отечествения фронт, бяха разтурени. Техните вестници бяха спряни и на тяхно място се появиха нови, принадлежащи на Отечествения фронт.

През 1945 г. обаче, част от земеделците и социалистите напуснаха Отечествения фронт, Те се обявиха в опозиция. Към тях скоро се присъединиха и партиите на демократи и либерали.

В скоро време опозиционният фронт стана голяма сила. Това плашеше правителството. Вестниците на опозицията се четяха с голям интерес от народа. Комунистите никак не харесваха това.

По това време трябваше да бъдат произведени избори. Страхувайки се да не изгуби изборите, правителството започна да спира временно някои от опозиционните вестници. Като видя, че и това не помага, то спря напълно всички вестници на опозицията. Така българският народ не можа да се радва дълго на свободата на печата. Изборите бяха спечелени от Отечествения фронт. Ако вестниците на опозицията не бяха спряни и ако нямаше външна намеса, изборите нямаше да бъдат спечелени от правителството на Отечествения фронт.

1. Отечествен фронт = Fatherland Front - a political coalition, established in 1942 on the initiative of G. Dimitrov, leader of the Bulgarian Communist Party in exile, in the USSR.

2. Група "Звено" = "Link" - a political organization of leftist and pro-Russian officers in the Bulgarian Army before and shortly after 1944.

ЧЕТИВО. II

Днес в България има само правителствени вестници.
По-важните от тях са:

Отечествен фронт - орган на Националния съвет на
Отечествения фронт.

Работническо дело - орган на Централния комитет на
Българската комунистическа партия.

Вечерни новини - орган на Софийския градски комитет
на Българската комунистическа партия.

Народна армия - орган на Министерството на Народната
отбрана.

Земеделско знаме - орган на Българския земеделски
съюз-лявата група.

Труд - орган на Централния съвет на професионалните
съюзи.

Народна младеж - орган на Централния комитет на
Димитровския комунистически младежки съюз.

Патриот - орган на Централния комитет на Доброволната
организация за съдействие на отбраната.

Всички гореизброени вестници се издават в София.
Освен тях има много провинциални вестници, които са органи
на градските комитети на комунистическата партия или на
Отечествения фронт.

LESSON 90

ВЪПРОСИ

1. Кога дойде на власт в България Отечественият фронт?
2. От кои партии бе образуван този фронт?
3. С чия помощ дойде на власт Отечественият фронт?
4. Какво стана на 9 септември с законното правителство на България?
5. Кои партии бяха разтурени на 9 септември?
6. Какво стана с вестниците на тези разтурени партии?
7. Какви вестници се появиха на тяхно място?
8. Какво стана през 1945 година?
9. Кои партии напуснаха Отечествения фронт и се обявиха в опозиция през 1945 г.?
10. Кой се присъедини към партиите, напуснали фронта?
11. Защо опозиционният фронт плашеше правителството?
12. Кои вестници бяха започнали да излизат пак?
13. Как бяха четени от българския народ вестниците на опозицията?
14. Комунистите харесваха ли интереса на народа към опозиционните вестници?
15. Какво трябваше да бъде произведено по това време?
16. Защо правителството започна да спира някои от опозиционните вестници?
17. Кога правителството спря напълно опозиционните вестници?
18. На какво не можа да се радва дълго българският народ?
19. От кого бяха спечелени изборите?

LESSON 90

20. Защо изборите бяха спечелени от Отечествения фронт?
21. Какви вестници има днес в България?
22. Кои са по-важните от тези вестници?

Градска сцена

LESSON 90

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Change to Past Unreal Conditions!

1. Аз няма да бъда наказан от учителя, ако уча.
2. Той ще бъде изпратен в затвора, ако направи това.
3. Те няма да бъдат съдени, ако избягат.
4. Вие ще бъдете поканени да работите за този вестник, ако искате.

Част II.

Упражнения на магнитофон.

LESSON 90

РЕЧНИК

болшинство́ п.	majority
болшинство́а	
власт́ ф.	power
дохо́ждам на власт́	to come to power
	to take over the power
врѣменно́ adv.	temporarily
гла́вно adv.	mainly
де́ло п.	affairs, work, deed
Рабо́тническо де́ло	Worker's affairs
демократи́ м.	democrat
Димитро́вски, а, о, и	of Dimitrov
доброво́лен, лна, лно, лни	voluntary
друг, дру́га, о, и; и др.	other; etc.
загу́бвам	to lose
загу́бя, и, их	
закóнен, нна, нно, нни	lawful
звенó	link
гру́пата "Звено"	the group "Link"
земедѣлец́ м. pl. земедѣлци́	left (wing) agrarian
ѣзбор́ м.	election
произвежда́м ѣзбори́	to hold elections
ѣзбя́гвам от	to flee, to escape
ѣзбя́гам, а, ах	
ѣзда́вам	to publish, to issue
ѣзда́м, ѣздаде́, ѣздадох	
ѣзключѣние́ п.	exception
ѣнтерѣс́ м.	interest
коми́тѣт м.	committee
Центра́лен коми́тѣт /Ц.К./	Central Committee of the
на Б.К.П.	Bulgarian Communist Party
критика́ ф.	criticism
либерáл м.	liberal
ляв, а, о, pl. ле́ви	left(wing), leftist
младѣжки, а, и	(of) youth, youthful
назнача́вам	to appoint
назнача́, и, их	
наме́са	interference
наре́чен, а, о, и	called
такá наре́чен, а, о, и	so called
нацио́нален, лна, лно, лни	national
незавѣ́сим, а, о, и	independent
образу́ван,	formed
обявѣ́вам се	to declare oneself
обявѣ́ се, и се, их се	

LESSON 90

о̀позицио̀нен, нна, нно, нни	(of) opposition
о̀пози́ция f.	opposition
о̀про̀верга̀вам	to refute
о̀про̀верга̀я, е, о̀про̀верга̀х	
о̀про̀верга̀вам, а, о, и	refuted
о̀рган м.	organ
о̀рганиза́ция f.	organization
оте́чествен, а, о, и	fatherland
Оте́чествен фронт	Fatherland's Front
па̀ртия f.	party
па̀триот м.	patriot
пе́чат м.	press
пра̀вительствен, а, о, и	government
прев́рат м.	coup d'etat, overthrow
прези́диум м.	presidium
при́съединя̀вам се, /към/	to join to, to attach to
при́съеди́я се, и, их	
про̀винциáлен, лна, лно, лни	provincial
про̀фесиона̀лен, лна, лно, лни	professional
ра̀дика̀л м.	radical
ра̀зту̀рвам	to dissolve
ра̀зту̀ря, и, их	
ра̀зту̀рвам па̀ртия	to dissolve a party
си́ла f.	power, strength
со̀циали́ст м.	socialist
ля̀в со̀циали́ст	left (wing) socialist
спе́челвам	to win
спе́челя, и, их	
спе́челвам избор	to win election
сто̀бличен, чна, чно, чни	(of) capital
събра́ние п.	assembly, meeting
Наро̀дно събра́ние	National (People's) Assembly
съве́т м.	council
Нацио̀на̀лен съве́т на	National Council of the
Оте́чественя фронт	Fatherland's Front
съде́йстви́е п.	cooperation
съю̀з м.	union
про̀фесиона̀лен съю̀з	trade union
тотали́тари́зъм м.	totalitarianism
тѐрпя, и, ях	to stand
потѐрпя, и, ях	
фронт м.рл. фронтове	front
Оте́чествен фронт	Fatherland's Front
член м.рл. члѐнове	member

ПЕРВЕТА ДЕСЕТ И ПЪРВИ УРОК

1 2 3 4 5

LESSON 91

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Conditional Sentences (continued)
I. Potential Present (or Future)
II. Contrary to Fact - Present

I.

Повтаряйте!

Аз бих купил къщата, ако имам пари.
Те биха купили къщата, ако имат пари.
Ние бихме купили къщата, ако имаме пари.
Той би отишъл на кино, ако има време.
Тя би заминала веднага, ако има пари.
Вие бихте си купили нови дрехи, ако имате пари.
То би написало домашната работа, ако има писалка.
Ти би покрил покрива с керемиди, ако имаш керемиди.

	Аз бих купил къщата, ако имам пари.
ти	Ти би купил къщата, ако имаш пари.
те	Те биха купили къщата, ако имат пари.
ние	Ние бихме купили къщата, ако имаме пари.
той	Той би купил къщата, ако има пари.
тя	Тя би купила къщата, ако има пари.
аз	Аз бих купил къщата, ако имам пари.
вие	Вие бихте купили къщата, ако имате пари.

Повтаряйте!

Аз бих купил къщата сега, ако имах достатъчно пари.
Те биха купили къщата сега, ако имаха достатъчно пари.
Ние бихме купили къщата сега, ако имахме достатъчно пари.
Ти би купил къщата сега, ако имаше достатъчно пари.
Вие бихте купили къщата сега, ако имахте достатъчно пари.
Той би купил къщата сега, ако имаше достатъчно пари.
Тя би купила къщата сега, ако имаше достатъчно пари.
Учителят би купил автомобила сега, ако имаше пари.
Баща ми би купил нова къща, ако имаше пари.
Той би ял пиле сега, ако имаше пиле.
Ние бихме отишли на кино сега, ако имахме пари.
Аз бих дал пари на брат си, ако имах.

LESSON 91

ние	Тие би купил автомобил сега, ако имаше пари.
аз	Ние бихме купили автомобил сега, ако имахме пари.
те	Аз бих купил автомобил сега, ако имах пари.
той	Те биха купили автомобил сега, ако имаха пари.
ти	Той би купил автомобил сега, ако имаше пари.
вие	Ти би купил автомобил сега, ако имаше пари.
тя	Вие бихте купили автомобил сега, ако имахте пари.
	Тя би купила автомобил сега, ако имаше пари.

Аз бих отишъл на кино, ако имах време.
театър

Ние
концерт

Те
излет

Тя
село

Вие
мач

Ти
черква

То
кино

Учителят
театър

Студентите
мач

Повтаряйте!

Ти би ли купил къщата сега, ако имаше пари?
Те биха ли купили къщата сега, ако имаха пари?
Ние бихме ли купили къщата сега, ако имахме пари?
Той би ли купил къщата сега, ако имаше пари?
Вие бихте ли купили къщата сега, ако имахте пари?
Тя би ли купила къщата сега, ако имаше пари?
Аз бих ли купил къщата сега, ако имах пари?
Баща ти би ли купил къщата сега, ако имаше пари?
Ти би ли купил автомобил сега, ако имаше пари?
Той би ли отишъл на кино сега, ако имаше време?

LESSON 91

	Ти би ли купил вилата, ако имаше пари сега?
те	Те биха ли купили вилата, ако имаха пари сега?
ние	Ние бихме ли купили вилата, ако имахме пари сега?
той	Той би ли купил вилата, ако имаше пари сега?
вие	Вие бихте ли купили вилата, ако имахте пари сега?
тя	Тя би ли купила вилата, ако имаше пари сега?
ти	Ти би ли купил вилата, ако имаше пари сега?
аз	Аз бих ли купил вилата, ако имах пари сега?

1.

Ти би ли отишъл на кино сега, ако имаше време?	Да, аз бих отишъл на кино сега, ако имах време.
Той би ли заминал сега, ако имаше време?	Да, той би заминал сега, ако имаше време.
Те биха ли купили къщата, ако имаха пари сега?	Да, те биха купили къщата, ако имаха пари сега.
Ние бихме ли отишли на излет, ако имахме време сега?	Да, вие бихте отишли на излет, ако имахте време сега.
Аз бих ли написал писмото, ако имах време сега?	Да, ти би написал писмото, ако имаше време сега.
Вие бихте ли отишли на излет сега, ако имахте време?	Да, аз бих отишъл на излет сега, ако имах време.

2. Те биха ли купили вилата, ако имаха пари?

Учител

1-ви студент

2-ри студент

ти	Ти би ли купил вилата, ако имаше пари?	Да, аз бих купил вилата, ако имах пари.
те	Те биха ли купили вилата, ако имаха пари?	Да, те биха купили вилата, ако имаха пари.
ние	Ние бихме ли купили вилата, ако	Да, вие бихте купили вилата, ако.....
Иван	Иван би ли купил вилата, ако.....	Да, Иван би купил вилата, ако.....
аз	Аз бих ли купил вилата, ако	Да, ти би купил вилата, ако
вие	Вие бихте ли купили вилата, ако	Да, ние бихме купили вилата, ако

LESSON 91

II.

Повтаряйте!

Аз щях да си купя нов автомобил сега, ако имах пари.
Те щяха да си купят нов автомобил сега, ако имаха пари.
Ние щяхме да си купиме нов автомобил сега, ако имахме пари.
Той щеше да си купи нов автомобил сега, ако имаше пари.
Ти щеше да си купиш нов автомобил сега, ако имаше пари.
Вие щяхте да си купите нов автомобил сега, ако имахте пари.
Тя щеше да си купи нов автомобил сега, ако имаше пари.

Аз щях да отида на кино сега, ако имах пари.	
той	Той щеше да отиде на кино сега, ако имаше пари.
ние	Ние щяхме да отидеме на кино сега, ако имахме пари.
те	Те щяха да отидат на кино сега, ако имаха пари.
тя	Тя щеше да отиде на кино сега, ако имаше пари.
вие	Вие щяхте да отидете на кино сега, ако имахте пари.
то	То щеше да отиде на кино сега, ако имаше пари.
аз	Аз щях да отида на кино сега, ако имах пари.
ти	Ти щеше да отидеш на кино сега, ако имаше пари.

Аз бих отишъл на излет, ако имах време.	Аз щях да отида на излет, ако имах време.
Те биха си купили автомобил, ако имаха пари.	Те щяха да си купят автомо- бил, ако имаха пари.
Ти би отишъл на кино, ако има- ше пари.	Ти щеше да отидеш на кино, ако имаше пари.
Ние бихме купили къщата, ако имахме пари.	Ние щяхме да купиме къщата, ако имахме пари.
Тя би отишла на гости, ако имаше нова рокля.	Тя щеше да отиде на гости, ако имаше нова рокля.
Вие бихте заминали с тях, ако имахте време.	Вие щяхте да заминете с тях, ако имахте време.
То би написало домашната си работа, ако имаше писалка.	То щеше да напише домашната си работа, ако имаше писалка.

LESSON 91

Аз щях да отида на	кино сега, ако имах време.
Ние	театър
Те	концерт
Вие	излет
Тя	село
Ти	гости
То	мач
Ученикът	кино
Учителите	свадба
Децата	разходка

1.

Аз щях ли да си купя нови дрехи сега, ако имах пари?

Те щяха ли да отидат на кино, ако имаха време?

Ние щяхме ли да си купиме къща сега, ако имахме пари?

Тя щеше ли да отиде на гости сега, ако имаше нова шапка?

Вие щяхте ли да пиете вино сега, ако имахте вино?

Ти щеше ли да стреляш сега, ако имаше пушка?

Да, ти щеше да си купиш нови дрехи сега, ако имаше пари. Да, те щяха да отидат на кино, ако имаха време.

Да, вие щяхте да си купите къща сега, ако имахте пари.

Да, тя щеше да отиде на гости сега, ако имаше нова шапка.

Да, ние щяхме да пием вино сега, ако имахте вино.

Да, аз щях да стрелям сега, ако имах пушка.

LESSON 91

2. Те щяха ли да отидат на кино сега, ако имаха време?

Учител 1-ви студент

2-ри студент

ние Ние щяхме ли да отидеме на кино сега, ако имахме време?

Да, вие щяхте да отидете на кино сега, ако имахте време.

той Той щеше ли да отиде на кино сега, ако имаше време?

Да, той щеше да отиде на кино сега, ако имаше време.

вие Вие щяхте ли да отидете на кино сега, ако имахте време?

Да, вие щяхме да отидеме на кино сега, ако имахме време.

аз Аз щях ли да отида на кино сега, ако имах време?

Да, ти щеше да отидеш на кино сега, ако имаше време.

ти Ти щеше ли да отидеш на кино сега, ако имаше време?

Да, аз щях да отида на кино сега, ако имах време.

те Те щяха ли да отидат на кино сега, ако имаха време?

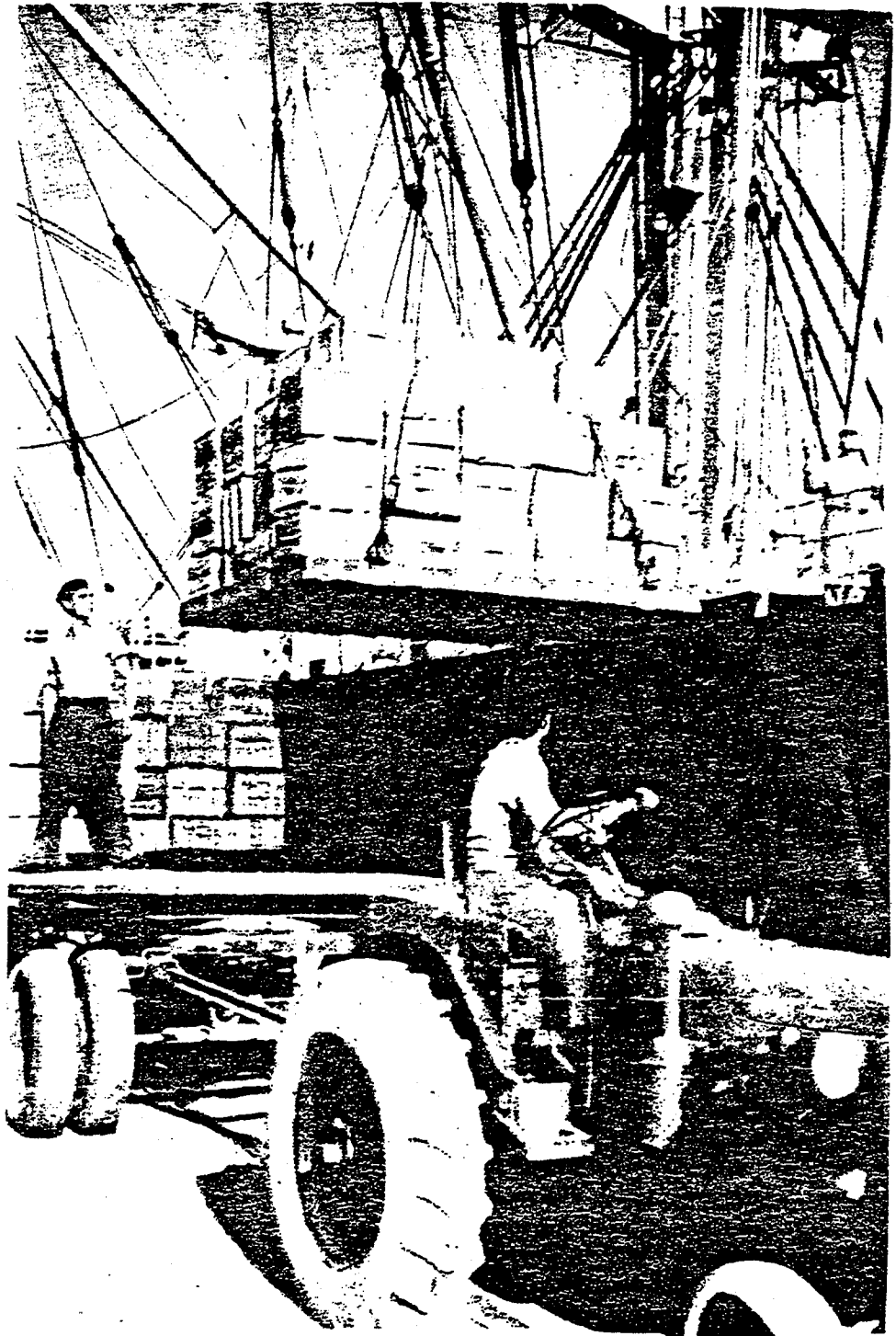
Да, те щяха да отидат на кино сега, ако имаха време.

тя Тя щеше ли да отиде на кино сега, ако имаше време?

Да, тя щеше да отиде на кино сега, ако имаше време.

Кой щеше да отиде на кино сега, ако имаше време? /те/
Къде щеше да отиде той сега, ако имаше време? /на излет/
Какво щеше да купи тя сега, ако имаше пари? /автомобил/
Кой щеше да купи цигари сега, ако имаше пари? /ние/
Кой щеше да яде пиле сега, ако имаше пиле? /вие/
Какво щеше да прави Иван, ако имаше пушка? /да стреля/

Те щяха да отидат на кино сега, ако имаха време.
Той щеше да отиде на излет сега, ако имаше време.
Тя щеше да купи автомобил сега, ако имаше пари.
Ние щяхме да купим цигари сега, ако имахме пари.
Вие щяхте да ядете пиле сега, ако имахте пиле.
Иван щеше да стреля, ако имаше пушка.

На бургаското пристанище

LESSON 91

1 	1A
2 	2A
3 	3A
4 	4A
5 	5A
6 	6A
7 	7A
8 	8A
9 	9A
10 	10A

УРОК 91 - РАЗГОВОР

НА РАЗХОДКА ДО ХАНЧЕТО НА 16-ТИ КИЛОМЕТЪР

Васил:

Добри:

Сервитъорът:

- 5 - Добри, искаш ли да дойдеш с мен в неделя?
- Къде ще ходиш?
- До ханчето на 16-ти километър.
- Бих дошъл, ако имаш колá.
- Ако имах колá щях да отивам всяка неделя там.
- 10 - Кой ти е крив? Да си пестил!
- Ще дойдеш ли или не? Ще отидеме с автобуса.
- Добре, де! Ще дойда.
- Покани приятелката си Райна, да дойде с нас!
- Бих я поканил и тя би дошла, ако нямаше изпит в сряда.
- 15 /В ханчето. Двамата приятели са си хапнали и пийнали вече./
- Как ти харесва ханчето?
- Великолѐпно заведение е станало. И храната и напитки им са отлични.
- 20 - Свършил съм си цигарите. Я дай да запалиме по една!
- Заповядай!
- /Опитва се да запали цигарата със запáлката си/.
Запáлката ми не пáли.
- 25 - /Към сервитъора/ Можете ли да ми услужите с кибрит?
- Заповядайте!
- Благодаря! Дáйте ни смѐтката!
- Заповядайте!

-
1. 16-ти километър = A place along the main highway to Plovdiv.

LESSON 91

10. Кой ти е крив? = Who is to blame but you.
19. И храната и напитките им = both their food and drinks /cigarette
21. Я да запалим по една! = Come on, let's light up a....
22. Запалката ми не пали. = My lighter does not work.

LESSON 91

ГРАМАТИКА

CONDITIONAL SENTENCES (continued)

I. Potential - Present or Future

In Bulgarian it is expressed by the present (see Vol. IX pp 114-115) or imperfect tense in the condition and the conditional mood in the the conclusion (the main clause).

Тя би дошла, ако нямаше
изпит в сряда.

She might (maybe she would)
come if she didn't have a
test on Wednesday.

Тя би дошла, ако няма
изпит в сряда.

She may (might) (maybe she
will) come if she doesn't have
a test on Wednesday.

Ако имах кола, бих ходил
всяка неделя там.

If I had a car, I might (may-
be I would) go there every
Sunday.

Ако имам кола, бих отишел
там.

If I have a car I may (might)
(maybe I will) go there.

II. Contrary to Fact - Present

It is formed with "щях да.. шеше да"..in the main clause and the imperfect tense in the "if" clause.

Щях да Ви услуга с удовол-
ствие, ако имахме.

I would oblige you (do you
the favor) with pleasure if
we had.

Ако той имаше пари, шеше
да си купи кола.

If he had money, he would buy
a car.

Ако имах кола, щях да
ходя всяка неделя там.

If I had a car, I would go
there every Sunday.

LESSON 91

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Conditional Sentences (continued)

1. Potential Present
2. Contrary to Fact - Present

I.

Ако имах кола, аз бих ходил на излет всяка неделя.
Ако имаше кола, ти би ходил на излет всяка неделя.
Ако имахме кола, ние бихме ходили на излет всяка неделя.
Ако имаше кола, тя би ходила на излет всяка неделя.
Ако имаха кола, те биха ходили на излет всяка неделя.
Ако имахте кола, вие бихте ходили на излет всяка неделя.
Ако имаше кола, той би ходил на излет всяка неделя.
Ако син ми имаше кола, той би ходил на излет всяка неделя.

Ако имаха пари, те биха ходили на кино всеки ден.

ние	Ако имахме пари, ние бихме ходили на кино всеки ден.
ти	Ако имаше пари, ти би ходил на кино всеки ден.
аз	Ако имах пари, аз бих ходил на кино всеки ден.
вие	Ако имахте пари, вие бихте ходили на кино всеки ден.
той	Ако имаше пари, той би ходил на кино всеки ден.
те	Ако имаха пари, те биха ходили на кино всеки ден.
то	Ако имаше пари, то би ходило на кино всеки ден.
тя	Ако имаше пари, тя би ходила на кино всеки ден.

Ако имах време, аз бих ходил на театър всяка неделя.

ние	излет
	кино
те	черква
тя	концерт
вие	мач

LESSON 91

1.

Ти би ли ходил на излет всяка
неделя, ако имаше кола?

Да, аз бих ходил на излет
всяка неделя, ако имах
кола.

Те биха ли ходили на кино, ако
имаха пари?

Да, те биха ходили на кино,
ако имаха пари.

Ние бихме ли ходили често на
гости, ако имахме време?

Да, ние бихте ходили често
на гости, ако имахте време.

Тя би ли ходила на театър, ако
имаше пари?

Да, тя би ходила на театър,
ако имаше пари.

Аз бих ли ходил често на из-
лет, ако имах време?

Да, ти би ходил често на
излет, ако имаше време.

Вие бихте ли ходили на кино
всеки ден, ако имахте пари?

Да, ние бихме ходили на
на кино всеки ден, ако
имахме пари.

Той би ли ходил на гости, ако
имаше време?

Да, той би ходил на гости,
ако имаше време.

То би ли ходило на кино всяка
неделя, ако имаше пари?

Да, то би ходило на кино
всяка неделя, ако имаше
пари.

2. Те биха ли ходили често на излет, ако имаше кола?

Учител

1-ви студент

2-ри студент

ние Ние бихме ли ходили чес-
то на излет, ако имахме
кола?

Да, ние бихте ходили често
на излет, ако имахте кола.

ти Ти би ли ходил често на
излет, ако имаше кола?

Да, аз бих ходил често на
излет, ако имах кола.

той Той би ли ходил често на
излет, ако имаше кола?

Да, той би ходил често на
излет, ако имаше кола.

вие Вие бихте ли ходили чес-
то на излет, ако имахте
кола?

Да, ние бихме ходили често
на излет, ако имахме кола.

аз Аз бих ли ходил често на
излет, ако имах кола?

Да, ти би ходил често на
излет, ако имаше кола.

те Те биха ли ходили често
на излет, ако имаха кола?

Да, те биха ходили често
на излет, ако имаха кола.

LESSON 91

II.

Повтаряйте!

Ако имах кола, аз щях да ходя на излет всяка неделя.
Ако имахме кола, ние щяхме да ходиме на излет всяка неделя.
Ако имаше кола, ти щеше да ходиш на излет всяка неделя.
Ако имахте пари, вие щяхте да ходите на кино всяка вечер.
Ако имаше време, той щеше да ходи често на театър.
Ако имаха пушки, те щяха да стрелят всеки ден.
Ако имаше време, тя щеше да ходи на плажа всеки ден.
Ако имаше пари, то щеше да си купува бонбони често.

Ако имах кола, аз щях да ходя на излет всяка неделя.
те Ако имаха кола, те щяха да ходят на излет всяка неделя.
той Ако имаше кола, той щеше да ходи на излет всяка неделя.
ние Ако имахме кола, щяхме да ходиме на излет всяка неделя.
ти Ако имаше кола, ти щеше да ходиш на излет всяка неделя.
вие Ако имахте кола, щяхте да ходите на излет всяка неделя.
тя Ако имаше кола, тя щеше да ходи на излет всяка неделя.
аз Ако имах кола, аз щях да ходя на излет всяка неделя.

Ако имах време, аз бих ходил на излет често.
Ако имаше пари, то би ходило на кино всеки ден.
Ако имахме време, ние бихме ходили на гости често.
Ако имаха пари, те биха ходили на театър всяка неделя.
Ако имахте време, вие бихте ходили често на концерт.
Ако имаше пушка, ти би стрелял всеки ден.
Ако внимаваше в клас, той би учил по-добре.

Ако имах време, аз щях да ходя на излет често.
Ако имаше пари, то щеше да ходи на кино всеки ден.
Ако имахме време, ние щяхме да ходим на гости често.
Ако имаха пари, те щяха да ходят на театър всяка неделя.
Ако имахте време, вие щяхте да ходите често на концерт.
Ако имаше пушка, ти щеше да стреляш всеки ден.
Ако внимаваше в клас, той щеше да учи по-добре.

LESSON 91

Ако имах кола, аз щях да ходя често на излет.

те

село

ние

плажа

ти

разходка

тя

гости

вие

море

той

екскурзия

студентите

кино

войникът

1.

Ако имах кола, аз щях ли да ходя често на излет?

Да, ако имаше кола, ти щеше да ходиш често на излет.

Ако имахте пари, щяхте ли да ходите често на театър?

Да, ако имахме пари, щяхме да ходиме често на театър.

Ако имаше време, той щеше ли да ходи на кино често?

Да, ако имаше пари, той щеше да ходи на кино често.

Ако имахме пари сега, щяхме ли да купиме автомобиля?

Да, ако имахте пари сега, вие щяхте да купите автомобиля.

Ако имаше нова рокля сега, тя щеше ли да отиде на гости.

Да, ако имаше нова рокля сега, тя щеше да отиде на гости.

Ако имаше пушка, ти щеше ли да стреляш сега?

Да, ако имах пушка, аз щях да стрелям сега.

Ако имаше пари, то щеше ли да си купи бонбони сега?

Да, ако имаше пари, то щеше да си купи бонбони сега.

LESSON 91

2. Ако имаха кола, те щяха ли да ходят на излет всяка неделя?

Учител	1-ви студент	2-ри студент
ние	Ако имахме кола, ние щяхме ли да ходиме всяка неделя на излет?	Да, ако имахте кола, вие щяхте да ходите всяка неделя на излет.
ти	Ако имаше кола, ти щеше ли да ходиш всяка неделя на излет?	Да, ако имах кола, аз щях да ходя всяка неделя на излет.
вие	Ако имахте кола, вие щяхте ли да ходите всяка неделя на излет?	Да, ако имахме кола, ние щяхме да ходиме всяка неделя на излет.
тя	Ако имаше кола, тя щеше ли да ходи на излет всяка неделя?	Да, ако имаше кола, тя щеше да ходи на излет всяка неделя.
аз	Ако имах кола, аз щях ли да ходя на излет всяка неделя?	Да, ако имаше кола, ти щеше да ходиш на излет всяка неделя.
той	Ако имаше кола, той щеше ли да ходи на излет всяка неделя?	Да, ако имаше кола, той щеше да ходи на излет всяка неделя.
те	Ако имаха кола, те щяха ли да ходят на излет всяка неделя?	Да, ако имаха кола, те щяха да ходят на излет всяка неделя.
Иван	Ако имаше кола, Иван щеше ли да ходи на излет всяка неделя?	Да, ако имаше кола, Иван щеше да ходи на излет всяка неделя.
баша ти	Ако имаше кола, баша ти щеше ли да ходи на излет всяка неделя?	Да, ако имаше кола, баша ми щеше да ходи на излет всяка неделя.
брат ми	Ако имаше кола, брат ми щеше ли да ходи на излет всяка неделя?	Да, ако имаше кола, брат ти щеше да ходи на излет всяка неделя.

LESSON 91

Кой щеше да ходи на излет
всяка неделя, ако имаше
кола? / аз /

Къде щеше да отиде той се-
га, ако имаше пари? / кино /

Къде щяхме да отидеме ние
сега, ако имахме пари?
/ концерт /

Къде щяха да отидат те се-
га, ако имаха време? / излет /

Какво щяха да правят войни-
ците сега, ако имаха пушки?
/ да стрелят /

Кой щеше да купи къщата се-
га, ако имаше пари? / вие /

Кой щеше да яде пиле сега,
ако имаше пиле? / тя /

Кой щеше да го прегледа се-
га, ако имаше време?
/ лекарят /

Какво щяха да внесат те, ако
имаха пари? / лекарства /

Откъде щяха да внесат те
лекарства сега, ако имаха
пари? / от Германия /

Кой щеше да отиде на гости
сега, ако имаше нова шапка?
/ тя /

Кой щеше да заведе детето
на кино сега, ако имаше вре-
ме? / учителят /

Вие щяхте ли да отидете на
излет сега, ако имахте авто-
мобил? / да /

Тя щеше ли да си купи нова
рокля сега, ако имаше пари?
/ да /

Какво щяха да научат те сега,
ако имаха време? / уроците /

Ти щеше ли да изпиеш едно
вино сега, ако имаше вино?
/ да /

Аз щях да ходя на излет
всяка неделя, ако имах
кола.

Той щеше да отиде на кино
сега, ако имаше пари.

Ние щяхме да отидеме на
концерт сега, ако имахме
пари.

Те щяха да отидат на излет
сега, ако имаха време.

Войниците щяха да стрелят
сега, ако имаха пушки.

Вие щяхте да купите къщата
сега, ако имахте пари.

Тя щеше да яде пиле сега,
ако имаше пиле.

Лекарят щеше да го прегле-
да сега, ако имаше време.

Те щяха да внесат лекар-
ства, ако имаха пари.

Те щяха да внесат лекар-
ства от Германия сега, ако
имаха пари.

Тя щеше да отиде на гости
сега, ако имаше нова шапка.

Учителят щеше да заведе
детето на кино сега, ако
имаше време.

Да, ние щяхме да отидеме на
излет сега, ако имахме ав-
томобил.

Да, тя щеше да си купи нова
рокля сега, ако имаше пари.

Те щяха да научат уроците
сега, ако имаха време.

Да, аз щях да изпиеш едно ви-
но сега, ако имаше вино.

ЧЕТИВО

Добри и Васил са добри приятели от години. И двамата живеят в София. Почти всеки ден те са заедно.

Миналия четвъртък двамата се срещнаха в сладкарница "Гьлгария". Изпиха по едно кафе и си поговориха. Васил искаше да се разходи в неделя до ханчето на 16-ти километър. Той не искаше да отиде сам и затова покани Добри. Добри каза на шега,¹ че той би отишъл, ако Васил имал кола. Но според него Васил нямал кола, защото не си пестял парите. Много харчел.

После Добри се съгласи и двамата решиха да отидат до ханчето с автобуса. Васил каза на Добри да покани приятелката си Райна да отиде с тях. Райна била много заета. Учела за изпита, който щяла да държи в сряда.

В неделя към 10 часа сутринта те отидоха на автобусната спирка. Купиха си билети и се качиха на автобуса. След двайсет минути те бяха на ханчето. Слязоха от автобуса и тръгнаха да се разходят из хубавите околности.

След два часа, уморени и гладни, те се върнаха в ханчето. Добри, който не беше ходил там от дълго време, не можа да познае² старото заведение. Ханчето беше станало наистина великолепно. Храната и питиетата бяха отлични.

След като хапнаха и пийнаха, Васил поиска да запуши цигара. Видя, че беше свършил цигарите си и поиска от Добри. След това извади запалка от джоба си, за да запали цигарата. Запалката му не палеше. Тогава повика сервитьора и поиска кибрит. Сервитьорът му даде една кутия кибрит. След това Васил поиска сметката, плати и двамата приятели отидоха на спирката.

1. каза на шега = said jokingly

2. не можа да познае = he couldn't recognize

LESSON 91

ВЪПРОСИ

1. От кога са приятели Добри и Васил?
2. Къде живеят двамата приятели?
3. Къде се срещнаха двамата приятели миналия четвъртък?
4. Какво направиха те в сладкарницата?
5. Какво запита Васил?
6. Къде искаша да отиде Васил в неделя?
7. В какъв случай Добри би отишъл до ханчето с Васил?
8. Какво би правил Васил всяка неделя, ако имал кола?
9. Кой му бил крив на Васил, че нямал кола?
10. Защо Васил не пестял пари?
11. С какво решиха да отидат двамата приятели до ханчето?
12. Кого искаха да поканят те да отиде с тях?
13. В какъв случай Райна би отишла с двамата приятели?
14. Къде отидоха Васил и Добри в неделя сутринта в 10 ч.?
15. Какво направиха те на автобусната спирка?
16. Колко време пътуваха те до ханчето?
17. Какво направиха те, след като слязоха от автобуса?
18. След колко време се върнаха те в ханчето?
19. Какви бяха те, когато се прибраха в ханчето?

LESSON 91

20. Добри можа ли да познае старото заведение?
21. Какво заведение беше станало ханчето?
22. Какви бяха питиетата и храната в заведението?
23. Какво поиска да направи Васил, след като те си хапнаха и пийнаха?
24. Имаше ли цигари Васил?
25. От кого поиска цигари Васил?
26. Защо извади Васил запалката си от джоба си?
27. Защо Васил повика сервитьора?
28. Какво поиска Васил?
29. Кой поиска сметката от сервитьора?

LESSON 91

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Change to contrary to fact:

1. Ако имам пари, ще Ви дам.
2. Ако той е тук, ще ѝ телефонира.
3. Ако те внимават в клас, ще учат по-добре.
4. Ти ще отидеш на гости, ако имаш костюм.

Част II

Упражнения на магнитофон.

Училището в Полски Тръмбеж

LESSON 91

РЕЧНИК

автобúс	a bus
автобúсен, сна, сно	(of) bus
веселя́ се, ѝ се, ѝх се	to enjoy oneself
повеселя́ се	to have fun
годи́на	year
те са добри́ приятели от	They have been good friends
годи́ни	for years.
дџоб м. пл. дџобове	pocket
заведѣние п.	establishment
запáлка f.	lighter
заповя́дайте!	Here you are!
и ... и	both ... and
крив, крѝва, о, и	wrong, crooked
Кой ти е крив?	It is your own fault, you
	only yourself to blame.
модернизѝрам	to modernize
общѝнски, а, о, и	municipal
око́лност f.	vicinity, surroundings
отлѝчен, чна, чно, чни	excellent
пестя́, ѝ, ѝх /пари́/	to save (money)
спестя́	
пѝвам	to drink (a little)
пѝйна, е, ах	
съжалѣние п.	regret
за съжалѣние	unfortunately
хан м. ханче dim.	inn
хáрча, и, их /пари́/	to spend
похáрча	
я	used for emphasis

ДЕВЯТДЕСЕТ И ВТОРИ УРОК.

LESSON 92

LESSON 92

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: The Descriptive Imperative - Passive Voice

Повтаряйте!

Стаята да бъде почистена от Иван!
Автомобилът да бъде поправен от майстора!
Писмото да бъде написано от него!
Оръжията да бъдат почистени от войниците!
Ротата да бъде прегледана от лейтенанта!
Стоката да бъде изнесена от тях!
Раненият да бъде прегледан от доктора!
Болният да бъде опериран от доктор Иванов!
Пушките да бъдат поставени на пирамида!
Детето да бъде облечено от майка си!
Стоките да бъдат натоварени на шлепове!
Роклята да бъде изгладена от нея!
Четивото да бъде прочетено от студентите!
Домашната работа да бъде написана с мастило!

Стаята да бъде почистена от Иван! огледало	Стаята да бъде почистена от Иван! Огледалото да бъде почис- тено от Иван!
автомобил стая оръжие под маси	

Раненият да бъде прегледан от доктора!	Раненият да бъде прегледан от доктора!
жена дете войници офицер деца	

LESSON 92

Роклята да бъде изгладена
от нея!
сако

панталон
блуза
костюм
риза
палто
рокли
палта

Четивото да бъде прочетено
от студентите!
роман

книга
писмо
списание
урок
четива
вестник
книги

Стоките да бъдат натоварени
на влак!
грозде

автомобил
танкове
стока
вино
оръдия
миномети

Прозорецът да бъде измит от
войниците!
маса

под
стена
огледало

Роклята да бъде изгладена
от нея!
Сакото да бъде изгладено
от нея!

Четивото да бъде прочетено
от студентите!
Романът да бъде прочетен
от студентите!

Стоките да бъдат натоваре-
ни на влак!
Гроздето да бъде натоваре-
но на влак!

Прозорецът да бъде измит
от войниците!
Масата да бъде измита от
войниците!

LESSON 92

Повтаряйте!

Нека стаята бъде почистена от Стоян!
Нека моторът бъде поправен от майстора!
Нека писмото бъде написано от него!
Нека стоката бъде натоварена на шлеп!
Нека ротата бъде прегледана от сержанта!
Нека четивата бъдат прочетени от студентите!
Нека ранените бъдат закарани в лазарета!
Нека пушките бъдат почистени добре!

Нека стаята бъде почистена
от Стоян!
оръжие

маса
стаи
под
прозорец
огледала

Нека ротата бъде прегледана
от сержанта!
взвод

отделение
разряд
група
поделение
рота

Нека моторът бъде поправен
от майстора!
къща

покрив
стълба
мазе
ограда
маси

Нека стаята бъде почисте-
на от Стоян!
Нека оръжието бъде почис-
тено от Стоян!

Нека ротата бъде прегле-
дана от сержанта!
Нека взводът бъде прегле-
дан от сержанта!

Нека моторът бъде попра-
вен от майстора!
Нека къщата бъде поправе-
на от майстора!

LESSON 92

Повтаряйте!

Нека масата да бъде сложена от Радка!
Нека автомобилът да бъде поправен от майстора!
Нека писмото да бъде написано от него!
Нека оръжията да бъдат почистени от войниците!
Нека децата да бъдат измити от майките си!
Нека стоката да бъде натоварена на параход!
Нека четивото да бъде прочетено от всички студенти!
Нека домашните работи да бъдат написани с мастило!

Нека романът да бъде прочетен от всички студенти!

книга

списание
вестник
книги
четиво
романи

Нека романът да бъде прочетен от всички студенти!

Нека книгата да бъде прочетена от всички студенти!

Нека стоката да бъде натоварена на параход!
оръдие

стоки
месо
зеленчуци
автомобил
трактори

Нека стоката да бъде натоварена на параход!
Нека оръдието да бъде натоварено на параход!

Нека жената да бъде оперирана от доктор Вазов!
дете

войник
момиче
баба

Нека жената да бъде оперирана от доктор Вазов!
Нека детето да бъде оперирано от доктор Вазов!

LESSON 92

свѣтаряйте!

Нека стаята да се почисти добре!
Нека пленниците да се разпитат утре!
Нека прозорците да се измият добре от студентите!
Нека автомобилът да се вкара в гаража!
Нека стоките да се внесат навреме!
Нека урокът да се научи добре от студентите!
Нека раненият да се закара веднага в болницата!
Нека масата да се сложи за 8 души!
Нека тракторите да се натоварят на вагони!
Нека да се дадат нови книги на студентите!
Нека болният да се оперира веднага от доктор Крусев!
Нека казармата да бъде държана чиста!

Нека стаята да се почисти
добре!
къща

стълби
мазе
прозорец
огледала
маса

Нека стаята да се почисти
добре!
Нека къщата да се почисти
добре!

Нека стоките да се внесат
на време!
грозде

трактори
автомобил
платове
захар
оръжие

Нека стоките да се внесат
на време!
Нека гроздето да се внесе
на време!

Нека урокът да се научи
добре!
четиво

разговор
четива
уроци

Нека урокът да се научи
добре!
Нека четивото да се научи
добре!

LESSON 92

Нека Иван да почисти стаята
добре!
Нека Радка да сложи масата
за 8 души!
Нека майсторът да поправи
автомобила!
Нека те да изнесат стоките
за Германия!
Нека войниците да облекат
новите униформи!
Нека студентите да научат
новия урок добре!
Нека войниците натоварят
танковете на вагони!
Нека Иван да напълни пуш-
ката!
Нека хирургът да оперира
ранения веднага!
Нека студентите да напишат
дом. работа с мастило!
Нека детето да прочете че-
тивото два пъти!

Нека стаята да бъде почис-
тена добре от Иван!
Нека масата да бъде сложе-
на за 8 души от Радка!
Нека автомобилът да бъде
поправен от майстора!

Нека учителят да провери
домашната работа!
Нека майката да измие де-
тето с топла вода!
Нека Ирина да стотви яде-
нето с масло!
Нека войниците почистят
оръжието добре!
Нека студентите да пишат
дом. работи с мастило!
Нека работниците натоварят
доматите на камион!
Нека доктор Христов да опе-
рира детето!
Нека лейтенантът да разпита
пленника!

Нека домашната работа да
се провери от учителя!
Нека детето да се измие
от майката с топла вода!

LESSON 92

Повтаряйте!

Нека стаята да бъде почистена от мен!
Нека стаята да бъде почистена от тях!
Нека стаята да бъде почистена от нея!
Нека стаята да бъде почистена от нас!
Нека стаята да бъде почистена от теб!
Нека стаята да бъде почистена от него!
Нека стаята да бъде почистена от вас!

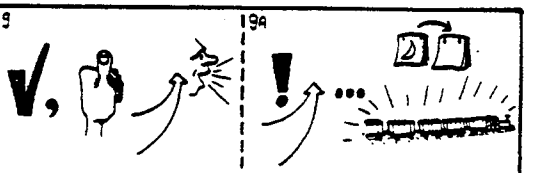
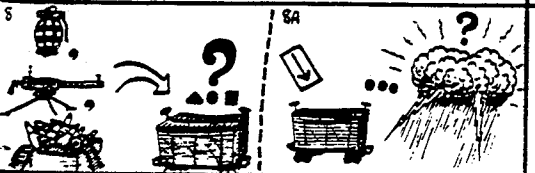
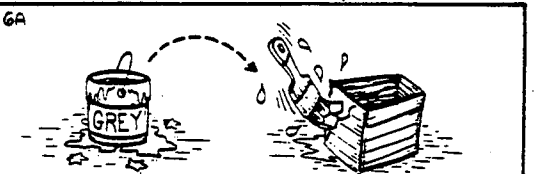
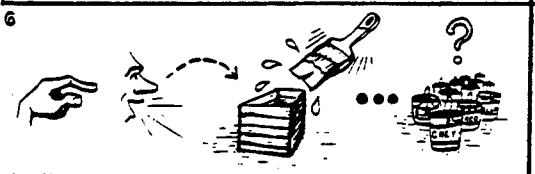
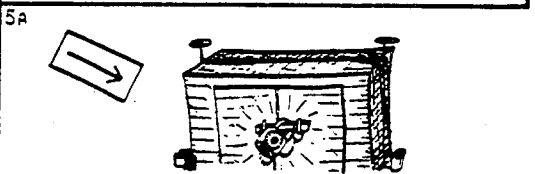
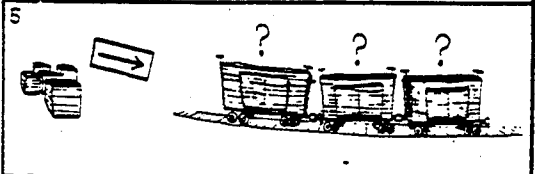
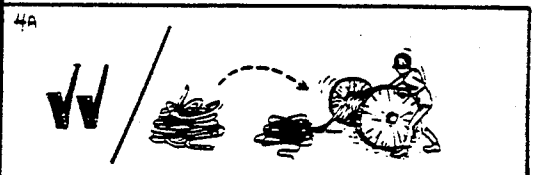
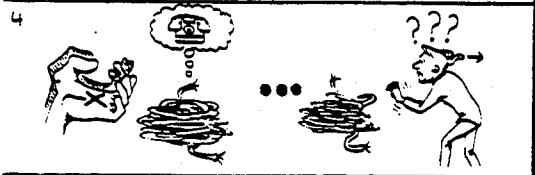
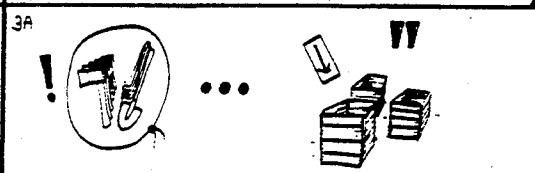
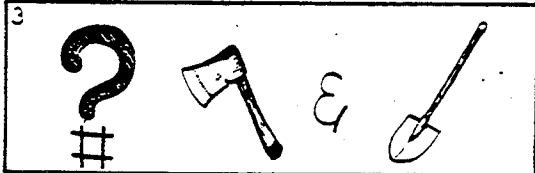
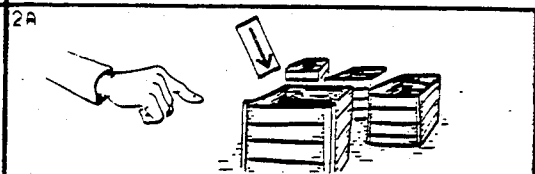
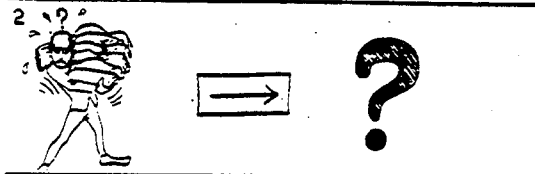
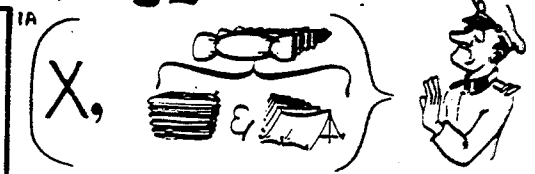
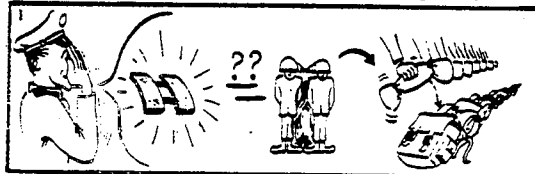
Нека аз да прочета четивото!
Нека те да прочетат четивото!
Нека ние да измиеме масата!
Нека ти да напишеш писмото!
Нека вие да внесете стоката!
Нека той да купи месото!
Нека тя да сготви гювеча!

Нека четивото да бъде прочетено от мен!
Нека четивото да бъде прочетено от тях!
Нека масата да бъде измита от нас!
Нека писмото да бъде написано от тебе!
Нека стоката да бъде внесена от вас!
Нека месото да бъде купено от него!
Нека гювечът да бъде сготвен от нея!

Нека те да сложат масата!
Нека тя да приготви обяда!
Нека той да поправи колата!
Нека ние да прочетем романа!
Нека той да оперира детето!
Нека вие да напишете писмата!

Нека масата да се сложи от тях!
Нека обядът да се пригответи от нея!
Нека колата да се поправи от него!
Нека романът да се прочете от нас!
Нека детето да се оперира от него!
Нека писмата да се напишат от вас!

LESSON 92

ПОДГОТОВКА ЗА МАНЕВРИ

/Полкът заминава на маневри. Ротите се приготвят за пътуването. Те подготвят багажа, вещите, оръжието и снаряжението си, както и бойните припаси и материали. В първа рота се води разговор между ротния командир и старши лейтенант Иванов./

Старши лейтенант Иванов:

Ротният командир капитан Робев:

- 10 - Другарю капитан, войниците да поставят ли одеалата си на раниците?
- Не. Одеалата да бъдат опаковани заедно със слэмниците и палатките.
- В какво да ги поставиме?
- Нека да бъдат поставени в сандъци!
- 15 - Кóлко брадзи и лопати да вземеме?
- Вземете всичките! Нека и те да бъдат наредени в сандъци.
- Имаме доста отвит телефонен кабел. Ще го вземеме ли?
- Разбира се! Но нека бъде навит на макарí!
- 20 - На какви вагони ще натоварим сандъците!
- Нека бъдат натоварени в закрити товарни вагони!
- Казахте да боядисаме сандъците. Какъв цвят искате?
- Нека да се боядисат сиво!
- Войниците да носят ли оръжието със себе си?
- Само пушките си.
- 25 - В какъв вагон да натовариме рúчните бóмби, картéчниците и боеприпасите?
Нека и те да се натоварят в закрит вагон. Мóже да вали.
- Слушам, другарю капитан! Отивам да предам нарежданията Ви.
- 30 - Вървете! Искам всичко да бъде пригòтвено до úтре вéчер.

LESSON 92

ГРАМАТИКА

THE DESCRIPTIVE IMPERATIVE FORM - PASSIVE VOICE

The descriptive imperative of the passive voice is formed with НЕКА, ДА or with НЕКА ДА, the present tense of the auxiliary verb "to be" (БЪДА or СЪМ) and the past passive participle.

Positive Form

Imperfect Aspect

нека /да/ бъда покриван
I should be covered
нека /да/ бъдеш покриван
нека /да/ бъде покриван
нека /да/ бъде покривана
нека /да/ бъде покривано

нека /да/ бъдем покривани
нека /да/ бъдете покривани
нека /да/ бъдат покривани

Perfective Aspect

нека /да/ бъда покрит
I should be covered
нека /да/ бъдеш покрит
нека /да/ бъде покрит
нека /да/ бъде покрита
нека /да/ бъде покрито

нека /да/ бъдем покрити
нека /да/ бъдете покрити
нека /да/ бъдат покрити

ОГ:

нека /да/ съм покриван
I should be covered
нека /да/ си покриван
нека /да/ е покриван
нека /да/ е покривана
нека /да/ е покривано

нека /да/ сме покривани
нека /да/ сте покривани
нека /да/ са покривани

нека /да/ съм покрит
I should be covered
нека /да/ си покрит
нека /да/ е покрит
нека /да/ е покрита
нека /да/ е покрито

нека /да/ сме покрити
нека /да/ сте покрити
нека /да/ са покрити

LESSON 92

Да бъдеш облечен, когато
дойда.

You should be dressed when I
come.

Уроците да бъдат научени
до утре.

The lessons should be learned
by tomorrow.

Домашната работа да бъде
писана вечер.

The homework should be written
in the evening.

The same form may be expressed with the particle
"СЕ", and the present tense of the verb.

Нека да се боядисат сиво!

Have them painted grey.

Нека те да се натоварят в
закрит вагон.

Have them loaded in a box-
car.

Нека краставиците и мару-
лите се продадат веднага!

The cucumbers and the lettuce
should be sold immediately.

Да не се пише домашната
работа довечера.

The homework should not be
written in the evening.

Уроците да се научат до
утре!

The lessons should be learned
by tomorrow.

Нека войникът се разпита
веднага!

The soldier should be questioned
immediately.

LESSON 92

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Descriptive Imperative - Passive Voice

Повтаряйте!

Нека одеалата бъдат опаковани добре!
Нека одеалата да бъдат опаковани добре!
Одеалата да бъдат опаковани добре!

Нека бойните припаси бъдат поставени в сандъци!
Нека бойните припаси да бъдат поставени в сандъци!
Бойните припаси да бъдат поставени в сандъци!

Нека телефонният кабел бъде навит на макари!
Нека телефонният кабел да бъде навит на макари!
Телефонният кабел да бъде навит на макари!

Нека сандъците бъдат натоварени на товарни вагони!
Нека сандъците да бъдат натоварени на товарни вагони!
Сандъците да бъдат натоварени на товарни вагони!

Нека камионите се боядисат сиво!
Нека камионите да се боядисат сиво!
Нека одеалата да се опаковат добре!
Нека лопатите и брадвите да се наредат в сандъци!
Нека боеприпасите да се натоварят в закрит вагон!
Нека всичко да се приготви до утре!

Нека одеалата да бъдат нато-
варени в закрит вагон!

сандъци

оръжие
кабел
боеприпаси

Нека одеалата да бъдат
натоварени в закрит
вагон!

Нека сандъците да бъдат
натоварени в закрит
вагон!

LESSON 92

Нека одеалата да бъдат опа-
ковани добре!
сламеници

палатки
лопати
брадви
дрехи
униформи
одеало

Нека брадвите да бъдат на-
редени в сандъци!
лопати

оръжие
картечници
одеала
сламеници
униформи

Нека сандъците да бъдат пос-
тавени в закрити вагони!

бомби

картечници
гаубица
оръжие
храна
боеприпаси

Нека камионите да бъдат боя-
дисани сиво!
гаубица

коли
вагони

Нека одеалата да бъдат
опаковани добре!
Нека сламениците да бъдат
опаковани добре!

Нека брадвите да бъдат на-
редени в сандъци!
Нека лопатите да бъдат на-
редени в сандъци!

Нека сандъците да бъдат
поставени в закрити
вагони!
Нека бомбите да бъдат пос-
тавени в закрити ваго-
ни!

Нека камионите да бъдат
боядисани сиво!
Нека гаубицата да бъде
боядисана сиво!

LESSON 92

Нека одеалата да се опако-
ват добре!
сламеници

книга
униформи
дрехи
храна
оръжие

Нека брадвите да се наредят
в сандъци!
лопати

оръжие
одеала
сламеници
униформи
боеприпаси

Нека гаубицата да се бояди-
са сиво!
коли

вагони
камион
оръдие
вагон
оръдия
кола

Нека сандъците да се нато-
варят на товарни вагони!
оръдие
коли
оръжие
одеала
боеприпаси

Нека одеалата да се опако-
ват добре!
Нека сламениците да се опа-
коват добре!

Нека брадвите да се наре-
дят в сандъци!
Нека лопатите да се наре-
дят в сандъци!

Нека гаубицата да се боя-
диса сиво!
Нека колите да се боядисат
сиво!

Нека сандъците да се нато-
варят на товарен вагон!
Нека оръдието да се нато-
вари на товарен вагон!

LESSON 92

Нека аз да опаковам одеалата!

Нека той да нареди брадвите
в сандъци!

Нека ние да боядисаме оръди-
ето!

Нека тя да оглади сакото!

Нека те да натоварят колата!

Нека вие да навиете кабела
на макари!

Нека ти да поправиш камиона!

Нека войниците да почистят
оръжието!

Нека сержантът да прегледа
ротата!

Нека одеалата да бъдат
опаковани от мен!

Нека брадвите да бъдат
наредени в сандъци
от него!

Нека оръдието да бъде
боядисано от нас!

Нека сакото да бъде
огладено от нея!

Нека колата да бъде на-
товарена от тях!

Нека кабелът да бъде на-
вит на макари от вас!

Нека камионът да бъде
поправен от теб!

Нека оръжието да бъде
почистено от войни-
ците!

Нека ротата да бъде пре-
гледана от сержанта!

Нека оръжието да бъде почис-
тено веднага!

Нека колите да бъдат бояди-
сани сиво!

Нека брадвите и лопатите да
бъдат наредени в сандъци!

Нека сандъците да бъдат на-
товарени на закрити ваго-
ни!

Нека да бъде стотвена храна
за 8 души!

Нека да бъде дадена домашна
работа на студентите!

Нека вагоните да бъдат нато-
варени до довечера!

Нека оръжието да се по-
чисти веднага!

Нека колите да се бояди-
сат сиво!

Нека брадвите и лопатите
да се наредят в сан-
дъци!

Нека сандъците да се на-
товарят на закрити
вагони!

Нека храна да бъде стот-
вена за 8 души!

Нека домашна работа да
се даде на студентите!

Нека вагоните да се нато-
варят до довечера!

ЧЕТИВО

1-ва Софийска дивизия трябваше да замине на маневри. Всички части на дивизията се подготвиха за маневрите, както и за пътуването. Поделенията на 6-ти пехотен полк от 1-ва дивизия също така бързаха да се приготвят за път. Те подготвиха багажа си, вещите, оръжието, снаряжението, както и припаси и материали.

Два дена преди заминаването на полка, в канцеларията на ротния командир на 1-ва рота, капитан Робев, се водеше разговор между него и старши лейтенант Иванов.

Лейтенантът искаше да знае дали одеалата на войниците трябва да бъдат поставени на раниците им. Ротният командир нареди одеалата да бъдат опаковани заедно със сламениците и палатките и поставени в сандъци. Всичките брадви и лопати на ротата трябваше да бъдат наредени също така в сандъци.

Старши лейтенантът доложи на командира, че в ротата им имало отвит телефонен кабел. Той запитва дали трябва да го вземат със себе си. Ротният командир заповяда кабелът да бъде навит на макари и да се натовари заедно със сандъците в закрити товарни вагони. Той даде нареждане сандъците да бъдат боядисани сиво, преди да се натоварят на влака. Освен това заповяда войниците да носят със себе си само пушките си, а ръчните бомби, картечниците и бойните припаси да бъдат сложени в закрити товарни вагони. Той се страхуваше, че може да вали дъжд.

След като свърши нарежданията си, ротният командир каза на лейтенанта, че иска всичко да бъде приготвено до следната вечер. След това той освободи лейтенанта, който отиде да предаде нарежданията на командирите на взводовете.

LESSON 92

ВЪПРОСИ:

1. За къде трябваше да замине 1-ва Софийска дивизия?
2. Какво правеха всички части на дивизията, преди да заминат за маневри?
3. Какво подготвяха поделенията на 6-ти пехотен полк?
4. Какво ставаше в канцеларията на 1-а рота два дена преди да замине полкът?
5. Трябваше ли одеалата на войниците да бъдат поставени на раниците им?
6. Какво трябваше да бъде опаковано и поставено в сандъци?
7. Къде трябваше да бъдат наредени брадвите и лопатите на ротата?
8. Какво трябваше да бъде направено с отвития телефонен кабел на ротата?
9. В какви вагони щяха да бъдат натоварени сандъците и кабелът?
10. Какво трябваше да на товарят в закрити товарни вагони?
11. Кога трябваше да бъдат боядисани сандъците?
12. Какво трябваше да бъде направено със сандъците, преди да бъдат натоварени на вагоните?
13. Какво трябваше да носят войниците със себе си?
14. В какви вагони щяха да бъдат сложени картечниците?
15. Защо оръжията и бойните припаси се товарят обикновено в закрити вагони?

LESSON 92

16. Вие ходил ли сте някога на маневри?
17. Пътували ли сте в товарен вагон?
18. Какви видове товарни вагони има?

откъд се е мила моя ма йко ле зора зазорила . оттогаз е мила моя майко ле войска забървела

LESSON 92

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Change the following sentences according to example:

Нека да се натоварят. - Нека бъдат натоварени.

1. Нека се боядиса сиво колата!
2. Брадвите да се наредят в сандъци!
3. Нека книгите да се опаковат добре!
4. Нека кабелът да се навие на макари!
5. Нека оръжието да се почисти добре!

Част II

Упражнения на магнитофон.

LESSON 92

РЕЧНИК

бра́два	axe
боепри́паси pl.	ammunition
бояди́свам	to paint
бояди́сам	
во́дя, и, их	to lead
во́дя разго́вор	to have, conduct a conversation
закри́вам	to cover
закри́я, е, ѝх	
закри́т, а, о, и	covered
закри́т ваго́н	box car
замина́ване n.	departure
ка́бел m.	cable
канцеля́рия f.	office
ка́кто и	as well as
макара́ f.	reel, spool
нави́вам	to roll, to wind
нави́я, е, нави́х	
наре́ждам,	to stack; to give an order
наре́дя	
наре́ждане n. pl. -ния	instruction, directive
опако́вам	to pack, to wrap up
освобо́ждавам	to free, to release
освобо́дя, и, ѝх	
отви́вам	to unroll
отви́я, е, их	
поделе́ние n.	unit
пригото́вление n.	preparation
санды́к m. pl.-ци	crate, large wooden box
сла́меник m. pl.-ци	mattress (with straw)
снаря́жение n.	equipment
телефо́нен, нна, о, и	telephone
това́рен, рна, о, и	cargo, freight
това́рен ваго́н	freight car
ча́ст f. pl. ча́сти	unit

ДЕВЯТДЕСЯТ И ТРЕТИ УРОК

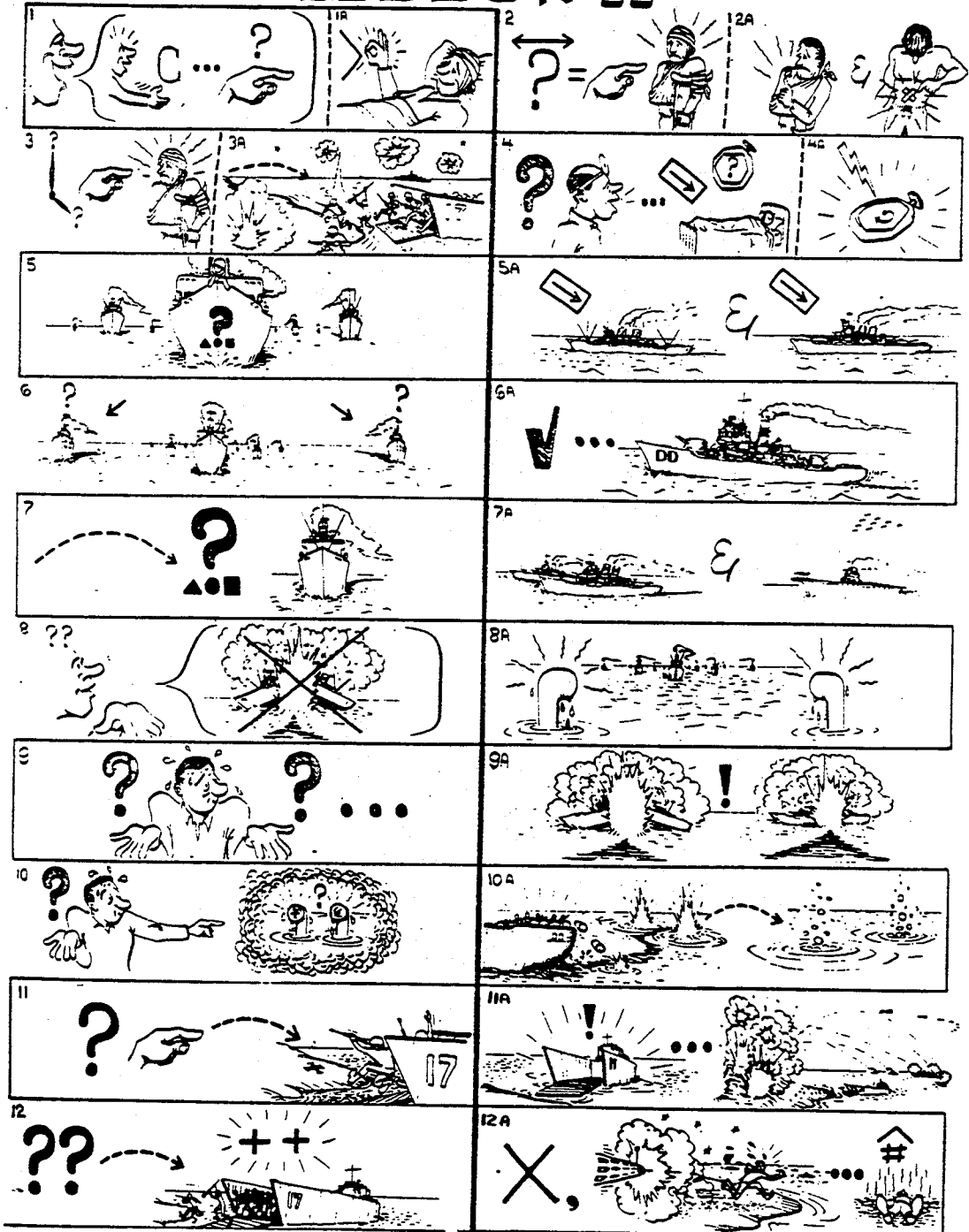
LESSON 93

LESSON 93

В свободные от вахта минуты. Старшина II степен Борис Аксентьев (долу) и матрос Руслан Бончев (назад) приятелски разговор в кубрика

LESSON 03

УРОК 93 - РАЗГОВОР

НЕУСПЕШЕН МОРСКИ ДЕСАНТ

/В една военна болница. Редник Христо Георгиев е на посещение при ранения си другар ефрейтор Стоян Бъчваров./

Христо:

Стоян:

- Здравей, Христо! Как се чувствуваш?
- Благодаря, сегя съм по-добре.
- Къде си ранен?
- В дясното рамо и в кръста.
- 10 - Когя те раниха?
- По време на морския десант.
- Какво казват докторите? До кога ще лежиш?
- Раните ми се затварят вече. Скоро ще ме изпшат.
- 15 - С какви кораби пътувахте?
- С транспортни и бойни кораби.
- Коноят ви имаше ли охрана?
- Беше охраняван от разрушители.
- Какви други кораби взеха участие в десанта?
- Кръстосвачи и един голям самолетносач.
- 20 - Нямахте ли неприятности по пътя?
- Бяхме нападнати от две неприятелски подводници.
- Какво стана?
- Два наши кораба бяха торпелирани.
- Какво стана с подводниците?
- 25 - И двете бяха унищожени с водни бомби от един наш разрушител.
- Как сляхохте на брега?
- С шумсви лодки. Наши самолети и корабни орбдия ни подкрепяха с огъня си.
- 30 - Сполучливо ли мина десантът?
- Несполучливо. Неприятелят ни отби. Дадохме големи жъртви.

LESSON 93

2. Георгиев е на посещение = Georgiev is visiting
12. До колга ще лежиш? = How long are you going to stay in bed?
14. С какви кораби пътувахте? = On what kind of ships did you travel?
20. по пътя = on the way
24. Какво стана с ... = What happened to....
30. Сполучливо ли мина десантът? = Was the landing successful?

Командирът на взвода лейтенант
Иван Узунов в разговор с комсо-
молския секретар матрос Барбос

ЧЕТИВО

Ефрейторът Стоян Гъчваров лежи на едно болнично легло във военната болница. Той бил ранен през време на един морски десант. Другарят му, редник Христо Георгиев, отива на посещение в болницата. Той пита ранения си другар как се чувства. Стоян му казва, че се чувства добре. Той бил ранен в дясното рамо и в кръста. Раните му се били почти затворили вече. Скоро щели да го изпишат от болницата. Христо иска да знае как е минал десантът. Стоян му разправя одисеята си.

Те пътували до мястото на десанта с транспортни и бойни кораби. Конвойт им бил охраняван от разрушители. В десанта взели участие различни бойни кораби: кръстосвачи и един голям самолетоносач.

През време на пътуването те били нападнати от две неприятелски подводници. Два кораба били торпилирани. Единият бил напълно разрушен и потънал. Другият бил доста повреден, но успял да се завърне в базата си. Двете подводници били разрушени с водни бомби, хвърлени от един разрушител.

Когато стигнали до мястото на десанта, войниците се качили на щурмови лодки и се отправили към брега. По време на десанта войниците били подкрепяни с огън от самолети и корабни оръдия. След като слезли на брега, те се отправили към неприятелските позиции. Последните били много добре укрепени. Неприятелят ги посрещнал със силен огън. Те опитали да пробият позициите му, но не успели. Неприятелят ги спрял, контраатакувал ги и ги отбил. Те трябвало да се оттеглят на корабите си. Така десантът минал несполучливо. Те дали много жертви. Успели да приберат само част от ранените си другари. Те изоставили и много оръжие. Много от корабите им били повредени от стрелбата на бреговата артилерия на противника.

LESSON 93

ВЪПРОСИ

1. При кого отива на посещение редникът Христо Георгиев?
2. В каква болница се намира раненият приятел на Георгиев?
3. Кога е бил ранен ефрейторът Стоян Бъчваров?
4. Къде бил ранен той?
5. Как се чувствувал ефрейтор Бъчваров?
6. Какво станало с раните му?
7. Какво му казали лекарите му?
8. С какво пътували Стоян и другарите му до мястото на десанта?
9. Кой охранява конвоя им?
10. Какви кораби участвували в десанта?
11. От какво били нападнати корабите им през време на пътуването?
12. Какво станало с два от корабите им?
13. И двата кораби ли били разрушени?
14. С какво били унищожени двете подводници?
15. На какво се качили войниците, когато стигнали до брега?
16. От какво били охранявани курмовите лодки?
17. Какво направили войниците, след като слезли на брега?

LESSON 93

18. Какви били позициите на неприятеля?
19. Какво се помъчили да направят десантните войски?
20. Какво направил неприятелят?
21. Какво изоставили десантните войски?
22. Какво станало с много от корабите на конвоя?

Преди да се разпръснат по корабите
матросите от взвода на лейтенант
Узунов се събраха за последен път
заедно да изпее любимите си
песни

LESSON 93

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Опишете един морски десант.

Част II

Упражнения на магнитофон.

Първенецът на радиоавода по
специална подготовка матрос
Иван Александров

LESSON 93

РАЗПИТ

1. When were you captured?
2. По време на морския десант на острова.
3. What kind of ships did your convoy consist of?
4. Товарни, пътнически и бойни кораби.
5. What kind of warships?
6. Кръстосвачи и един самолетносач.
7. What kind of escort protection did you have?
8. Разрушители ни охраняваха.
9. Where were you spotted?
10. Три Ваши подводници ни откриха на около 30 морски мили от острова.
11. What happened then?
12. Подводниците Ви ни атакуваха.
13. Did they succeed in torpedoing some of your ships?
14. Два от корабите ни бяха торпидирани.
15. What did your destroyers do then?
16. Те хвърлиха много водни бомби и успяха да унищожат две от подводниците Ви.
17. How did you land on the island?
18. С шурмови лодки, като бомбардировачите ни от самолетносача ни дадоха голяма подкрепа.
19. Did you land easily?
20. Да, защото бяхме подкрепяни и с огън от нашите корабни оръдия.
21. Why did your convoy retreat in this situation?
22. Защото Вашите части ни посрещнаха със силен огън, спряха ни, контраатакуваха ни и ни отбиха.
23. I noticed that you moved with difficulty. Are you wounded?
24. Да. В лявото рамо и в кръста.

LESSON 93

РАЗПИТ

1. Кога бяхте пленен?
2. At the time of the landing on the island.
3. От какви кораби се състоеше конвоят Ви?
4. Cargo, passenger and warships.
5. Какви бяха бойните Ви кораби?
6. Cruisers and an aircraft carrier.
7. Каква охрана имахте?
8. We were escorted by destroyers.
9. Къде бяхте открити?
10. Three of your submarines spotted us about 30 nautical miles from the island.
11. Какво стана тогава?
12. Your submarines attacked us.
13. Успяха ли те да торпилират някои от параходите Ви?
14. Two of our ships were torpedoed. The first was completely destroyed and sunk. The other was damaged slightly but remained in the convoy.
15. Какво правиха разрушителите Ви в това време?
16. They threw many ashcans and succeeded in destroying two of your submarines.
17. Как десантирахте на острова?
18. With assault boats, as the bombers of the aircraft carrier gave us strong support.
19. Лесно ли десантирахте?
20. Yes, because we were supported also with fire of our warships' guns.
21. Защо отстъпи конвоя Ви при това положение?
22. Because your units met us with heavy fire, stopped us, counterattacked and repelled us.
23. Видях, че се движехте трудно. Ранен ли сте?
24. Yes. In my left shoulder and waist.

LESSON 93

РЕЧНИК

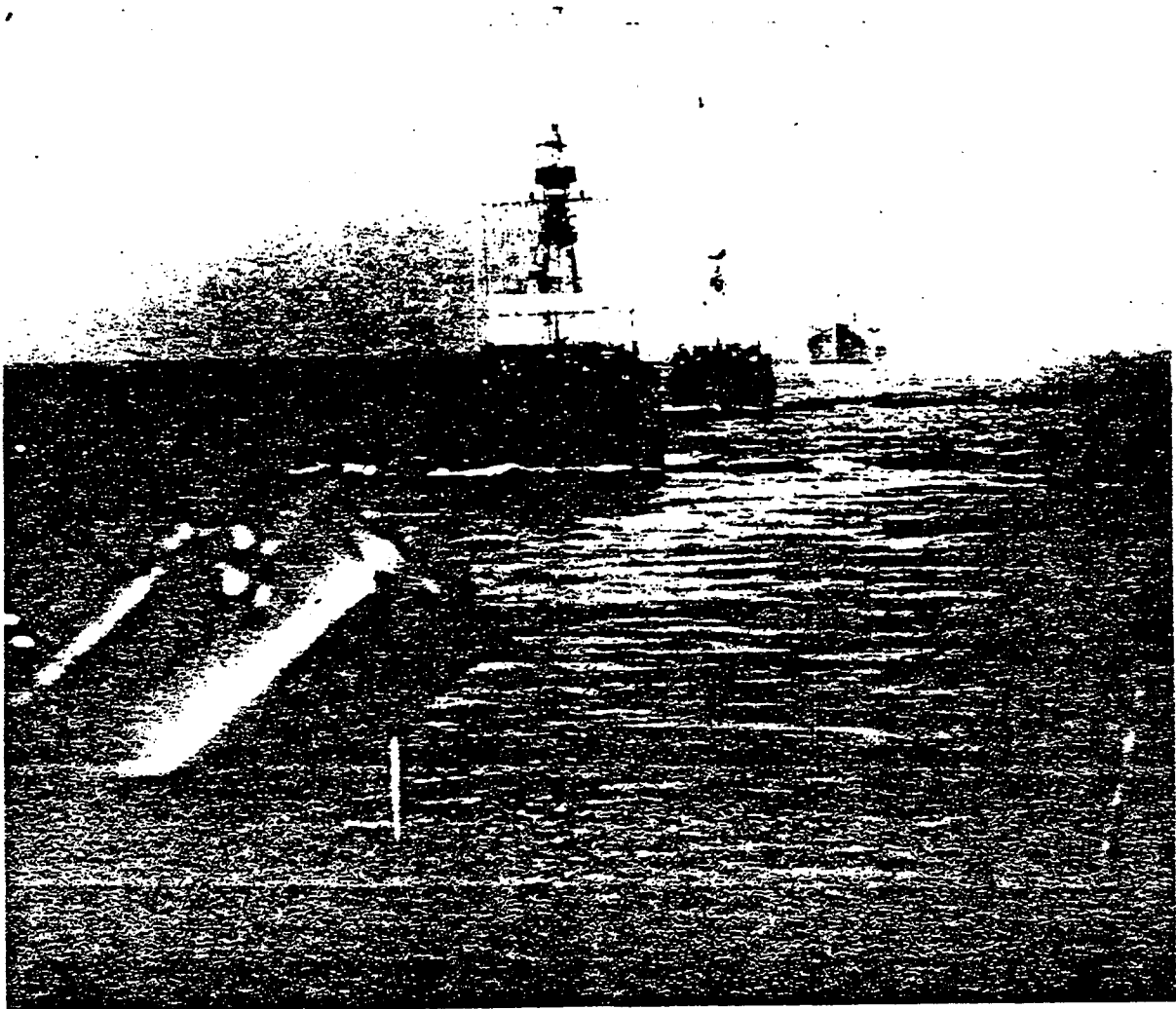
ба́за f.	base
бо́ен, бо́йна, о, и	(of) battle
бо́ен ко́раб	battleship, warship
бо́лничен, чна, о, и	(of) hospital
брего́ви, а, о, ѝ	coastal
бряг м. with art. бре́гът	coast, bank, beach
во́ден, во́дна, о, и	water
во́дна бо́мба	depth charge
вре́ме n. pl. време́на	time, weather
по вре́ме	during
деса́нт м.	landing
мо́рски деса́нт	beach landing
же́ртва f.	victim, casualty
да́вам голе́ми же́ртви	suffer many casualties
затва́рям се	to close
затво́ря се, и се, их се	to release (from a hospital)
изпи́свам /от бо́лница/	
изпи́ша, е, изпи́сах	
конво́й м. with art. конво́ят, я	convoy
контраатаку́вам	to counterattack
ко́раб м.	ship
ко́рабен, бна, о, и	(of) ship
кръстосва́ч м.	cruiser
легло́ n. pl. легла́	bed
мина́вам, ми́на	to pass,
мина́вам сполучли́во	to be successful (landing,
/деса́нт, опера́ция и т.н./	operation, etc.)
неприя́тност f.	difficulty; trouble, unpleasant-
	ness
несполучли́во	unsuccessfully
неуспе́шен, -шна, о, и	unsuccessful
одисе́я f.	Odyssey
отби́вам	to drive (beat) back (the enemy)
отби́я, е, отби́х	to repulse, to repel
отпра́вам се към	to head (start) toward
отпра́вя се, и се, их се	
охра́на	escort, guard, protection
охра́нявам	to guard, to protect
подво́дница f.	submarine
подкре́пя́м	to support
подкре́пя, ѝ, ѝх	
посе́щение	visit
съм на посе́щение	to be visiting
оти́вам на посе́щение	to go visiting

LESSON 93

последният, -ната, -нато -ите	the latter
потъвам	to sink
потъна, е, ах	
пробивам	to make (drive) a hole,
пробия, е, их	to penetrate
рамо n.pl.	shoulder
рамена	
рана f.	wound
ранен, а, о, и	wounded
разрушител ш.	destroyer
самолетоносач ш.	aircraft carrier
слизам	to descend, to get (come)
сляза, слезе, слязох, слезе	down (downstairs)
слизам на брега	to land on the beach
сполучлив, а, о, и	successful
сполучливо	successfully
стрелба f.	gunfire; firing
торпилирам	to torpedo
транспортен, тна, о, и	transport
укрепявам	to fortify
укрепя, и, их	
унищожавам	to destroy
унищожа, и, их	
шурмови, а, б, и	attack, assault
шурмови лодки	landing craft

LESSON 93

ДЕВЕТДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТИ УРОК

LESSON 94

LESSON 94

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Usage of the Perfective Aspect in Subordinate Clauses

Повтаряйте!

Винаги, когато отида на кино, аз сядам назад.
Отида ли на кино, аз сядам назад.
Винаги, когато отидеш на кино, ти заспиваш.
Отидеш ли на кино, ти заспиваш.
Винаги, когато отидеме на кино, ние сядаме назад.
Отидеме ли на кино, ние сядаме назад.
Винаги, когато отиде на кино, той заспива.
Отиде ли на кино, той заспива.
Винаги, когато отидете на кино, вие сядате назад.
Отидете ли на кино, вие сядате назад.
Винаги, когато отидат на кино, те сядат напред.
Отидат ли на кино, те сядат напред.
Винаги, когато отиде на кино, то заспива.
Отиде ли на кино, то заспива.
Винаги, когато отиде на кино, тя се радва много.
Отиде ли на кино, тя се радва много.

Отида ли на кино, аз заспивам.
те

Отида ли на кино, заспивам.
Отидат ли на кино, те за-
спиват.

ние
той
ти
вие
аз
то
тя

LESSON 94

Уморя ли се, аз лягам да спя.
ти

те
ние
то
вие
тя
аз
той

Уморя ли се, лягам да спя.
Умориш ли се, ти лягам да
спиш.

Видя ли учителя, аз го поздра-
вям.

те

ние
ти
той
вие
то
аз
тя

Видя ли учителя, аз го по-
здравявам.

Видят ли учителя, те го
поздравяват.

Тръгне ли за училище, то за-
бравя книгите си.

ние

те
аз
той
вие
тя
ти

Тръгне ли за училище, то
забравя книгите си.

Тръгнете ли за училище,
ние забравяме книгите си.

Седна ли да ям, ям много.
ти

ние
тя, те, то, вие и т. н.

Седна ли да ям, ям много.
Седнеш ли да ядеш, ядеш
много.

LESSON 94

Върна ли се от училище, поч-
вам да пиша дом. работа.

те

ние
той
вие
тя
ти
то

Научиме ли уроците си, ние
отиваме на кино.

той

те
вие
тя
ти
аз
то
ние

Върна ли се от училище,
почвам да пиша дом.
работа.

Върнат ли се от училище,
те почват да пишат
домашната работа.

Научиме ли уроците си,
ние отиваме на кино.
Научи ли уроците си, той
отива на кино.

Когато отида на гости, аз об-
личам новите си дрехи.

Когато отиде на кино, той за-
спива.

Когато се умориме, ние си ля-
гаме.

Когато видят учителката, те я
поздравяват.

Когато тръгне за училище, тя
забравя книгите си.

Когато седнат да ядат, те
ядат много.

Отида ли на гости, аз об-
личам новите си дрехи.

Отиде ли на кино, той за-
спива.

Умориме ли се, ние си ля-
гаме.

Видят ли учителката, те я
поздравяват.

Тръгне ли за училище, тя
забравя книгите си.

Седнат ли да ядат, те ядат
много.

LESSON 94

Когато се върне от работа в къщи, той се окъпва.
Когато дойде у нас, той все ни носи подаръци.
Като изпие няколко чаши вино, той почва да пее.
Когато се разболеят, те викат доктор.
Като види убит, става ѝ лошо.
След като научат урока си, те отиват на кино.
След като се измиеме, ние се обличаме.
Като сготвят нещо хубаво, те канят гости.
Като заминеме за странство, ние пътуваме със самолет.
Като го заболи зъб, той отива при зъболекар.
Когато отидат на поход, те се умарят много.
Когато хапна повече, заболява ме стомах.

2.

Повтаряйте!

Преди когато отидех на кино, аз сяхах назад.
Преди когато отидеше на кино, ти сядаше назад.
Когато тръгнеха на училище, те забравяха книгите си.
Когато се умореше, той си почиваше.
Когато видехте учителя, вие го поздравявахте.

Върне ли се от работа в къщи, той се окъпва.
Дойде ли у нас, той все ни носи подаръци.
Изпие ли няколко чаши вино, той почва да пее.
Разболеят ли се, те викат доктор.
Види ли убит, става ѝ лошо.
Научат ли урока си, те отиват на кино.
Измиеме ли се, ние се обличаме.
Сготвят ли нещо хубаво, те канят гости.
Заминеме ли за странство, пътуваме със самолет.
Заболи ли го зъб, той отива при зъболекар.
Отидат ли на поход, те се умарят много.
Хапна ли повече, заболява ме стомах.

Отидех ли на кино, аз сяхах назад.
Отидеше ли на кино, ти сядаше назад.
Тръгнеха ли на училище, те забравяха книгите си.
Умореше ли се, той си почиваше.
Видехте ли учителя, вие го поздравявахте.

LESSON 94

Повтаряйте!

Когато седнехме да ядеме, ние
започвахме със супа.
Когато дойдеше в къщи, той ни
носеше подаръци.
Когато видяхме убит, лошо ѝ
ставаше.
Когато отидеше на кино, то се
радваше много.
Когато написвахме домашната
работа, отивахме на кино.
Когато влезнеше в стаята,
учителят ни поздравяваше.

Седнехме ли да ядеме, ние
започвахме със супа.
Дойдеше ли в къщи, той ни
носеше подаръци.
Видеше ли убит, лошо ѝ ста-
ваше.
Отидеше ли на кино, то се
радваше много.
Написвахме ли домашната
работа, отивахме на кино.
Влезнеше ли в стаята, учи-
телят ни поздравяваше.

Отидех ли на кино, аз заспивах.
те

ние
той
вие
ти
аз
тя

Отидех ли на кино, заспивах.
Отиде ли на кино, те зас-
пиваха.

Умореше ли се, той си почиваше.

те

ние
ти
вие
аз
тя
той
то

Умореше ли се той си почи-
ваше.

Умореха ли се, те си почи-
ваха.

LESSON 94

Видехме ли владиката,ние го
поздравявахме.

те

ти
ние
тя
вие
той
аз
то

Тръгнеште ли за училище,го
забравяше учебниците си.

ти

ние
тя
вие
аз
те
та

Отидехме ли на излет,уморя-
вахме се много.

тя

ние
те
той
вие
аз
то
ти

Видехме ли владиката,ние
го поздравявахме.

Видеха ли владиката,те го
поздравяваха.

Тръгнеште ли за училище,го
забравяше учебниците си.

Тръгнеште ли за училище,ти
забравяше учебниците си.

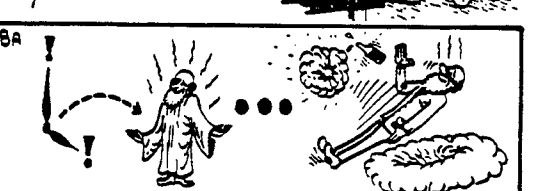
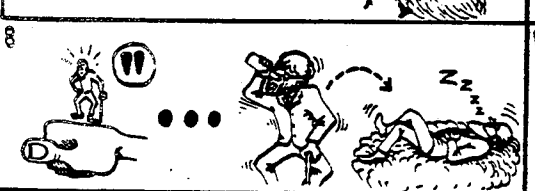
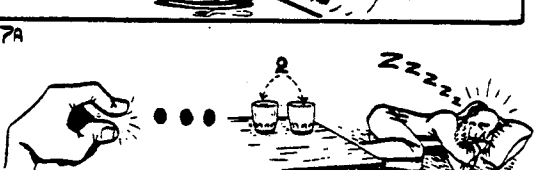
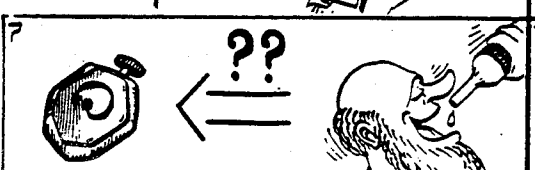
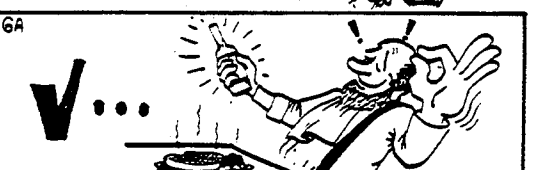
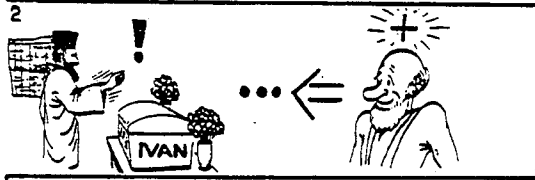
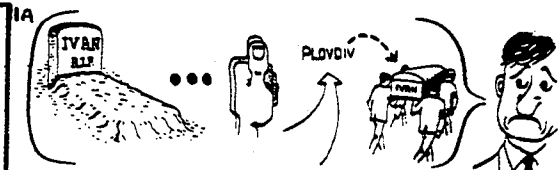
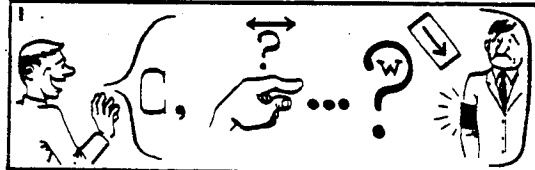
Отидехме ли на излет,умо-
рявахме се много.

Отидеше ли на излет,тя се
уморяваше много.

LESSON 94

<p>Когато се разболеех, те викаха лекар.</p> <p>Когато отидех на поход, аз се уморявах много.</p> <p>Когато дойдеше в къщи, той ни носеше подаръци.</p> <p>След като научехме уроците, ние отивахме на кино.</p> <p>Като я заболеше зъб, тя отиваше при зъболекар.</p> <p>След като се обръснем, ние се умивахме.</p> <p>След като се окъпех в морето, те лягаха на пясъка.</p> <p>Като се намажеше с крем, тя не изгаряше от слънцето.</p> <p>Като счупеше нещо, той го поправяше веднага.</p> <p>След като прочетех вестника, аз го хвърлях.</p> <p>След като напишехме домашната работа, ние я давахме на учителя.</p> <p>Като изпиеха по няколко ракии, те се напиваха.</p> <p>Когато изнесеше стоки, той ги застраховаше.</p> <p>Когато се качеше на лодка, ставаше ѝ лошо.</p> <p>Ако закъснеем вечер, жена ми се сърдеше.</p> <p>Като си купеха нови костюми, те ги показваха на приятелите си.</p> <p>Като отидехме на излет, ние се чувствувахме добре.</p>	<p>Разболеех ли се, те викаха лекар.</p> <p>Отидех ли на поход, аз се уморявах много.</p> <p>Дойдеше ли в къщи, той ни носеше подаръци.</p> <p>Научехме ли уроците, ние стивахме на кино.</p> <p>Заболеше ли я зъб, тя отиваше при зъболекар.</p> <p>Обръснем ли се, ние се умивахме.</p> <p>Окъпех ли се в морето, те лягаха на пясъка.</p> <p>Намажеше ли се с крем, тя не изгаряше от слънцето.</p> <p>Счупеше ли нещо, той го поправяше веднага.</p> <p>Прочетех ли вестника, аз го хвърлях.</p> <p>Напишехме ли домашната работа, ние я давахме на учителя.</p> <p>Изпиеха ли по няколко ракии, те се напиваха.</p> <p>Изнесеше ли стоки, той ги застраховаше.</p> <p>Качеше ли се на лодка, ставаше ѝ лошо.</p> <p>Закъснеем ли вечер, жена ми се сърдеше.</p> <p>Купеха ли си нови костюми, те ги показваха на приятелите си.</p> <p>Отидехме ли на излет, ние се чувствувахме добре.</p>
--	--

LESSON 94

В ТРАУР

Янко:

Христо:

- Здравей, Христо! Къде се губиш?¹ Защо си в траур?
- 5 - Дядо ми Иван почина. Ходихме в Пловдив на погребение.
- Бог да го прости!² Отличен човек беше.
- Вярно е. Дойдеше ли от Пловдив, празник ставаше в къщи.
- 10 - Вас, внучите, той обичаше много.
- И още как! Влезеше ли в къщи, все подаръци ни носеше.
- 10 - Много щедър и милостив беше.
- Видеше ли беден човек на улицата, спираше се и му даваше някой лев.
- И ти си като него. Видиш ли някого в нужда, все помагаш.
- Нали знаеш, човек в нужда се познава.
- Веселяк беше дядо ти. Обичаше да си хапва и да си пийва.
- Такъв си беше. Седнеше ли да се храни, без вино не можеше.
- Напоследък пиеше ли?
- Много малко. Изпиеше ли една-две чаши, доспиваше му се.
- Като дядо ми. Пийне ли си малко ракия, ляга да спи.
- Като остарее човек, не издържа много.

1. Къде се губиш? = Where have you been?

2. Бог да го прости! = God bless his soul!

LESSON 94

ГРАМАТИКА

USAGE OF THE PERFECTIVE ASPECT IN SUBORDINATE CLAUSES

The perfective aspect of a verb can be used to express a series of completed actions. In such a case the verb is usually followed by "ЛИ".

Present Tense

Видиш ли някого в нужда,
все помагаш.

Whenever you see someone in
need, you always help.

Пийне ли малко ракия, ляга
да спи.

Everytime he drinks a little
whisky, he lies down to sleep.

Дойде ли, празник става
в къщи.

Whenever he comes, it becomes
a holiday at home.

Влезе ли в къщи,
все подаръци ни носи.

Everytime he enters our home,
he always brings us gifts.

Imperfect Tense

The imperfect tense is used to express a series of completed actions in the past.

Дойдеше ли от Пловдив,
празник ставаше в къщи.

Whenever he came from Plovdiv,
it became a holiday at home.

Влезеше ли в къщи, все
подаръци ни носеше.

Everytime he entered our home,
he always brought us gifts.

Видеше ли беден човек на
улицата, спираше и му
даваше някой лев.

Whenever he saw a poor man on
the street, he would stop and
give him some money.

Седнеше ли да се храни,
без вино не можеше.

Whenever he sat down to eat,
he couldn't do without wine.

LESSON 94

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Use of the Perfective Aspect in Subordinate Clauses

Повтаряйте!

Отида ли на кино, купувам евтини билети.
Отидеме ли на концерт, сядаме напред.
Уморя ли се, сядам да почина.
Умори ли се, сяда да почине.
Седна ли да уча, уча много.
Седнеме ли да ядеме, ядеме с апетит.
Дойде ли на гости, носи ни подарък.
Дойдат ли на гости, носят ни подарък.
Научи ли урока, отива да играе.
Научите ли урока, отивате да играете.
Тръгне ли за работа, отбива се в кръчмата.
Тръгна ли за работа, отбивам се в кръчмата.
Отиде ли на излет, разболява се.
Отидат ли на излет, разболяват се.
Прочетеме ли вестниците, хвърляме ги.
Прочета ли вестниците, хвърля ги.
Легнеме ли, заспиваме веднага.
Легнеш ли, заспиваш веднага.

Отида ли на театър, купувам
скъпи билети.

те

ние
той
ти
вие
тя
аз

Отида ли на театър, купу-
вам скъпи билети.

Отидат ли на театър, купу-
ват скъпи билети.

LESSON 94

Уморя ли се,почивам си.
той
ние
той
вие
те
тя
аз
то

Седнеме ли да ядеме,ядеме с
апетит.

ти

вие
той
те
аз
ние
то
тя

Научат ли уроците,отиват на
разходка.

ние

той
те
вие
ти
то
аз
тя

Уморя ли се,почивам си.
Умори ли се,почива си.

Седнеме ли да ядеме,ядеме
с, апетит.

Седнеш ли да ядеш,ядеш с
апетит.

Научат ли уроците,отиват
на разходка.

Научиме ли уроците,отива-
ме на разходка.

LESSON 94

Прочетат ли вестниците, хвър-
лят ги.
ние

той
ти
вие
аз
тя
то

Прочетат ли вестниците,
хвърлят ги.
Прочетеме ли вестниците,
хвърляме ги.

Легнеме ли, заспиваме веднага.

той
ние
тя
вие
ти
аз
то
те

Легнеме ли, заспиваме вед-
нага.

Легне ли, заспива веднага.

Отида ли на кино, заспивам.

те
ти
ние
той
аз
вие
тя
то

Отида ли на кино, заспивам.
Отидат ли на кино, заспиват.

Умори ли се, почива си.

ние
вие
тя
те
аз
ти

Умори ли се, почива си.
Умориме ли се, почиваме си.

LESSON 94

Науча ли урока, отивам на кино. Науча ли урока, отивам на кино.
те Научат ли урока, отиват на кино.

ние
той
ти
вие
тя
то
аз

Легна ли, чета.

ти
той
ние
тя
те
вие
то
аз

Легна ли, чета.
Легнеш ли, четеш.

Видя ли учителката, поздравявам я.

ние

те
той
ти
вие
то
аз
тя

Видя ли учителката, поздравявам я.

Видиме ли учителката, поздравяваме я.

Отида ли на излет, разболявам се.

ти

тя, той, ние, те, вие

Отида ли на излет, разболявам се.

Отидеш ли на излет, разболяваш се.

LESSON 94

Повтаряйте!

Отидех ли на концерт,сядах на първия ред.
Умореха ли се,сядаха да починат.
Седнеха ли да пият,пиеха много.
Доидеше ли на гости,носеше ни подаръци.
Научехме ли уроците си,отивахме да играеме.
Тръгнеша ли за работа,отбиваше се в кръчма.
Отидехте ли на излет,разболявахте се.
Прочетях ли вестника,хвърлях го.
Легнехме ли,заспивахме веднага.
Удареше ли се,викаше.

Отидех ли на концерт,сядах
на първия ред.

те

ние

тя

вие

той

ти

Умореше ли се,лягаше да си
почине.

ние

той

ти

вие.

аз

тя

то

те

Отидех ли на концерт,сядах
на първия ред.

Отидеа ли на концерт,ся-
даха на първия ред.

Умореше ли се,лягаше да си
почине.

Уморехме ли се,лягахме да
си починеме.

LESSON 94

Седнехме ли да пиеме, пиехме
много.

ти

вие
той
те
аз
ние

Седнехме ли да пиеме, пиех-
ме много.

Седнеше ли да пие, пиеше
много.

Отидех ли на излет, разболявах
се.

те
ние
той
вие
тя
ти
то
аз

Отидех ли на излет, разбо-
лявах се.

Отидеа ли на излет, разбо-
ляваха се.

Прочетеше ли вестниците, хвър-
ляше ги.

те
ние
то
вие
тя
ти

Прочетеше ли вестниците,
хвърляше ги.

Легнехме ли, заспивахме веднага. Легнехме ли, заспивахме вед-
нага.

той
вие
ти
аз
ние
тя

LESSON 94

ЧЕТИВО

Двамата приятели Янко и Христо се срещнаха на улицата. Те не бяха се виждали от десетина дена.¹ Христо беше облечен в тъмен костюм. На левия си ръкав носеше траурна лента. Изненадан, Янко попита приятеля си защо е в траур.

Христо беше в траур, понеже дядо му Иван починал колко дена преди това. Христо ходил със семейството си на погребението на дядо си в гр. Пловдив.

Дядото на Христо, Бог да го прости, беше отличен човек. Той живееше в град Пловдив, но често ходеше да види внуците си в София. Отидеше ли у Христови, празник ставаше в къщи. Дядо Иван обичаше внуците си много. Влезеше ли в къщата на Христо, все подаръци носеше. Беше много шедър и милостив човек. Видеше ли беден човек на улицата, спираше се и му помагаше.

Дядо Иван беше и голям веселяк. Обичаше да си хапва и да си пийва хубаво. Седнеше ли да се храни, без вино не можеше. Напоследък, обаче, дядо Иван пиеше малко. Изпиеше ли една две чаши, доспиваше му се и лягаше на дивана да си почине. Всички обичаха дядо Иван и затова всички съжаляваха за смъртта му.

¹. от десетина дена = for about ten days

LESSON 94

ВЪПРОСИ

1. Къде се срещнаха двамата приятели Янко и Христо?
2. От колко време не се бяха виждали те?
3. Как беше облечен Христо?
4. Какво носеше той на левия си ръкав?
5. Защо Христо беше в траур?
6. Защо ходи той със семейството си в гр. Пловдив?
7. Къде стана погребението на дядото на Христо?
8. Какъв човек беше дядото на Христо?
9. Къде живееше дядо Иван?
10. Защо дядо Иван ходеше често в София?
11. Какво ставаше в къщата на Христо, когато дядо Иван отидеше там?
12. Какво носеше обикновено той на внуците си?
13. Какво правеше дядо Иван, когато видеше беден човек?
14. Беше ли веселяк дядо Иван?
15. Какво обичаше да прави той?
16. Без какво не можеше, когато седнеше да се храни?
17. Пиеше ли много напоследък дядо Иван?
18. Какво ставаше напоследък с дядо Иван?
19. Какво правеше той, след като изпиеше две чашки вино?

LESSON 94

20. Защо всички съжаляваха за смъртта на дядо Иван?
21. Вие имате ли дядо?
22. Кога почина дядо Ви?

Боянската църква

LESSON 94

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Отговорете на въпроси:

11, 13, 15, 16, 18, 19, 20.

Част II

Упражнения на магнитофон.

LESSON 94

РЕЧНИК

бѣден, бѣдна, о, и	poor
Бог да го прости!	God rest his soul.
веселяк м. pl. веселяци	jolly fellow
внук м. pl. внуци	grandchild
диван м.	divan
доспива ми се	to become sleepy
доспи ми се	
и бше как!	and how!
лѣнта f.	armband
милостив, а, о, и	compassionate
сбичам да си пийвам	to enjoy drinking
обичам да си хапвам	to enjoy eating
остарявам	to grow old, to age
остарѣя, еѣ, ях	
погребѣние п.	funeral
почина, е, ах (only perf. asp)	to die, to pass away
ръкав м.	sleeve
смърт f.	death
траур м.	mourning
траурен, траурна, о, и	mourning
храня се, и се, их се	to eat, to have one's meal
нахраня се	
човек в нѣжда се познава	A friend in need is a friend
щедър, щедра, о, и	generous /indeed.

ДЕВЯТДЕСЯТ И ПЯТИ УРОК

LESSON 95

LESSON 95

ВСТЪПИТЕЛНИ ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Verbal Nouns

спя	-	спане	спя	-	спане
лежа	-	лежане	лежа	-	лежане
ям	-	ядене			
играя	-	игране			и т.н.
пея	-	пеене			
уча	-	учене			
пиша	-	писане			
мажа	-	мажане			
чета	-	четене			
седя	-	седене			
вървя	-	вървене			
пия	-	пиене			
мия	-	миене			
стрелям	-	стреляне			
пътувам	-	пътуване			

спя	спане
уча	учене
лежа	лежане
ям	
играя	и т.н.
готвя	
пиша	
чета	
мажа	
седя	
ходя	
стрелям	
вървя	
пия	
пътувам	

LESSON 95

Аз се уморявам, защото уча много.	Аз се уморявам, защото уча много.
Аз се уморявам от много учене.	Аз се уморявам от много учене.
Аз се уморявам, защото играя много.	и т.н.
Аз се уморявам от много игране.	
Той се уморява, защото тича много.	
Той се уморява от много тичане.	
Ти се уморяваш, защото ходиш много.	
Ти се уморяваш от много ходене.	
Те се уморяват, защото работят много.	
Те се уморяват от много работене.	
Учителят се уморява, защото говори много.	
Учителят се уморява от много говорене.	

Аз надебелявам, защото лежа много.	Аз надебелявам, защото лежа много.
Аз надебелявам от много лежане.	Аз надебелявам от много лежане.
Ти надебеляваш, защото ядеш много.	
Ти надебеляваш от много ядене.	
Тя надебелява, защото спи много.	
Тя надебелява от много спане.	

ходя Аз и
 мно

играя

и и

тичам

говоря

работа

чета

пея

стрелям

уча

пътувам

вървя

визувам

и

 уморявам,
 ного.

Те надебеляват,
 ядат много.

Ти се уморяваш,
 играеш много.

То се уморява,
 учи много.

Вие дебелеете,
 седите много.

Тя се уморява,
 много.

Той се уморява,
 работи много.

Децата се уморяват,
 пишат много.

Иван дебелее за
 много.

В.

Аз се уморявам от
 четене.

Те дебелеят от

Той се уморява

Ние надебелявам

Ти се уморяваш

Иван дебелее

Мария се уморя

*Original Material
of this page are
destroyed & technically
non-reproducible*

LESSON 95

- От какво надебелява той, от много ядене или много лежане? Той надебелява от много /лежане, ядене/.
- От какво се уморяват те, от много учене или от много игране? и т.н.
- От какво надебеляваме ние, от много спане или от много ядене?
- От какво се уморявате вие, от много ходене или много тичане?
- От какво надебелява тя, от много лежане или много ядене?
- От какво се уморяваш ти, от много тичане или от много пеене?

- Той уморява ли се от много ходене? Той уморява ли се от много ходене?
- Вие надебелявате ли от много ядене? и т.н.
- Ти уморяваш ли се от много тичане
- Ние надебеляваме ли от много лежане?
- Аз уморявам ли се от много учене?
- Тя уморява ли се от много готвене?

- А.
Той уморява ли се от много игране? Да, той се уморява от много игране.
- Той уморява ли се от много четене? и т.н.
- Той уморява ли се от много учене?
- Той уморява ли се от много ходене?
- Той уморява ли се от много тичане?

LESSON 95

В.

<u>учител</u>	<u>1-ви студент</u>	<u>2-ри студент</u>
чета	Той уморява ли се от много четене?	Да, той се уморява от много четене.
пиша	Той уморява ли се от много писане?	Да, той се уморява от много писане.
уча		
ходя	и т.н.	и т.н.
свиря		
мажа		
готвя		
мия		
чистя		
играя		
пътувам		
стрелям		
вървя		
пея		

Не се пуши в стаята!
 Пушенето в стаята е
 забранено
 Не се пие в стаята!
 Пиенето в стаята е забра-
 нено!
 Не се свири в стаята!
 Свиренето в стаята е
 забранено!
 Не се яде в стаята!
 Яденето в стаята е забранено!
 Не се тича в стаята!
 Тиченето в стаята е забранено!
 Не се спи в стаята!
 Спането в стаята е забранено!
 Не се пее в стаята!
 Пеенето в стаята е забранено!
 Не се ходи по тревата!
 Ходенето по тревата е забранено!
 Не се лежи по тревата!
 Лежането по тревата е забранено!
 Не се минава по този мост!
 Минаването по този мост е забранено!

Не се пуши в стаята!
 Пушенето в стаята е
 забранено
 Не се пие в стаята!
 Пиенето в стаята е забра-
 нено!
 и т.н.

LESSON 95

Не се ходи по тревата!

Ходенето по тревата е забранено!

Не се лежи на земята!

Лежането на земята е забранено!

Не се спи на масите!

Не се плъже по пода!

и т.н.

Не се влиза в тази стая!

Не се минава по тази улица!

Не се стреля в парка!

Не се яде в класната стая!

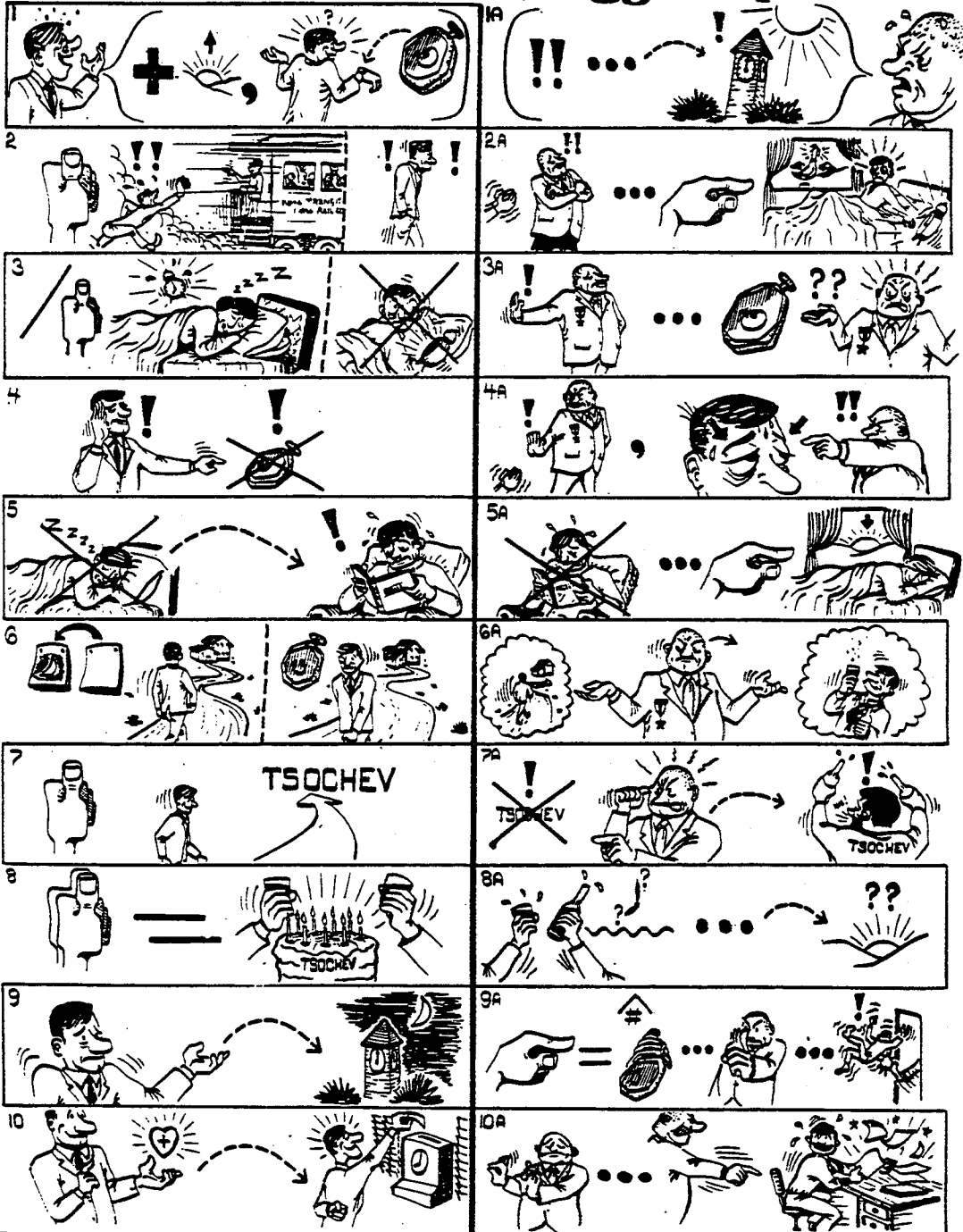
Не се говори в черква!

Не се влиза в черква с шапка!

Не се пее тук!

Не се пали огън в гората!

LESSON 95

УРОК 95 - РАЗГОВОР

В ЕДНО ДЪРЖАВНО УЧРЕЖДЕНИЕ

/Държавният служител Ганчо Маринов винаги закъснява за работа. И тази сутрин той идва на работа пак със закъснение. Началникът му го чака в кабинета си./

Ганчо:

Началникът:

- Добро утро, другарю Началник! Позакъснях малко. Извинявайте!
- Малко ли! Скоро ще стане пладне, другарю!
- 10 - Изпуснах трамвая. Трябваше да вървя пеш.
- Не ме интересува. Ще ставате по-рано!
- Ама другарю Началник, успях се. Будилникът не ме събуди.
- Не ме прекъсвайте! Какво е това често закъсняване!
- 15 - Това няма да се повтори вече, другарю Началник!
- Срамота е! Очите Ви са се подули от лежане и спане.
- Не е от това. От четене е.
- Четенето не е причина. Ще си лягате по-рано!
- Снощи бях на гости. Върнах се късно.
- 20 - На гости или на пиене в някоя кръчма?
- Бях на гости у колежата Цочев.
- Кажете Ви да нямате вземане-даване с него. Той пие много.
- Празнувахме имения му ден.
- До кога празнувахте? До зори?!
- Стояхме само до полунощ.
- Често закъснявате. Внимавайте! Може да загубите работата си.
- Обещавам Ви да идвам на време.
- Добре. Сядайте и си гледайте работата!

1. учреждение = office

3. ... идва на работа пак със закъснение = He again comes to work late.

LESSON 95

ГРАМАТИКА

VERBAL NOUNS

Most verbal nouns are formed by adding -Е to the masculine gender form of the past passive participle, imperfective aspect of the verbs. See Vol VIII L.70.

<u>Verb</u>	<u>Past Passive Participle</u>	<u>Verbal Noun</u>
чета	четен	четене reading
говоря	говорен	говорене talking
пиша	писан	писане writing
мажа	мазан	мазане painting
пуша	пушен	пушене smocking
взимам	взиман	взимане taking
давам	даван	даване giving
гледам	гледан	гледане looking
чистя	чистен	чистене cleaning

The past passive participle of some monosyllabic verbs ends on -Т. The verbal nouns of these verbs are formed by dropping the -Т and adding -ЕНЕ.

мия	мит	миене washing
пия	пит	пиене drinking
плюя	плют	плюене spitting

LESSON 95

ГРАМАТИЧНИ УПРАЖНЕНИЯ

Grammar: Verbal Nouns

вземам - вземане
спя - спане
уча - учене
пътувам - пътуване
мажа - мазане
пиша - писане
режа - рязане
пия - пиене

вземам - вземане
спя - спане

и т.н.

ям
марширувам
лежа
пея
уча
пуша
мия
шия
вървя
играя
скачам
слушам
говоря
вземам
давам
закъснявам
плувам
чета
спя
мажа
пиша
режа
пия

ядене
маршируване
лежане

и т.н.

LESSON 95

Аз се уморих от много тичане. Аз се уморих от много тичане.
Те се разболяха от много ядене. Те се разболяха от много
ядене.

Ти се умори от много ходене. и т.н.
Учителят се умори от много говорене.

Ние се разболяхме от много пиене.
Те се умориха от много плуване.
Той умря от много пушене.

Ние се уморихме от много тичане.
играя
ходя
скачам
марширувам
пея
мажа
режа
пиша
уча

Ние се уморихме от много тичане.
Ние се уморихме от много игране.
и т.н.

Той надебеля от много ядене. Той надебеля от много ядене.
спя Той надебеля от много спане.
седя
лежа и т.н.
пия

Аз се разболях от много тичане.
пия
ходя
пуша
марширувам
ям

Аз се разболях от много тичане.
Аз се разболях от много пиене.
и т.н.

LESSON 95

А.
 Аз се уморих, защото тичах много. Аз се уморих от много тичане.
 Вие се разболяхте, защото пихте много. Вие се разболяхте от много пиене.
 Той надебеля, защото ядеше много. и т.н.
 Ние се уморихме, защото вървахме много.
 Ти се разболя, защото игра много.
 Те надебеляха, защото лежах много.
 Тя се разболя, защото работи много.
 Той умря, защото пушеше много.
 То се умори, защото учи много.

В.
 Аз се уморих от много вървене. Аз се уморих, защото вървах много.
 Те се разболяха от много ядене. Те се разболяха, защото ядоха много.
 Той надебеля от много спане.
 Вие се уморихте от много тичане. и т.н.
 Ти се разболя от много пиене.
 Ние надебеляхме от много лежане.
 То се умори от много учене.
 Тя се разболя от много танцуване.

Очите ми са се подули от много лежане и спане. Очите ми са се подули от много лежане и спане.
 Краката ми са се подули от много ходене. и т.н.
 Главата ме боли от много учене.
 Стомахът ме боли то много ядене.
 Гърлото ме боли от много пеење.
 Очите ме болят от много четене.
 Ушите ме болят от много слушане.
 Ръката ме боли от много писане.

LESSON 95

Главата го боли от много
учене.
чета

пуша
пия
писане
стрелям

Главата го боли от много
учене.
Главата го боли от много
четене.

От какво са подути очите му? Очите му са подути от много
/много спи/ спане.
От какво го болят очите? Очите го болят от много
/много чете/ четене.
От какво се разболяха те?
/много пиха/ и т.н.
От какво я боли стомахът?
/много яде/
От какво надебеля той? /много лежи/
От какво го боли главата? /много пие/
От какво са подути краката му?
/много ходи/
От какво са уморени те? /много тичаха/
От какво се разболя то? /много яде/
От какво се умориха те? /много плуваха/

А.

Той умори ли се от много Да, той се умори от много
учене? учене.
Той умори ли се от много Да, той се умори от много
четене? учене.
Той умори ли се от много тичане?
Той умори ли се от много скачане? и т.н.
Той умори ли се от много плуване?
Той умори ли се от много четене?

LESSON 95

<u>Учител</u>	<u>1-ви студент</u>	<u>2-ри студент</u>
марширувам	Той умори ли се от много маршируване?	Да, той се умори от много маршируване.
пиша	Той умори ли се от много писане?	и т.н.
плувам		
играя	и т.н.	
чета		
уча		
ходя		
греба		
чистя		

Пушенето в стаята е забранено!	Пушенето в стаята е забранено!
ям	Яденето в стаята е забранено!
пия	
свиря	
тичам	
говоря	
готвя	
пея	
спя	
лежа	

Не се ходи по тревата!	Ходенето по тревата е забранено!
Не се минава по тази улица!	Минаването по тази улица е забранено!
Не се влиза през тази врата!	
Не се стреля на това стрелбище!	
Не се спи в парка!	
Не се плува на това място!	
Не се плюе по пода!	
Не се пее в класната стая!	
Не се говори в черква!	
Не се пали огън в гората!	

ЧЕТИВО

Ганчо беше държавен служител. Той работеше в едно министерство в София. Ганчо често закъсняваше за работа. Началникът му не беше доволен от него и винаги му правеше забележки.

Една сутрин Ганчо пак дойде на работа късно. Влезе в стаята и видя началника си. Поздрави го и му каза, че бил закъснял малко. Бил изпуснал трамвая и трябвало да върви пеш. Началникът не се интересуваше, че Ганчо бил ходил пеш. Той му каза да става по-рано. Началникът още говореше, когато Ганчо го прекъсна и му каза, че се бил успал. Будилникът му не го събудил. Бил повреден. Началникът се нервирал още повече и направи забележка на Ганчо да не го прекъсва.

Понеже очите на Ганчо бяха подути, началникът му помисли, че това се дължи на много спане. Според Ганчо очите му били подути от четене. Обичал да чете вечерно време. Освен това, вечерта бил на гости и се върнал късно. Бил у колегата си Цочев. Последният празнувал имения си ден. Празнували до полунощ.

Началникът не беше доволен, че Ганчо има вземане-даване с Цочев, понеже последният пие много. Началникът мислеше, че от много ходене и пиене Ганчо не можел да си почине. Затова закъснявал често. Той предупреди за последен път Ганчо да внимава, да не закъснява, за да не загуби работата си. Ганчо му обеща да идва на време. Тогава началникът му каза да седне и да си гледа работата.

LESSON 95

ВЪПРОСИ

1. Какво работеше Ганчо?
2. Къде работеше той?
3. Защо началникът на Ганчо не беше доволен от него?
4. Какво правеше началникът, когато Ганчо закъсняваше?
5. Кого видя една сутрин Ганчо, когато влезе в канцеларията си?
6. Какво направи Ганчо, като видя началника си?
7. Какво каза той на началника си?
8. Защо закъснял Ганчо?
9. Защо Ганчо трябвало да върви пеш?
10. Началникът интересуваше ли се, че Ганчо бил ходил пеш?
11. Какво му каза началникът тогава?
12. Какво направи Ганчо, когато началникът му говореше?
13. Защо началникът се нервирал още повече?
14. Защо се бил успал Ганчо?
15. Защо будилникът не го събудил?
16. Кой каза на Ганчо да не го прекъсва?
17. Какви бяха очите на Ганчо?
18. Според началника от какво били подутите очите на Ганчо?
19. Какво обичал да прави вечерно време Ганчо?

LESSON 95

20. Къде бил на гости Ганчо предишната вечер?
21. Какво празнувал колегата му Почев?
22. До кога празнували у Почеви?
23. От какво не беше доволен началникът?
24. Защо началникът не беше доволен, че Ганчо имаше вземане-даване с Почев?
25. От какво не можеше да си почине Ганчо?
26. Защо Ганчо закъснявал често?
27. Кой предупреди Ганчо, че може да загуби работата си?
28. Какво трябваше да направи Ганчо, за да не загуби работата си?
29. Какво обеща Ганчо на началника си?
30. Какво каза началникът на Ганчо, след като последният му обеща да идва на време?
31. Вие закъснявате ли често за училище?
32. Бил ли сте държавен чиновник някога?

LESSON 95

ДОМАШНА РАБОТА

Част I

Отговорете на въпроси:

3, 8, 9, 13, 14, 15, 24, 26, 28.

Част II

Упражнения на магнитофон.

LESSON 95

РЕЧНИК

ама	but
будилник м. pl. будилници	alarm clock
вземане-даване п.	dealings, business
дължи се на	it is due to
дължат се на	they are due to
забелѣжка f.	remark, reprimand
правя забелѣжки някому	to reprove
закъснѣване п.	being late, tardiness
лежане п.	lying
пиење п.	drinking
пладне п.	noon
повтарям се	to repeat one's self
повторя се, и се, их се	to recur
подут, а, о, и	swollen
подувам се	to swell
подуя се, е, се, ух се	
позакъснѣвам	to be late a little
позакъснѣя, ее, ях	
прекъсвам	to interrupt
прекъсна, е, ах	
спане п.	sleeping
срамота f.	shame, disgrace
срамота е!	It's a shame!
успивам се	to oversleep
успя се, ѝ се, ах се	
учреждение	office
чест, а, о, и	frequent
четене п.	reading

